MANUSCRISUL EPISCOPULUI PETRONIUS

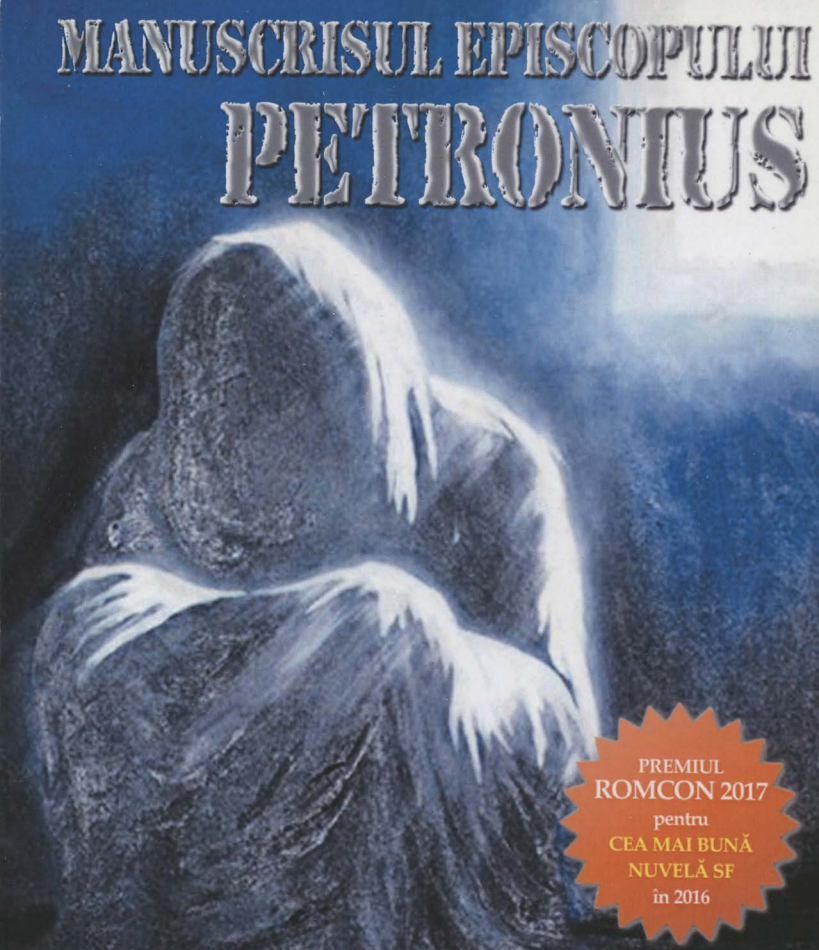

PREMIUL ROMCON 2017 pentru CEA MAI BUNĂ NUVELĂ SF în 2016

DAN NINOIU

Colecția Science-Fiction # 16

Editura PAVCON

MANUSCRISUL EPISCOPULUI PETRONIUS

SCIENCE-FICTION # **FANTASY** # HORROR # HEROIC-FANTASY # FICTION

Colecția Science-Fiction

16

Dan Ninoiu
MANUSCRISUL EPISCOPULUI PETRONIUS

© 2016, Editura PAVCON
© 2016, Dan Ninoiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NINOIU, DANIEL TUDOR
Manuscrisul episcopului Petronius / Dan Ninoiu. - Bucureşti: Pavcon, 2016
ISBN 978-606-94222-9-8

821.135.1-32

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright.

Redactor: **Florentina Pavel**
Coperta: **Mircea Liviu Goga**
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-94222-9-8

DAN NINOIU

Manuscrisul episcopului Petronius

Editura **PAVCON**
București, România, 2016

Completează-ți ***Colecția Science-Fiction*** cu:

#1 – **Extra-Terestrul**, de Constantin D. Pavel
#2 – **Secretul emisferei**, de Traian Bădulescu
#3 – **Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța**, de O. Vitan
#4 – **Scornituri spăimântătoare**, de Cătălin Pavel
#5 – **Rangkook** *(seria deCase – 1)*, de Constantin D. Pavel
#6 – **Vendetta lui Ucigă-l Toaca**, de Ovidiu Vitan
#7 – **În anul 4000 sau O călătorie la Venus**, de Victor Anestin
#8 – **Erezia egumenului Glicherie**, de Dan Ninoiu
#9 – **Scurtă istorie a viitorului aristotelic**, de Aurel Cărășel
#10 – **Forțe ale Naturii – Moartea Vie**, de Daniela Faur
#11 – **O tragedie cerească**, de Victor Anestin
#12 – **Cetiți-le noaptea**, de Ion Minulescu
#13 – **Marginea curcubeului**, de Aurel Cărășel
#14 – **Incredibila aventură a cuviosului Achim**, de Dan Ninoiu
#15 – **Praf**, de Florin Purluca
#16 – **Manuscrisul episcopului Petronius**, de Dan Ninoiu
#17 – **Steaua fulgurantă**, de Aurel Cărășel
#18 – **Un român în Lună**, de Henri Stahl
#19 – **Oameni pe care i-am cunoscut**, de Aurel Cărășel
#20 – **Sawtooth**, de Constantin D. Pavel
#21 – **Rău de spațiu Omul fără nume**, de Ovidiu Vitan
#22 – **Progradia**, de Florin Purluca
#23 – **A doua Lună a Pământului**, de Mircea Liviu Goga
#24 – **Dialogul păsărilor**, de Laszlo Tarko
#25 – **Cumulonimbus deasupra Atlantidei**, de Aurel Cărășel
#26 – **Știință, Filosofie și Spiritualitate în Avatar**, de * * *
#27 – **Romanul cerului**, de Victor Anestin
#28 – **1944 Ein Freak**, de Florin Purluca
#29 – **Oameni pe care i-am cunoscut 2**, de Constantin D. Pavel
#30 – **Creație de tranzitare – Bacteria nemuririi**, de Aurel Cărășel
#31 – **Creație de tranzitare – Cârligul spațial**, de Aurel Cărășel
#32 – **Creație de tranzitare – Poarta mânturii**, de Aurel Cărășel
#33 – **RSA – Furia fiarelor**, de Florin Purluca
#34 – **RSA – Marile migraíi**, de Aurel Cărășel
#35 – **Olympus Mons**, de Florin Haidamac
#36 – **RSA – Noaptea lemurienilor**, de Florin Giurcă
#37 – **Praf 2**, de Florin Purluca
#38 – **RSA – Auro Luck**, de Constantin D. Pavel
#39 – **Războiul Celestinei**, de Sergiu Someşan
#40 – **Aripile Albastre – Dragon**, de Anamaria Borlan
#41 – **Aripile Albastre – Karma**, de Anamaria Borlan

capitolul 1

Stau ghemuit pe plaja insulei și privesc pierdut înspre albastrul închis al mării. Limanul este plin de pietricele mărunte, înțesat de ierburi şi de rămurele ajunse la țărm, purtate până aici de pe cine știe ce meleaguri, aruncate apoi și învălmășite unele într-altele de valuri când furioase, când molcome, într-această ultimă călătorie. Ici şi acolo, un ochi priceput de pietrar ar fi putut dibui mici urme de calcit, pitite cumva prin covorul de scoici. Monotonia pietricelelor mici era întreruptă de câteva pietroaie mari și stinghere, printre care se prelingeau, umede, degetele verzui ale algelor. Tot acolo, vietățile cu cochilii ale adâncurilor își găsiseră fie un liniștit loc de odihnă, fie pacea fără de sfârșit, asta numai după ce lăsaseră în urmă, drept amintire a trecerii lor prin acele locuri, cochiliile zgrunțuroase, multicolorate.

Ceva mai departe, în larg, coamele înspumate de apă, unele mângâiate pieziș de câteva raze de soare ce cu greu reușiseră să răzbată prin perdeaua amenințătoare de nori, altele mișcate de o pală de vânt obraznică, continuau să se izbească frenetic de cioturile de stâncă abia ieșite din mare, care îngreunau oricărei ambarcațiuni încercarea de

a se apropia de uscat. Iar după ce tăvălugurile de ape se sfărâmau în mii de stropi cristalini, pe dată își schimbau înfățișarea: din albastrul senin al mării calme, se colorau într-un verde hâd și amenințător, prevestind apropierea unei vântoase puternice, însoțită și de o răpăială pe măsură. Cerul, până nu demult senin, de un albastru copleșitor, acum își modificase aspectul într-un plumburiu apăsător, ascunzându-se sub un strat gros de nori.

De puține zile sosise și toamna, cotropind cu aroma ei de frunze veștede meleagurile sciților. Natura însăși părea să-și strige din toți rărunchii schimbarea anotimpului, cu glasul ruginiu precum frunzele ce acopereau pământul, așa încât să fie auzită de toate viețuitoarele. Vocea toamnei, mai mult șoptită, își împletea susurarea în boarea rece ce frământa crengile copacilor și le mlădia coroanele, pierzându-se în frunziș odată cu ea. Boarea aceasta era doar o avangardă a vijeliei ce urma să coboare dinspre miazănoapte, un vestitor energic al furtunii ce se apropia, urmând să potopească ținuturile Moesiei Inferior.

Vijelia se pornise mai întâi din locurile unde pământul se unea și devenea totuna cu cerul, de dincolo de linia până la care ochiul unui om obișnuit ar fi putut ajunge cu privirea. Apoi își făcuse ucenicia peste câmpiile goților și ale tyraceților, suflând pe deasupra lor un aer înghețat, pentru ca mai apoi să se întovărășească cu norii grei, plini cu ploi tomnatice și, împreună, să treacă Danubiul și să se reverse peste pământurile arse de soarele dogoritor al verii.

De pe insulă puteam vedea cum, în depărtare, sub un cer senin precum cristalul, norii prindeau să se adune ai-

doma oștilor barbarilor. Se certau între ei și se ciocneau, iar de sub tremurăturile unor fulgere liliachii ce își răsfirau degetele de lumină pe boltă, aprinzând orizonturile, îmi dădeam seama că acolo era locul unde se sfârșește vara, lunile calde cu care ne desfătasem până atunci. De acolo urmau să sosească vijeliile, frigul, vremea viforoasă, care ar fi înghețat și flăcările Iadului ori scânteile ieșite de sub ciocanul lui Hefaistos.

Acum, însă, mă aflu pe Insulă. Care nu e nimic altceva decât o simplă fâșie de pământ, ițită în mijlocul apelor precum ciuful unui copil abia trezit din som, fâșie de pe care știu că nu voi pleca prea curând. Un petic de pământ bun, roditor. Iar peticul acesta nu-l voi putea părăsi niciodată, pentru că așa este întocmită pravila. Rânduiala la care trebuie să veghem, să o ferim de orice tulburare produsă de ochii și curiozitatea creștinilor care ar fi nesocotit porunca preasfinției sale, episcopul Petronius, ori de incursiunile barbarilor din afara Legii noastre.

Recunosc cinstit că nu am știință unde este așezată insula, în ce parte trebuie să navigheze o corabie peste întinderea asta de ape pentru a ajunge la orașele pontice cele mai apropiate, indiferent că e vorba de Argamum, Tomis ori Histria. Așa că nu pot decât să îmi imaginez o altă lumea în care, indiferent cât de departe ne-am găsi acum față de orice limbă de uscat, odată ajunși pe pământurile noastre și odată ce talpa sandalelor ar călca piatra șlefuită a *polisurilor*, pentru fiecare dintre noi ar însemna a doua naștere, ieșirea în lume a unor copii deja îmbătrâniți. Preacuvioșii mei frați întru Hristos, cei cu care împăr-

țeam acest dulce surghiun, spun că o corăbioară ușoară și rapidă, cu vântul suflându-i din plin în pânze, să tot fi străbătut cale de vreo zi și jumătate de la insula noastră și până să dea de pământurile creștinilor ori ale moesilor. Numai că niciunul dintre aceștia nu își petrecuseră prea multe zile pe mare; nici ca marinar, nici ca simplu călător nu avuseseră prilejul, așa încât puteam pune chezășie pe vorbele lor la fel de mult cât aș fi pus pe plăsmuirile unor limbi bogate care povestesc înfricoșătoarele fapte ale balaurilor din vechime.

Acuma, că am fi petrecut pe puntea unei corăbioare ușoară numai o zi jumate, hai două, chiar și mai multe, atunci când am fi știut că am fi ajuns în multrâvnitele și visatele *polisuri* de pe malurile Pontului, cu siguranță că le-am fi răbdat. Asta întrucât la capătul călătoriei ne-ar fi zâmbit șăgalnic *mundus romani*, civilizația marilor orașe, iar dulcele sentiment al desferecării energiilor ascunse până atunci ar fi devenit unul de neegalat. Pentru că a împărți cu alți doi frați întru credință singurătatea și straja, aici, pe o insulă de pe care nu ai posibilitatea să pleci niciunde, asta nu înseamnă că ești liber trupește. Înseamnă doar că nu poți cutreiera pe unde dorești în lumea largă, că nu mai poți vedea chipuri noi de oameni și că nici aceștia, la rându-le, nu te vor putea vedea. Nu înseamnă decât că ești ținut drept zălog al unei idei și al unei promisiuni, și că această stare de fapt nu se mai poate schimba decât dacă Domnul socotește că ți-a venit sorocul să te cheme la Dânsul. Doar că, până atunci, ești un captiv al ordinului episcopal.

Timpul petrecut pe insulă, având de împlinit canonul pe care ni l-a legat de picioare preacuviosul episcop Petronius, ne-a făcut să înțelegem că, odată ajunşi aici de bunăvoie, trebuie să ne despărțim de orice am îndrăgit vreodată pe lumea asta. Ne-am luat astfel rămas bun de la toți oamenii pe care i-am cunoscut, precum și de la meleagurile acestora. Ne-a mai rămas să nutrim speranța că într-o bună zi îi vom revedea în Rai, de-a dreapta Domnului, alături de cei vrednici de asemenea cinstire. Acceptasem faptul că lucrarea pe care ne-o dăduse preaînaltul episcop era una a eternității și că ochii noștri nu vor mai privi și alte tărâmuri în afară de boțul ăsta de pământ negru, la suprafața căruia urmează să ne petrecem restul zilelor.

În vreme ce stăteam chircit pe malul mării, cu genunchii aduși la piept, astfel încât să-mi fie mângâiați de boarea răsuflării mele, dintr-odată amintirile pe care le rânduisem în cotloanele minții, încă din copilărie, au prins viață, încercând să îmi acopere prezentul și rațiunea. Sunt amintiri care mă cotropesc, urcând la suprafață și descoperindu-mi privirilor naive firea-mi umană, rătăcită cumva prin acele vremuri de demult. Dumnezeu mă lăsase să trăiesc acele timpuri tulburi în care cavalerii Sfintei Cruci duceau pe rând războaie, ba împotriva oștilor barbare poposite pe meleagurile noastre de prin stepele hiperboreice, venite aice cu gânduri de pradă, ba împotriva hâdoşeniilor și grozăviilor de tot felul pe care Necuratul le asmuțea împotrivă-ne.

Amintirile continuau să urce către mine din sertarele uitării, ocupându-mi mintea și făcându-mă să retrăiesc timpurile în care nu eram decât un țânc. Un boț de om, cum îmi spuneau toți cunoscuții bunicului, cu mucișorii atârnându-mi prelungi până sub bărbie, de îi puteam înnoda oricând mi-ar fi trecut prin cap așa ceva. Un copil pentru care toate poveștile începeau cu un purece potcovit cu nouzeci și nouă de ocale, pentru ca apoi năzdrăvanul să se salte până-n văzduhurile de cleștar ale cerurilor, iar la coborâre să vină la fierar și să i se plângă că se simte ușor ca un fulg.

Ei bine, în acele vremuri exista mult pământ în jurul cătunului unde văzusem lumina zilei, cam cât puteam eu cuprinde cu ochii mei de copil. Poate și pentru că apărusem pe lume într-un sat situat în mijlocul câmpiilor Scythiei Minor, peste care păreau că dorm molcome câteva delușoare. Singura curgere de apă pe care o cunoscusem vreodată era gârla din spatele casei noastre și a vecinilor, care izvora dintr-o văioagă mai îndepărtată, într-o peșteră ce ținea oamenii din sat la scuteală de vreo năvălire barbară.

Apoi, după ce am crescut și am devenit un copilandru, aveam să descopăr de unul singur că întreg satul nostru își avea casele situate în apropiere de o polovină, adică o râpă abruptă prin care curgea un pârâiaș rapid, al cărui curs se termina într-un smârc cotropit de trestii. Acestea aveau darul să ascundă de privirile iscoditoare ale oamenilor un iaz plin de tot felul de viețuitoare, devenind regatul de netăgăduit al tuturor păsărilor, adunate, ca într-o fraternitate secretă, de prin toate curțile oamenilor.

Țin minte cum mă întreceam până la iaz, laolaltă cu rațele și gâștele vecinilor, atunci când nici măcar de-o șchioapă nu eram, pornind din dreptul curții noastre și ținând-o până la povârnișul prăpăstios al polovinei, cam până unde făcea o cotitură, împărțind astfel cătunul în două jumătăți. Ei bine, acela era locul de care sub niciun chip nu aveam îngăduință să mă apropii. Când mă vedeau că mă opresc la marginea râpei, codobaturile începeau să facă o larmă asurzitoare, cerându-mi să le urmez în apă și promițându-mi, printre gâjâieli și măcănituri, că îmi vor arăta ele cum să fac și să rămân deasupra apei, să plutesc întocmai cum o fac ele.

Privind apa mării, îmi apare în minte figura blajină și iubită a mamei. Parcă o văd aievea cum ieșea din căsuța noastră înălțată deasupra pământului cu ajutorul unor bârne groase de lemn, de fiecare dată când mă jucam în afara curții, și cum striga după mine să mă îndepărtez de apă.

Drept este că așezarea în care ne duceam viața nu era o casă în adevăratul sens al cuvântului, așa cum am văzut în peregrinările mele ulterioare prin Halmyris, Argamum, Histria ori alte cetăți durate fie pe malul Pontului, fie pe cel al Danubiului. Noi locuiam mai degrabă într-un bordei îngropat până pe sfert în pământ, împărțit în două cămăruțe și o cuhnie, și care reușea să adăpostească sub acoperișul său nu mai puțin de cinci suflete. În spatele acestuia, tata, împreună cu bunicul, ridicaseră un fel de hambar, un fel de magazie de dimensiuni ceva mai mici, un loc în care amândoi își țineau sculele cu care vara mergeau la câmp.

Ceva mai departe mai aveam și un grajd. Acela era locul favorit al bunicului, adăpostul unde îi plăcea să-și petreacă cea mai mare parte a timpului. E drept că și avea mult de muncă, atât de mult încât deseori uita să mai vie în casă și înnopta sub acoperișul de paie, lângă focul mocnit din vatră. Tot acolo își păstra uneltele acelea minunate şi grele, cu care avea puterea să îmblânzească ori să vindece copitele cailor ori ale feluritelor animale din acelea mari, de povară, pe care le aduceau la noi negustătorii. Și asta pentru că despre priceperea și meșteșugul bunicului se auzise prin toate așezările de pe ambele maluri ale Danubiului, ba încă, din spusele negustătorilor ce își dezlegau limba la un pahar de vin sorbit câtă vreme stăteau în așteptare, se pare că faima îi mersese până înlăuntrul zidurilor cetăților de pe malul Pontului.

"Fugi de-acolo, copile, că apa e înșelătoare!", îl auzeam strigând după mine, la fel de atent ca mama, de fiecare dată când mă apropiam de polovină ori de iaz. *"Vino degrabă-ncoace, că am niscai vorbe cu tine!"*, își mai îndulcea el glasul, încercând să mă convingă să îi stau alături, ca să aibă cât mai puțin de grija mea, mai ales că își găsea în permanență ceva de meșterit prin atelierul său.

Mă dibuia repede de fiecare dată, oricât aș fi încercat să-i păcălesc vigilența. Chiar dacă la început mi se părea că este absorbit de muncă, așezat pe butucul unui tei, încercând să închege chingile căruței unor *civitates* oploșiți cumva prin curtea noastră, glasul său puternic și răsunător ca un clopot, glasul unui om obișnuit să poruncească și să fie ascultat fără nici-o împotrivire, se făcea de îndată

auzit în văzduh. Îndemnul său către mine plutea peste pomii înfloriți, peste stufăriș, peste luciul apei, și avea menirea de a-mi scutura întreg universul pe care mi-l construisem împreună cu fârtații mei de joacă și de-a mă readuce, spășit, îndărăt. Și odată revenit în grajdul cu unelte, începeam, supus, să meșteresc la foale și să grijesc de întețirea focului, cât să poată lucra el mai repede.

Ei bine, da, abia mai târziu am realizat că *de facto* bunicul era cel care conducea trebile casei. Și asta nu doar pentru că el era mai în vârstă, ci fiindcă toată lumea știa că avea un răspuns pentru toate lucrurile din lume. Nu exista vreo întrebare la care el să nu aibă un răspuns pregătit, așa cum nu exista căruță ori bidiviu pentru cusururile cărora să nu aibă leac. Poate și pentru că bătrânul văzuse multe la viața lui, fusese de nenumărate ori pus în fața unor împrejurări neobișnuite, dintr-acelea pentru care era bine să fii mereu pregătit și destoinic. Așa se face că, până la urmă, ajunseseră să îi ceară bunicului părerea asupra unui lucru sau a unei fapte nu doar vecinii noștri, fără îndoială cu mai puțină rutină a vieții și, în consecință, neexperimentați, ci până și oamenii din așezările învecinate, care veneau special să-l viziteze.

Sătenii noștri îl recunoscuseră din capul locului drept starostele lor și, prin urmare, aceștia nu doreau să întreprindă mai nimic fără ca bunicul să își spună părerea. Veneau la el să se sfădească despre orice; de fiecare dată trebuia ca bunicul să fie de acord cu acel orice. Ei bine, dacă el spunea că lucrurile ori muncile acelea nu se pot face, nimeni nu mai avea curajul să mai aducă vreodată vorba despre ele, cel puțin cât timp nu era necesar. Era

un ins extrem de respectat în sânul micuței noastre comunități și din acest motiv nimeni nu putea trece peste deciziile lui. Și astfel, voia bunicului meu devenea pe loc poruncă pentru oamenii cărora li se adresa.

În acea primăvară, cam la câteva zile după Învierea Domnului, sărbătoare pentru care creștinii din satul nostru începuseră să se pregătească încă de cum dăduse colțul ierbii, au poposit pe neanunțate lângă cătunul nostru ostașii dintr-un convoi ce aparținea episcopiei Tomisului. Soldații Domnului se întorneau acasă, istoviți de bătăliile pe care le purtaseră prin câmpiile întinse de peste Dunăre, apa aceea mare ce se afla cam la o zi de mers, cu un cal odihnit. Aceștia apăraseră cuvântul Mântuitorului prin ținuturile aflate în stăpânirea goților, dezrobind satele cu creștini și reușind să-i alunge pe păgâni până dincolo de munții cei mari. După ce toată iarna risipiseră oștile barbarilor, iar prin satele de la munte nimiciseră, cu ajutorul localnicilor, până și mărunțele lor cete abia scăpate cu fuga, odată cu venirea primăverii, soldații episcopali luaseră îndărăt drumul spre viața tihnită și civilizată a orașelor de la Pontul Euxin.

Așa se face că oștenii creștinătății, după ce mărșăluiseră câteva zile prin mijlocul câmpiilor moese, prin zăduful zilelor din ce în ce mai călduroase, la un moment dat au ajuns la gura de apă curgătoare din apropierea cătunului nostru. Obosiți după atâta amar de drum, dar și năclăiți de praf, au socotit de cuviință să își așeze tabăra aicea, pentru odihnă și întremare. Iar de zăbovit nu aveau în gând să zăbovească prea mult, purtând ordine precise ca

a doua zi să ridice tabăra, iar după asfințitul soarelui să ajungă în garnizoana de la marginea Tomisului.

Răstimp, din grupul cel mare s-au desprins câțiva cavaleri, dintre aceia care cunoșteau bine așezările sciților din zona asta de câmpie. Pasămite aceștia aveau știință despre destoinicia bunicului, așa că au hotărât să purceadă până în satul nostru, ca să își caute caii la potcoave, apoi să-i ceară fierarului să le înlocuiască ba caielele, ba zăbalele, ba una ori alta. Ba încă îl întrebară pe bunicul dacă se pricepe să le înlocuiască până și piesele din pielărie ale harnașamentelor cu altele noi, căci pe-alea de le purtau acum erau ca vai de lume, ponosite și roase de vreme, că le era teamă ca nu cumva să se rupă în timpul vreunei bătălii și să-i doboare de pe cai.

De-ndată ce-i zăriră pe soldații episcopului de Tomis apărând călare pe ulicioarele înguste ale cătunului nostru, copiii şi femeile din sat își făcură pe dată uitate îndeletnicirile, lăsându-le să se odihnească preț de câteva clipe, pentru a se buluci fie la porți, fie cocoțați pe garduri. Era de la sine înțeles că toți voiau să vadă caii aceia mari, să privească soldații ori să le admire armele strălucitoare ce sclipeau magic în bătaia razelor soarelui, apoi să își imagineze luptele prin care trecuseră și cam câți barbari fuseseră spintecați de paloșele lor.

E mai bine să admit de la bun început că locuitorii meleagurilor mele natale au fost dintotdeauna niște inși extrem de curioși din fire și sunt convins că așa vor rămâne și în anii care vor urma. Pesemne că așa le era obiceiul, ca atunci când prin sat treceau convoaie de negustori,

călăreți necunoscuți ori cete din armatele ce străbăteau ținutul, ei să își lase trebile deoparte și să-și salte căpățânile curioase peste garduri, bulucindu-se unii într-alții și scrutând cu priviri indiscrete întregul alai. Sătenii încercau astfel să zărească chipurile soldaților, le plăcea probabil să simtă un fior de spaimă numai privindu-le trăsăturile fețelor, pentru ca apoi să se minuneze de feluritele de chipuri și de suflete ce le călcau ținutul.

De astă dată, însă, aveau să fie dezamăgiți. Ochii lor iscoditori nu au apucat să zărească mare lucru din componența micuței cete de călăreți, și asta întrucât soldații ce pătrunseseră în cătun își ținuseră fețele acoperite de privirile scrutătoare ale oamenilor pe întreg drumul, până ajunseră în curtea noastră, unde îl strigară nerăbdători pe bunicul. Iar atunci când s-au simțit la adăpostul gardului nostru, înalt cât un zid de cetate, se scoborâră de pe cai și își scoaseră coifurile, lăsându-și fețele să fie scăldate de căldura blândă a soarelui primăvăratec al după-amiezii.

Bunicul a priceput pe dată ce voiesc călăreții aceia impozanți, așa că a lăsat deoparte coada de târnăcop la care cioplea și a strigat la tata să le ia caii oaspeților și să-i ducă la adăpătoare. Apoi, fără întârziere, a scos din cotloanele grajdului foalele pe care le-a și vârât în vatră, întețind astfel vâlvătaia focului ce pâlpâia acolo și făcând împrejuru-i o dogoare mai ceva ca în mijlocul verii. Curând, zgomotul ciocanului ce bătea fierul înroșit prinse a se auzi tot mai tare, speriindu-ne orătăniile și făcându-le să se rotească dezorientate prin curte. Neavând altă treabă și

copil poznaș fiind, am șuierat atunci către ele, încercând, pe cât mă pricepeam, să imit vâjâitul pe care îl face prin aer uliul atunci când coboară să-și înșface prada. Auzindu-mă, numaidecât păsările din curte s-au făcut nevăzute, ascunzându-se speriate care prin cuibare, care pe sub hambar ori prin coșarele de lângă casă, părăduite de trecerea timpului.

După ce s-au scoborât de pe caii lor cei înalți, bidivii cum nu mai văzusem până atunci preumblându-se prin satul nostru, cavalerii își luară în serios rolul de oaspeți și se așezară fără mari ifose pe băncuța înjghebată în grabă sub umbra unui nuc singuratic, nu departe de grajd. Lăsaseră deoparte orice precauție, începuseră să se simtă în siguranță. Încredințați fiind că nu îi paște niciun fel de pericol, își scoaseră coifurile impunătoare și prinseră să se sfădească zgomotos, îndemnați și de vinul rece adus de taică-meu într-un clondir budurhănos. Limbile au pornit să li se despleticească de îndată ce au sorbit pe îndelete licoarea lui Bachus din cănile de lut pe care tata le ținea special în pivniță, pentru a se păstra cât mai reci. Răstimp, cavalerii au început să depene povești fantastice despre faptele lor de vitejie, care, încet-încet, începeau să semene cu legendele despre bătăliile din vechime.

Oaspeții au băut atunci atâta vin cât aveau nevoie să-și astâmpere setea ce-i chinuise, tot umblând prin zăduful de afară. Iar după ce și-au ostoit pofta cu primele două clondire, poate puțin mai mult decât atâta, cavalerii episcopului au prins a se simți tot mai bine și dintr-odată au fost cuprinși de o dorință lăuntrică de a-și arăta cu tot dina-

dinsul însușirile care i-au făcut să aleagă calea armelor. Așa încât n-a durat mult până când au pornit să-și demonstreze unii altora cât de vajnici războinici erau, să arate prin ce primejdii trecuseră ori cum săvârșiseră pe câmpurile de luptă acele fapte de vitejie cu care se lăudau acum. Iar eu, deloc întâmplător, îmi găsisem loc de joacă pe lângă dânșii și îi auzeam povestind despre aventurile grozave de care avuseseră parte în mulțimea de bătălii pe care le duseseră pe partea cealaltă a Danubiului. Mai povesteau aceștia și despre năzdrăvăniile înfricoșătoare pe care le întâlniseră în goana lor după dușmani, ba prin codrii de nepătruns ai înălțimilor Haemusului ori prin hățișurile Ordessosului, dar și despre o sumedenie de alte fapte nemaipomenite, așa că eram deja de-a dreptul cucerit de aventurile acestora și îmi închipuiam că a fi soldat al Domnului era cea mai frumoasă chemare pe care ar fi putut-o avea un om. Prins de vraja acelor momente, simțeam cum creștea în sinea mea o dorință ascunsă de a fi, cândva, asemenea lor.

Și n-a durat mult până când soldații s-au încins într-o trântă, așa cum o mai făceam și noi, copiii, în joacă, însuflețiți fie de răcoarea plăcută adusă de vinul din al treilea clondir adus de tata din pivniță, fie de farmecul licorii ce începuse a le întuneca dreapta judecată. Sau poate că Dionysos reușise să le însuflețească semeția, trezind în oștenii Domnului acel sentiment de curaj care sălășuia în sufletul și în mintea fiecăruia dintre ei.

Molanul dat gata până atunci începuse să scoată la iveală acel războinic neînfricat, iar hârjoneala nevinovată

a militarilor se transformase brusc într-o veritabilă luptă piept la piept. Iar în acele clipe de plăcută hârjoneală și-a făcut apariția în curtea noastră și Evdokia, o nevastă ghizdavă de felul ei, văleat cu mama și vecină de-a noastră. Femeia, vădit stânjenită de prezența soldaților, parcurse cu mare grăbire ograda până la cuhnie, ținându-și supusă privirea în jos, împovărată și de greutatea tingirilor de gătit pe care mama i le dăduse în ajun.

Preocupat să-și țină ochii după urma femeii, unul dintre oștenii Domnului și-a pierdut din grijă brațul și spada celui cu care mima o luptă și, dintr-odată, se trezi cu arma adversarului înțepându-l în mână, de unde alunecă primejdios și repede spre șold, străpungându-i-l, făcându-l să icnească de durere. Și atuncea mare sperietură am mai tras, fiindcă nu mai avusesem ocazia să văd vreodată om înjunghiat, cu atât mai puțin unul atât de aproape de mine. Și nici sânge curgând din vreo rană de sabie nu mai văzusem, poate cu excepția dăților în care bunicul își lua paloșul de luptă (căci fusese un oștean tare viteaz și de temut, cândva, la vremea lui) și scurta de cap vreo orătanie de prin curte.

— *Muierea asta îl are pre diavolul într-însa*, a răcnit în gura mare oșteanul rănit.

— *Iar tu tocmai ce l-ai băgat pe Bacchus înăuntru-ți*, hohotiră ceilalți.

— *Nu ați văzut și voi că de cum a intrat a aruncat asupră-mi vrăji și-a făcut așa fel încât sabia lui Appius să mă taie peste mână și în coapsă?* își continuă litania rănitul.

— *Ba, Aurelianus, am văzut și cum diavolul îți întorsese ție ochii pe după fustele muierii, de parcă ar fi vrut să ți-i scoată*

din orbite și să ți-i pironească acolo, mai degrabă, râseră ceilalți, *ci nicidecum la spada ageră a lui Appius, așa cum încerci să ne duci cu vorba.*

Am simțit atunci cum din oșteanul rănit încercau să iasă la suprafață, în același timp, nedumerirea și ura, vedeam pe chipul său cum frustrarea se lupta laolaltă cu teama de moarte. Iar umbrele ghearelor hâde ale morții deja începuseră să-l cuprindă, albindu-i pielea. Toate aceste stări i se împleteau într-un vârtej negru și amețitor care începea să-i întunece gândirea și îl făcea să se comporte ca și cum un alt individ i-ar fi luat în acea clipă locul.

Se făcuse palid și începuse să se clatine pe picioare; membrele porniseră să-i tremure, iar sângele curgea slobod din șold. La un moment dat păru că-și pierde echilibrul și chiar ar fi căzut din picioare, cât era de mare, dacă n-ar fi fost atenți camarazii săi de arme. Aceștia îl prinseră când sabia îi alunecă din mână și, fiindcă nu se mai putea ține pe picioare, fură nevoiți să-l întindă pe băncuță. L-au întors cu rana în sus, iar mama a venit cât a putut de repede cu un ștergar, pe care-l umezise în prealabil cu răchia de mere pusă la păstrare în cuhnie, ca să îi curețe tăietura și să i-o oblojească.

Iar când ostașul văzu toate acestea, icni:

— Pe soldatul lui Christos nu-l poate atinge mâna murdară a niciunei muieri! Mai degrabă un trup fără viață, dar curat, cu care să mă înfățișez de-a dreapta Mântuitorului, decât unul pângărit, căzut pradă poftelor Gomorei!

Și-și încordă toți mușchii, încercând să se smulgă din strânsoarea puternică a prietenilor săi. Aceștia fură ne-

voiți să îi proptească genunchiul în umăr ca să-l imobilizeze mai bine. Rănitul, însă, nu renunță la ideea de a se elibera din încleștare și continuă să se zbată și să dea din picioare, încercând să-și lovească cerberii; după câteva clipe, însă, simțindu-se tot mai slăbit, începu să arunce cu blesteme grele asupra celor care îl aduseseră în starea aceea cumplită de nemișcare, bașca și hlizindu-se de el în tot acest răstimp.

Întreaga zbenguială luă sfârșit în clipa când în curtea noastră își făcu apariția un alt călăreț impunător, urcat pe un cal brumăriu, care mie, copil fiind, mi s-a părut a fi de-a dreptul uriaș; pare-se că la noi în poiată sosise unul dintre acei comandanți de armii pentru care oștenii Domnului manifestau supunere fără crâcnire. Așa se face că numai simpla prezență a căpeteniei reuși să-i amuțească pe loc, în timp ce îi privea încruntat pe fiecare în parte.

— *Gannicus, ce fel de război duceți voi aici?* vru el să afle de la cel mai tăcut dintre ei, evitând deliberat să le vorbească celorlalți, mai ales că deja li se citea în ochi rușinea și vinovăția.

— *Dintr-o joacă nevinovată, căpitane, prostovanul de Aurelius a rămas agățat cu ochii după fustele unei muieri ce trecut-a pe-aici și s-a proptit cu șoldul în sabia lui Appius,* îi răspunse Gannicus. *Iar acum, creștinul ăsta îndărătnic nu o lasă în niciun chip pre soața asta vrednică să-i oblojească rana și să-i oprească sângerarea. În ăst fel, fac prinsoare că în câteva ceasuri va bate la poarta Iadului; dreptu-i că, la câte păcate a adunat sărmanul prin lumea noastră, poate numai Satana să îl mai primească și să îl vâre, cu tot cu armură, în cazanul cu smoală și pucioasă.*

— *O să vorovim mai încolo despre cum ați ajuns să vă tăiați între voi,* le spuse căpetenia, pe tonul poruncitor al unui om obișnuit să comande. *Acum, voi țineți-l bine... iară tu, femeie, curăță-i degrabă rana și apoi coase-l, ca să îl putem duce întreg în tabără, măcar să îl împărtășim înainte să-și dea duhul. Mai bine să moară în tabără, ca un soldat, și nu prin cine ce știe ce coclauri, ca un prost.*

— *Dară pre mine să nu mă atingă sub niciun chip muierea ceasta!* scrâșni printre dinți rănitul, aruncând priviri crunte celor din jur. *Sunt mândrul soldat al lui Christos și vreau să mor neprihănit, să-ajung de-a dreapta Mântuitorului și să-i stau drept la înfricoșata-i judecată!*

Vorbele avură darul de a-l irita dintr-odată pe căpitan, care nu-și mai putu înfrâna supărarea și îl țintui cu pumnul strâns pe soldatul îndărătnic. Văzând că nu renunță la zvârcoleală, chiar ținut tare de ceilalți, și observând că mama nu putea să-l doftoricească sub niciun chip, descălecă cu gesturi nervoase și, bodogănind înfiorător, merse întins spre el.

— *Se vede treaba că ți s-a urât cu binele, răpciugosule, și pesemne că vrei să îmi pui la grea cercare răbdarea,* spuse el, punând mâna pe jungherul de la brâu. *Dacă vrei să te înfățișezi Domnului la Judecata de Apoi, atunci cu mare bucurie te voi ajuta eu însumi să nu rătăcești drumul.*

— *Luminăția Voastră,* grăi atunci mama către căpitan, *ca să nu îl ating pe soldat, iaca, voi ruga pe copilul ăsta să îl curețe de sânge* – și mă luă de mână, introducându-mă astfel în fața ei și arătându-mă căpeteniei. *Răstimp, eu doar mânui-voi acul, și o voi face cu mare băgare de seamă, ca nu cumva degetele mele să îl atingă pe bravul ostaș al Domnului.*

— *I-auzi ce spune femeia asta,* i se adresă căpetenia rănitului. *Acum ia zi, creștin păduchios, te învoiești astfel ori ba? Fiindcă altfel o să fim obligați să te scăpăm cât mai curând de chinuri,* mai adăugă, începând să îl gâdile cu tăișul pumnalului peste grumazul plin de transpirație.

— *Sigur că mă-nvoiesc, căpitane, și lăsa-voi muierea asta să facă așa cum consideră ea că e mai bine, dar mâinile ei voi să nu mă atingă în niciun fel,* rosti cu glas stins, gâfâind greoi sub puterea celor care îl imobilizaseră, alb la față și înghițindu-și în sec spaima pe care o trăise simțind pe piele ascuțișul rece al pumnalului. *Dacă împotrivi-mă-voi oarecum, să mă judecați și să mă pedepsiți după cum se cuvine vă voi lăsa.*

— *Atunci să fie precum zici,* se învoi căpitanul ridicându-se de lângă el, făcându-ne semn că ne putem apropia. *Dar bagă de seamă că nu am flecărit deloc, ai face bine să nu te opui oblojelilor pe care ți le va face femeia asta.*

Atunci mama m-a luat de mână și mi-a indicat locul în care urma să îmi pun degetul, cât mai aproape de rana din care curgea sângele, arătându-mi prin semne că trebuie să țin acolo cât mai apăsat. După asta se îngriji să curețe rana soldatului cu o cârpă umezită într-un dop de rachiu, însăilată la repezeală dintr-o fostă cămașă de-a tatei. Îmi ceru să închid ochii, ca să nu văd sângele curgând din rană, iar eu am ascultat-o întocmai, dorindu-mi să nu mai văd deloc nici sângele și nici tăietura; așa că am strâns puternic din pleoape și mi-am imaginat cum rana se vindecă, sângele nu mai curge și carnea se trage înapoi. Puteam vedea, în mintea mea, cum pielea ostașului își pierde paloarea ca de pergament pe care o avusese până

atunci, cum sângele reîncepe să îi brăzdeze iar vinișoarele mâinilor, brațelor și obrajilor, și cum viața revine în ochii lui.

Și-atunci, ca prin farmec, toate lucrurile din juru-mi au dispărut şi, înainte ca bulele verzi şi roşii să îmi invadeze ochii, cea din urmă imagine care mi-a rămas a fost cea a mamei, care îşi pregătea sculele cu mare migală, înfășurând un capăt al micuței ustensile subțiri, din oțel, foarte ascuțită, pe care-o strângea între degete cu un fel de sfoară subțirică și având grijă să îi facă un nod cât mai mic și mai bine legat.

De fiecare dată, îi ieşeau foarte bine mamei astfel de intervenții, întrucât, de-a lungul anilor, apucase să îngrijească diferite răni, fie ale copiilor, fie ale oamenilor în putere. Îngrijea cam tot ce putea fi îngrijit, începând de la înțepăturile de albine și până la tăieturile pe care oamenii le mai căpătau în luptele lor mărunte cu sălbăticiunile pădurilor ori cu pâlcurile de barbari ce rătăceau drumurile și nimereau pe nepusă masă prin părțile noastre.

Iară când mama a venit cu ustensila aceea ce lucea fantastic în lumina soarelui, de parcă ar fi adus-o din lumea îngerilor, și a vrut să-i coasă oşteanului locul vătămat, am văzut-o că a rămas tare mirată când a privit spre tăietura lui. Dacă până în urmă cu câteva clipe sângele izvora puternic din rană, acum abia dacă mai putea trece pe-acolo un firicel ce se îngusta văzând cu ochii, lăsând senzația că în curând va seca.

A încercat mama să vâre acul subțire în deschizătura rănii, cât să poată ajuta prinderea celor două părți de

carne, dar nu reuşi. Deşi, la prima vedere, păruse a fi o rană adâncă şi gravă, dacă e să judecăm după sângele pe care îl pierduse ostaşul şi după urmele lăsate pe tăişul sabiei, care se înfipsese suficient de adânc în şoldul lui, acum nu mai părea la fel de profundă, iar sângerarea aproape că îi dispăruse. Mai mult, tăietura se vindeca de la sine, văzând cu ochii, şi mama privi atunci spre mine şi mă trase speriată de mână, îndepărtându-mă de rănit cu un gest grăbit.

De îndată ce mă împinse mai încolo, din despicătură reîncepu să curgă un nou fir subţire de sânge proaspăt. E drept, însă, că acum era mult mai puţin decât înainte, dar, pe măsură ce inima trimitea fluxul spre extremităţi, se îngroşa tot mai mult. Chipul mamei se încruntă şi am simţit tremurul mâinii cu care mă împingea, iar culoarea feţei începu să i se schimbe. Încercă din nou să mă gonească de-acolo şi mă împinse în piept cu mâna, să plec; însă chiar atunci braţul vânjos al căpitanului mă apucă pe după mijloc şi mă ridică în aer, aducându-mă până în dreptul ochilor săi şi privindu-mă mai bine.

— *De ce îţi goneşti copilul, tu, femeie?* glăsui el molcom şi uşor tărăgănat. *Băiatul ăsta este un bărbat în devenire, şi încă unul de toată nădejdea, aşa că nu strică ca de-acum înainte să deprindă şi câte ceva despre cum se oblojesc răniţii... Cu vremurile ce vor veni curând, nu se ştie niciodată când îi vor trebui învăţăturile tale.*

Mama îl privi lung, în timp ce chibzuia cum era mai bine să procedeze. Căpetenia văzuse ce nu trebuia văzut, iar ea ştia deja asta, şi realiză că în aceste clipe nu mai

putea ascunde adevărul de ochii lui. Chipul i se animă și se hotărî pe dată să și-l facă părtaș la taină. Așa că își duse arătătorul spre gură, rugându-l fără cuvinte să tacă, în timp ce-i arătă cu bărbia pe ceilalți soldați ce-l țineau priponit pe rănit.

Omul înțelese și probabil că i-a plăcut ideea mamei, așa că decise să se prindă în jocul ei. Pe dată dădu celorlalți poruncă scurtă să privească în alte părți, iar ei se supuseră numaidecât, fără să crâcnească. După asta, căpetenia mă luă de mână și mă duse lângă rănit, luându-mi degetul și punându-mi-l acolo unde mi-l așezase și mama cu puțină vreme în urmă. Și, în timp ce ea cosea tăietura soldatului, sângele se opri din nou și rana prinse să i se închidă. Soldatul dădu semne că își revine. Tăcută, mama termină și se îndepărtă, plecând grăbită în treburile ei. Îmi făcu semn să mă fac și eu nevăzut. După câteva minute, Aurelianus se ridică și făcu, timid, câteva mișcări ușoare de înviorare, apoi se îndreptă hotărât spre nucul unde bunicul legase caii deja potcoviți.

Căpitanul merse la bunicul, în magherniță de lângă grajd, și îl luă deoparte pentru a-i vorbi. Deși părea că îl ascultă cu supunere, încă de la bun început mi-am dat seama, din gesturile nervoase pe care bătrânul le făcea, că între el și căpitan există o dispută și că nu e de acord cu ceea ce îi spunea. Ba mai mult, se și ridică de câteva ori, scuturând cu convingere din cap, ca și când s-ar fi opus, exprimându-și lipsa de acord cu ceea ce îi zicea comandantul; e drept că de fiecare dată se răzgândea și revenea lângă el, continuând discuția și mai aprins, ascun-

zându-se privirilor celorlalți în spatele porților hambarului, chiar lângă grajd.

După minute bune în care s-au tot sfădit aprins, sosi și momentul în care terminară și ieșiră afară. Bunicul arăta nenorocit, ca unul care părea că-și irosise, într-o singură clipită, întreaga avere. Era lac de sudoare și își ducea des mâneca de la cămașă la ochi, ștergându-i, mestecând mărunt din buze, murmurând cuvinte doar de el cunoscute.

Căpitanul îi mai spuse ceva, ca de despărțire, și îl bătu protector pe umăr, după care urcă pe cal dintr-o mișcare rapidă.

— *Şi nu uita, fierare,* întoarse el bidiviul către bunicul, *că o să ne vedem peste două zile. Mâine-i ziua de liturghie şi tare se va stropşi părintele de nu-i dăm ascultare sfeştaniei dumisale, aşa că mergem să ridicăm arma peste barbarii nespălați ce ne calcă pământurile.*

După care își înghionti armăsarul, strigă un ordin scurt oștenilor strânși sub nuc și se îndepărtă în goana mare. Contrar uzanțelor vremii, când căpitanii dădeau de obicei indicații inutile, acesta, prin ordinele scurte şi clare, părea sosit de pe altă lume, unde orice pierdere de timp cu lămuriri nefolositoare fusese înlăturată. Treziți din amorțeala discuțiilor pe care le purtau, soldații săriră ca arşi la auzul comenzilor căpitanului și încălecară îndată, punându-se iute în mișcare. Tropăitul cetei se auzi tot mai slab, în timp ce vălătucii de colb, agitați și frământați de copitele cailor, îi învăluiră până la dispariție.

Bunicul îi urmări atent cu privirea, până când țărâna se așeză la locul ei. Și abia când fu sigur că niciunul nu se

va mai întoarce, intră în casă, o chemă pe mama şi îi ordonă, hotărât, să-mi strângă degrabă lucrurile. Apoi se întoarse spre tata şi-l întrebă dacă mai ştie drumul spre Halmyris. Acesta dădu afirmativ din cap şi bătrânul îi făcu semn să-l urmeze, pentru că are să îi încredinţeze o taină deosebită. Închiseră grajdul şi plecară grăbiţi, discutând între ei cu mare grijă, să nu trezească cuiva vreo bănuială.

Mult după miezul nopţii, când întunericul încă avea putere şi cerul nu începuse să se albească de ziuă, în timpul când casele, pomii şi câmpurile dimprejurul nostru se luptau să-şi recapete contururile obişnuite, mama intră vijelios în odaia mea, unde, epuizat de întâmplările de peste zi, dormeam adânc, ca un buştean. M-a sculat şi, tăcută, a prins a mă îmbrăca. Afară mă aştepta, într-o linişte adâncă, tata, pregătit de drum, călare pe un cal brun, un bidiviu frumos şi impunător, pe care doar el şi bunicul ştiau cum şi de unde reuşiseră să-l rostuiască.

Fără a pierde vremea cu explicaţii, bătrânul mă aburcă în braţele tatei, mă sărută o dată pe frunte, şi dădu o palmă viguroasă pe crupa calului. Animalul, fornăind nerăbdător, părea că abia aşteaptă să se avânte în noapte. Ca nişte păsări hulpave, degetele negurii ne înşfăcară pe dată şi, în scurtă vreme, în întunericul difuz n-am mai zărit în jurul nostru decât drumul, bătătorit şi crăpat de arşiţă, dimpreună cu copacii care-l străjuiau.

Privind în urmă, pot spune că în acea noapte a luat sfârşit copilăria mea.

capitolul 2

Pe cerul de deasupra insulei, norii se învălmășiseră unii peste alții, în timp ce intensitatea luminii scăzuse vizibil, de parcă peste această bucată de pământ înserarea s-ar fi lăsat mai devreme. Văzduhul își schimbase culorile, traversând în câteva clipe drumul de la un albastru senin şi copleșitor înspre un cenușiu pâclos și întunecat, caracteristic asfințiturilor; pe dată, fără niciun alt semn prevestitor, norii se sparseră și mii de picături porniră să se reverse în șuvoaie torențiale peste Insulă.

Sub biciuirea stropilor grei ce săgetau în grabă aerul în apropierea țărmului, marea începuse să fiarbă, să se frământe și să-și modifice aspectul. Talazurile se colorau atunci într-un verzui ireal, lipsit de transparență, în care norii prinseseră a se oglindi.

Forțat de puterea ploii, am decis să mă retrag de pe plajă până la ascunzișul pădurii. Am grăbit pasul și m-am refugiat cât am putut de repede sub primul loc ferit ce mi-a ieșit în cale, un fel de adăpost natural, la care firea și timpul își dăduseră mâna, armonizându-și lucrarea. Format dintr-un copac gros și uscat, prăbușit parțial și învelit cu o sumedenie de plante agățătoare, adăpostul era locul ideal de unde puteam privi în liniște cum se zbuciu-

mau valurile, izbindu-se între ele. *"Ca și drumul omului prin viață*, m-am gândit, privind nostalgic orizontul, în timp ce trăirile interioare mă frământau. *Mereu omul se pomenește izbit de furtuni, de neîmpliniri, de regrete, dar după ce toate trec, el rămâne plin de speranță, sperând că după fiecare furtună va apărea soarele."*

Frunzele dese şi late ale refugiului opreau scurgerea apei, păstrând uscată mixtura de iarbă, muşchi și frunze de sub ele. Pe un astfel de covor de ierburi mi-am întins oasele bătrâne și am început să meditez, așteptând răbdător ca ploaia să dea primele semne de ostoială.

Potopul care se abătuse asupra insulei nu a ținut însă foarte mult. După un răpăit apăsat și furios, ca orice altă ploaie de vară, urgia a părut că își mai pierde din furie. După câteva minute avea să se molcomească, asemenea unei gazde căreia îi trecuse bosumflarea după ce fusese trezită în puterea nopții și, curând, se domoli de-a binelea. Doar câteva bubuituri îndepărtate ale unor nori ce se grăbeau spre alte zări mai țineau să amintească de vijelia ce abia trecuse peste noi.

Un vânticel călduț a prins atunci momentul să adie, răscolind frunzele pomilor și împrăștiind ce mai rămăsese din perdeaua groasă de nori în mii de fuioare ca de fum, fugărindu-le apoi pe întreg cuprinsul cerului. Un soare roșiatic și blând își făcu apariția de după nori, pregătind natura de un asfințit tihnit, alungând răcoarea ploii și însuflețind atmosfera. În jurul insulei, căldura razelor se împletea cu respirația umedă a întregii naturi, transformând locul într-o adevărată căldare plină cu aburi fier-

binți, așa cum numai prin băile de pe malurile Constantinopolelui un călător destoinic ar mai fi putut întâlni.

Picăturile de apă rătăcite prin coroana copacilor se scurgeau una după alta peste frunze, licărind galbene ca nestematele sub razele de lumină, după care se împrăștiau vesele printre mulțimea de rămurele şi plante. O pasăre viu colorată, cu pene stacojii și azurii, îşi fâlfâia aripile printre copaci, bucuroasă că stihiile trecuseră şi că îşi putea dezmorți din nou trupul în valul de raze călduțe al înserării.

În acele clipe mi-a apărut în fața ochilor figura părintelui Sava al Halmyrisului, de pe vremea când ne umplea nopțile de vară cu pildele sale. Și odată cu chipul său, în minte mi-au răsunat câteva frânturi din învățăturile sale; îmi amintesc cum stătea părintele cu privirea pierdută în frumusețea acestor asfințituri, și cum obișnuia să ne împărtășească despre unele din multele gânduri ale sfinției sale.

Ne vorbise, cândva, despre faptul că sufletul vietăților care respiră împreună cu noi aerul acestei lumi este unul peren, că are o rădăcină în ceruri și că de acolo i se hotărăște destinul. Și, astfel, fără să știm în ce fel, sufletul se transmite de la corpul ce urmează să părăsească lumea muritorilor înspre trupul cel nou al celui care se naşte. M-am gândit pe moment că paserea aceea viu colorată ar fi putut fi unul din oamenii care îmi ieșiseră în cale de-a lungul întregii mele vieți, oameni cu care probabil că îmi încrucișasem cândva paşii ori cu care schimbasem vreo vorbă în cine ştie ce moment uitat al vremii. Și al

căror suflet le părăsise corpul, după moarte, ca să se mute într-altul. Și atunci am simțit cum o imagine cu o altă pasăre, precum cea pe care o văzusem mai devreme, urcă și erupe din străfundul ființei mele. M-am oprit, i-am atribuit pe loc identitatea mea, iar în clipele ce au urmat m-am simțit purtat pe aripile mlădii ale gândurilor, ca și cum aș fi fost prins în acel moment șamanic dintre realitate și închipuire. Iar câtă vreme voi fi în transă, spiritul meu, eliberat de povara cărnii, își va putea continua peregrinarea prin genunea fără de capăt a spațiului și a timpului.

Stau și mă întreb acum, după atâta timp, încercat fiind și de acel vag sentiment de regret: oare de ce o fi fost nevoie ca pe fratele Lucianus să îl mâne de la spate demonul neîncrederii și al curiozității? În ce fel această gheară a păcatului paraxeniei a reușit să îi întineze sufletul curat și i-a zgârmat inima, mintea, încât l-a transformat pe preacuviosul nostru frate dintr-un păstor de suflete în chiar sufletul ce trebuiește salvat? Căci în fiecare individ sălășluiește, deopotrivă, și duhul său, care își cere dreptul la liberare din trupul ca o temniță, dintr-un loc în care este ținut captiv, înspre locurile neumblate încă de vreun creștin. Iară șoaptele Satanei, care se cuibăresc în mintea omului, sunt cele care îl pot transforma dintr-un pravoslavnic supus într-un păcătos înfiorător.

Nici nu doresc să-mi dau toată străduința doar ca să găsesc vreun răspuns la întrebările mele; și asta întrucât pentru unele nu este bine să existe răspunsuri, iar altele trăiesc doar pentru că ele însele sunt răspunsul. Vreau să rămân asupră-mi doar cu lumea pe care fratele Lucianus

mi-a zugrăvit-o închipuirilor mele, atunci când a ieșit din basilică, din locul acela unde episcopul Petronius își ținea ascuns manuscrisul. Fiindcă acelea sunt imaginile care i-au înfrumusețat ultimele frânturi de gânduri, înainte ca întunericul să îl cucerească pe de-a-ntregul și să pună stăpânire peste sufletul lui cald și bun, ori aruncându-i perdeaua cernită a uitării de sine peste lumina minții.

Spunea părintele Sava că timpul este dușmanul cel mai aprig al omului. Nu mintea sa, nu, în niciun caz... aceasta doar îl ajută să poată realiza că răspunsurile pe care le caută nu sunt ascunse vederii. Doar că omul, câteodată, nu stăpânește îndeajuns de bine arta de a le privi.

Iar un om care nu poate să vadă dincolo de natura sa umană și să își pună întrebările, fiți încredințați că nu va ști nici unde să caute răspunsurile. Va vedea copacii, însă nu va zări și pădurea din spatele acestora.

"Un spirit luminat ar ști că o întreagă lume se poate ascunde între paginile unei cărți", mai adăuga atunci părintele Sava, privind cu ochii săi azurii apusul, căutând parcă să se contopească cu cerul. *"Ar trebui să știe că degetul umezit cu care întoarce pagina cărții intră în contact direct cu universul pergamentului, și că poate da naștere la noi lumi doar frecându-și buricele de suprafața aspră a foii. Cum vine asta? Simplu, frecând colțul foii o și încălzește puțin, pentru foarte puțin timp. Ei bine, timpul puțin pe care i l-a luat să frece colțul paginii a fost suficient cât să provoace o reacție care să ducă la apariția de lumi noi, pe care nu le vom putea cunoaște niciodată. Asta întrucât ele vor fi dispărut cu mult înainte de a termina de citit pagina respectivă."*

După care părintele se lăsa pe spătarul unui jilț, întinzându-și picioarele peste lavița pe care obișnuia să doarmă vara, sub cerul liber, ca într-un gest de automulțumire, și privind în direcția opusă asfințitului, către cerul ce vestea sosirea unei noi nopți întunecate, ca de smoală.

— *Ei bine, tinere învățăcel,* continuă el, *să știi că în fiecare clipită, în lumea infinit de mare ori în cea de neimaginat de mică, în lumile extrem de îndepărtate pe care nu le cunoaștem decât din auzite, ori în cele foarte apropiate, care sunt aici, lângă noi, poate că ia naștere o nouă lume, în același chip în care a luat naștere a noastră. Pe celelalte nu avem cum să le știm, însă o cunoaștem pe cea a noastră... și cine ne poate spune cum am apărut? Voința Mântuitorului a făcut ca undeva, într-o altă lume, cineva să întoarcă pagina unei cărți, să calce pe o piatră ori să-și curețe sabia de sângele vrăjmașilor. Atunci s-a produs acea încălzire, când buricele degetelor care frecau pagina ori cârpa cu care își curăța paloșul, produceau acea scânteie care încălzea obiectul și se stingea îndată, mai repede decât ai clipi.*

— *M-aș simți pierdut, părinte, gândindu-mă că există viață printre atâtea posibilități. Oare de ce a trebuit să fie așa?* țin minte că mi-am exprimat nedumerirea, neînțelegându-i defel raționamentul. Unul foarte întortocheat, recunosc; așa pe loc m-a cuprins rușinea, întrucât am observat că fusesem singurul dintre toți învățăceii săi care cutezaseră să îl întrebe ceva, tulburându-i starea de meditație. E drept că mulți dintre ei se fereau să întrebe ceva tocmai ca să-și ascundă micimea și nevolnicia minții, în felul acesta evitând să-și recunoască neputința de a gândi precum părintele. Obișnuiau să nu îi întrerupă firul gându-

rilor, în egală măsură fascinați fie de glasul egal de povestitor înnăscut al Învățătorului nostru, fie de firul gândirii sale, de frumusețile lumilor de nevăzut pe care cuviosul se pricepea să le descrie ca nimeni altul.

Numai că, de acea dată, părintele Sava a tresărit, a deschis ochii și m-a fixat cu o privire pătrunzătoare, întrebându-mă direct:

— *Dar tu chiar încerci să îmi înțelegi firul gândurilor, tinere dănac? Iaca, asta-i de povestit, da, da... o s-o povestesc și neamurilor viitoare, că l-am întâlnit, în sfârșit, pre ucenicul care a simțit la fel ca mine, care a îndrăznit să-mi meargă alături pe drumurile ce încerc să vi le deschid.*

Făcu o mică pauză, zâmbi și își dădu capul pe spate, privind pierdut către cerul înstelat.

— *Au crede careva dintre voi, oare, că dincolo de stelele alea mai există și altceva? Ce le face pre ele să strălucească pe bolta nopții?* a întrebat și am simțit atunci că întrebarea lui îmi era mie adresată, așa că am căutat să îmi cumpănesc cât mai bine răspunsul.

— *Sigur că da, părinte, dincolo de stele se găsește Împărăția Cerurilor, iar stelele strălucesc prin voința Domnului!* a grăit pe dată, repezit, unul dintre elevii ce sosiseră de curând printre noi și care nu se acomodaseră cu profunzimile întrebărilor pe care le adresa părintele Sava.

— *Acesta este un răspuns pe care toți trebuie să îl dați celor neinstruiți, atunci când veți deveni păstori de suflete. Rogu-vă, însă, nu mie; așa că, de data asta, pe tine am să mă prefac că nu te-am auzit"*, îi răspunse părintele fără să se întoarcă spre el, stârnind zâmbete din partea învățăceilor mai vechi, care îi cunoșteau foarte bine apucăturile.

— *Oare mai pot fi și alte lumi cum este a noastră?* am întrebat eu timid, simțind că într-acolo dorește Învățătorul nostru să ajungă.

La auzul spuselor mele se lăsă o liniște profundă printre toți cei prezenți. Unii încercau să respire cât mai încet, surprinși de cuvintele de defăimare a celor sfinte, huliturі nemaiauzite până atunci și care ieșiseră din gura mea. Alții, pur și simplu, împietriseră. Singurul care nu a părut deloc surprins a fost însuși părintele Sava, care m-a privit, arătându-mă cu degetul.

— *De bună-seamă, tinere învățăcel, aici ai spus un mare adevăr, și îmi doresc să fii conștient în întregime de el,* a grăit cu un glas hotărât, ce mi s-a părut că a răsunat puternic în întreaga grădină a mănăstirii, ducându-și vibrația până departe, purtate fiind de unda apei. *Au oare nu însuși Sfânta Scriptură ne povestește prin graiul atâtor Sfinți Părinți, că Însuși Mântuitorul nostru nu este din lumea noastră, ci că este trimis de Tatăl nostru ca să curețe omenirea de păcate, să le ia asupra sa, iar apoi să revină de-a dreapta Lui? Ia spune, ce crezi tu despre stelele de pe cer?*

Îmbătat de iluzia reușitei pe care l-a avut răspunsu-mi anterior, am început să îmi dau frâu liber gândurilor pe care le ținusem păstrate până atunci:

— *Eu cred că stelele sunt sfătuitorii noștri cei de taină, i-am zis,* făcându-l curios.

— *Ce înseamnă asta?* mă întrebă.

— *Așa cum ziua, corăbierii și călătorii se ghidează după soare, aproximându-și direcția spre care se îndreaptă după cât li se pare că e ora, ținând cont și de poziția soarelui, tot așa și stelele ne ajută să mergem noaptea după ele,* am încercat să explic.

— *Dar dacă stelele nu sunt decât sufletele morților noștri, care, după ce mor, urcă pe cer și de acolo ne veghează și ne luminează calea aici, pe pământ?* continuă părintele să mă descoasă.

— *În cazul ăsta, părinte, stelele pot fi chiar dovada de dragoste a celor duși pentru cei rămași aici, pe pământ, atâta vreme cât emoția lor ne luminează nopțile,* am încercat eu să rezonez cu spusele sale.

— *Eh bine, tinere dănac, niciodată nu trebuie să confundăm dragostea necondiționată cu o emoție. Emoțiile sunt trecătoare și nu fac altceva decât să trădeze trăirile sufletului; pe când dragostea necondiționată eliberează acele energii care țin în echilibru întregul Univers,* adăugă convingător, după care făcu un semn larg către cerul înstelat, continuând: *Iar dragostea omului este sentimentul cel mai pur și nealterat, singurul care poate transcende timpul și distanța. Perenitatea dată de iubirea Tatălui asupra oamenilor, prin trimiterea unicului Său fiu în mijlocul oamenilor tocmai pentru a-i salva, și a Sfântului Duh, ca să întregească legitimitatea pe care n-o poate da decât Sfânta Treime, doar atâta i se dă voie ochiului omului să vadă. Ceea ce nu vede, însă, el poate simți. Iar dragostea dumnezeiască nu este decât un exemplu pentru oameni, așa cum și jertfa Mântuitorului nostru a fost un model pentru întreaga lume creștină.*

Mi-am dat seama că e bine să mă opresc aici și că trebuie să privesc și să înțeleg ce voia să ne arate și să ne spună, de-acum înainte, Îndrumătorul nostru. Întrebări nepuse mai aveam, dară era mai bine ca pildele despre care amintea acesta să le vorbim în alte împrejurări. Deo-

camdată, însă, eram un simplu învățăcel, unul care caută să înțeleagă lumea de la creștinii cei mai înțelepți, așadar mi-am înfrânat pornirile înainte de a cădea în păcatul curiozității și am hotărât să dau ascultare spuselor părintelui.

— *Vedeți voi, cei care sunteți viitori călăuzitori ai sufletelor oamenilor prin negura dată de necunoașterea darurilor cerești, cerul nu va fi vreodată limita zborului, mai ales a unui om care visează că Dumnezeu i-a dat aripi și că poate zbura. Doar că mintea omului poate construi un zid până și în mijlocul cerului; ei bine, dacă și-l va construi, atunci acolo se va și opri din zborul său. Oare de ce? te-ai întrebat... Simplu ca bună ziua: pentru că acel om nu este pregătit, mintal, să treacă dincolo de acest prag. Mintea sa va refuza imaginea unui cer fără ziduri, așa cum mulți dintre cei care au fost oprimați o viață întreagă vor refuza confortul unei existențe facile, fără îngrădiri. Va refuza libertatea, inclusiv libertatea de a gândi ce vrea, așa încât se va mulțumi cu ceea ce stimulii săi interiori s-au obișnuit să-i transmită de-a lungul timpului: asigurarea tainului zilnic, rugăciunile către Domnul ca să aibă convingerea îndatoririi îndeplinite, pentru ca atunci când va sosi clipa să se înfățișeze cu conștiința curată la ceasul Judecății de Apoi.*

Mulți dintre ucenici nu au înțeles mare lucru din ce le spunea părintele Sava; priveau cu atenție în direcția acestuia, părând a fi foarte atenți la ce auzeau. Unii dintre ei se apucaseră chiar să scrijelească ceva pe o bucată galbenă de pergament. Nu sunt foarte convins că ar fi putut deslușí ceva din slovele pe care le așternuseră acolo, la lumina slabă a lunii, așa încât nu mi-am mai bătut capul cu

ei și am căutat să țin minte cât mai multe din pildele Îndrumătorului nostru.

Se pare că și părintele Sava observase același lucru. De aceea a dorit să nu-i lase să-și mai chinuiască ochii, așa că li s-a adresat:

— *Un bun preot nu trebuie să își noteze lucrurile care trebuie să îi izvorască din inimă. Dacă intri cu inima și mintea deschise în Casa Domnului, atunci lucrurile pe care le vei vedea acolo te vor cuprinde și te vor inspira, fără a avea nevoie de alte învățături decât cele pe care le vei simți atunci. Căci harul vostru de-acolo vine, din inimă; și pentru a putea duce mai departe cuvântul Lui, trebuie să veniți mai mult în întâmpinarea învățăturilor Scripturii, trebuie să le trăiți. Iar când le trăiți, simțiți-vă ca fiind Unealta dragostei Sale față de semeni, dragoste pe care Mântuitorul ne învață să o oferim necondiționat.*

Am aprobat gânditor. Știa că învățăturile lui nu vor rodi după cum își dorește, că nimeni nu îl va înțelege. Părea, dacă stau bine să mă gândesc, prins ca într-un pasaj al Evangheliei lui Toma: *"M-am ridicat în mijlocul oamenilor și m-am arătat lor în carne și oase, dar i-am găsit pe toți beți și nu Mă vedeau. Cu toate că erau beți acum, mai înainte niciunul dintre ei nu fusese însetat. Iar sufletul meu a suspinat atunci pentru fiii Omului, pentru că ei sunt orbi în inimile lor, și astfel, după cum goi au venit pe lume, tot goi vor trebui să plece. Dar trag nădejde că va sosi clipa când se vor trezi din amețeală, iar gândurile li se vor schimba."*

— *Și unde-i Casa Domnului, învățătorule?* am întrebat, mai mult din curiozitate.

Părintele Sava se ridică atunci de pe jilțul său, veni lângă mine și, cu un gest larg, îmi arătă bolta înstelată.

— *Undeva, pe-aici,* spuse el. *Uite, vezi tu stelele alea?* și întinse mâna, arătându-mi Carul Mare. *Ei bine, acolo, în spatele carului, dacă te uiți mai bine, într-o bună zi fii sigur că vei vedea Casa Lui. Îi vei vedea ferestrele, iarna o să vezi cum iese fum pe hornul casei, dar de fiecare dată când pe cer îți va apărea Carul Mare, să știi că atunci Domnul este deasupra ta și te ascultă.*

Mergeam sub soarele puternic, prin pustietate. Încercam să-mi feresc capul de văpaie cu o pânză albă pe care o primisem drept ofrandă, cu două zile în urmă, de la o femeie ce-și plângea bărbatul.

Pe stânga, în depărtare, un pâlc anemic de copaci, înconjurat de o mulțime de tufișuri, ascundeau niște cuiburi de mărăcinari, stârci galbeni, forfecari și sticleți, ce piruiau fericiți și fără griji. De la înălțimea celui mai înalt arbore, un uliu șorecar le urmărea activitatea cu mult interes.

Ajunsesem pe vârful unui deal. Am privit în jos și am zărit malul mării, la capătul Danubiului. Acolo, sub cetatea albă, clădită pe o stâncă ce supraveghea tot ținutul, apele li se împreunau, formând volburi pe care orice pescar le găsea extrem de periculoase.

Undeva, mai departe, în apusul soarelui, o trupă de călăreți se apropia repede de zidurile cetății, stârnind o volbură de praf în urma lor.

Toată ziua mersesem. Trecusem prin două sate, ceva mai la sud, însă nu apucasem să cer nimănui nimic. Într-unul din ele mă hodinisem un pic, lângă o fântână; atunci fusesem îmbiat cu o bucată de pâine din orz, proas-

păt scoasă din cuptor. Am lăsat atunci deoparte evangheliile pe care le citeam de-a lungul călătoriei mele și am acceptat darul, binecuvântând-o pe femeia care mi-l oferise.

În ciuda deosebirilor dintre ele, cumva, într-un fel, toate evangheliile semănau una cu alta. Asta deși fiecare voia să-și exprime un mod propriu de a vedea lucrurile, cele canonice aveau dezavantajul că încercau să fie legate între ele, de parcă ar fi fost copiate una de la alta.

Citindu-le, îmi puteam închipui că Iisus era mai familiarizat cu filosofia elinilor, căutând să își îmbine propriile învățături cu percepte din religiile orientale, susținând că autocunoașterea sinelui trece mai întâi printr-o experiență mistică. El obișnuia să le spună ucenicilor: *"Nu scrieți legi dincolo de cele ce v-au fost arătate și nu asupriți în numele Meu, căci nu aceasta este Împărăția pe care o voiesc pentru Fiul Omului."* Presupun că știa că la un moment dat va fi răstălmăcit, știa că vor fi adepți ce vor cădea în extreme și că aceștia vor sădi, în numele Lui, arbori neroditori. De asemenea, știa și că în iubirea Sa față de oameni, va fi lăsat singur chiar de cei pe care Îi iubea mai presus de toate.

Eu consideram că voința și strădania sunt lianții ce unesc potecile care urcă din străfundurile ființei sale, cu ceea ce există deja primit în dar de la Dumnezeu, toate așezate într-o asceză a înfrumusețării sinelui.

O interpretare habotnică devine, apoi, o lucrare împotriva firii, ce îngrădește, limitează sau chiar închide accesul căutătorului de libertate și se poziționează greșit în lumina iubirii față de Dumnezeu, prin asceză începătoare.

Odată intrat în cetate, pașii mă poartă printre ulițele înguste și negre de funingine, printre oameni de tot felul, până ajung să cobor în port. Acolo, în arșița soarelui de după-amiază, pescarii așteptau plictisiți afinitul, ca să se umfle apa și să aducă peștii la suprafață, în locurile bune de pescuit pe care ei le cunoșteau de mici copii.

De aproape o lună, niciunul dintre ei nu reușise să mai scoată pește nici cât să-și hrănească familia. Despre afumat și pus deoparte, pentru iarna ce urma să vie, nici nu mai putea fi vorba. Mai ales că pentru perioada asta de lipsuri fuseseră nevoiți să umble la hrana pe care o aveau așezată la păstrare.

— *În locul vostru aș arunca năvoadele pe partea dreaptă,* le spun, asta după ce unul dintre ei se oferi să-mi dea găzduire peste noapte fără să-mi ceară vreun firfiric.

Râseră atunci ca la o glumă bună.

— *Dar ce știe sfinția ta despre pescuit, părinte?* mă întrebă amuzat unul dintre ei, un nămilete de scyth care își aranja năvodul cu o unealtă pe care o mai văzusem la păstori, atunci când dărăceau lâna.

— *Nu mare lucru,* recunosc eu, *știu doar că atunci când mă închin și îmi rostesc rugăciunea către Domnul, treaba asta o fac cu mâna dreaptă, ca să mi se deschidă ferestrele Cerului și ruga să-mi fie auzită.*

— *Ehe, părinte, iertat să fiu dacă râd acum puțin, și sper că nu te-ai supăra pe mine dacă ți-oi spune asta, dar pescuitul nu este deloc ca și cum te-ai ruga la Domnul,* îmi spuse viitoarea mea gazdă.

— *Voi îl credeți pe Dumnezeu undeva în afara voastră*, i-am răspuns zâmbind. *Nu este deloc așa, vrednice Kepha. Când veți zări Împărăția Tatălui, veți înțelege că El este în tot ceea ce înseamnă viață pe pământ, că noi cu toții suntem copiii Lui și că orice rugăciune pe care o spunem, el are o fereastră deschisă, acolo, în ceruri, unde stă el, și o aude.*

— *Ce vrea să însemne asta?*

— *Trăiți deja în Împărăția Tatălui, dar nu o vedeți, pentru că este ascunsă de tot felul de obiecte și de făpturi. Dați la o parte deosebirile dintre aceste pietre și veți vedea Piatra. Îndepărtați felurile în care vedeți apa și veți vedea Apa. Trebuie să crezi ca să poți vedea totul, căci Împărăția Tatălui este atât înăuntrul vostru, cât și în afara voastră.*

Pescarul își plecă atunci privirea, zăbovind asupra malului calcaros pe care apa mării îl spăla cu valuri mici.

— *Prea bine, atunci mă voi alătura vouă*, le-am spus, *iar peștele pe care-l veți prinde astăzi va fi îndeajuns cât să îndestuleze tot satul.*

Nu m-au crezut, însă atunci când soarele s-a apropiat de scăpătat mi-au făcut un loc în luntrea lor și m-au lăsat să urc. În larg au aruncat năvoadele după cum le-am spus și, în mai puțin de-o jumătate de ceas, au fost nevoiți să se plece în fața spuselor mele: barca dădea să se scufunde sub greutatea peștelui prins. Ne-am întors atunci către țărm și i-am lăsat pe pescari să vâslească cu atenție, ca să nu ne răsturnăm. Am pus apoi mâna să-i ajut ca să tragă barca la mal, căci devenise înfiorător de grea, iar marginea abia de se mai ținea la doar două degete deasupra apei.

Când au încheiat operațiunea și au simțit pământul pietros sub picioare, s-au pus pe niște strigăte de bucurie care au atras iute toate privirile. Ceilalți pescari abia atunci dădeau să iasă în larg și s-au mirat foarte mult când au văzut că ne-am întors la mal. După ce au zărit luntrea abia plutind, au crezut că se ivise vreo spărtură și că barca era plină cu apă.

— *Mult pește am adus!* își frecă încântat mâinile Kepha. *Nici măcar într-o lună bună nu am prins atâta! Dacă rămâi cu noi, părinte, zău că o să facem o mulțime de bani!*

Se bucurau și dansau ca niște copii. Nu aveau destule coșuri pentru cât pește aduseseră la mal, așa că s-au grăbit să ceară la ceilalți pescari.

— *Curând va veni și un negustor,* își făcea planuri de viitor Kepha, asudând din greu cu coșurile pe umeri. *O să-i vindem restul peștelui și o să ne umplem de sesterți!*

— *Duceți peștele acesta familiilor voastre,* le-am zis; *apoi, ce vă rămâne, împărțiți-l celor mai puțin norocoși astăzi, celor nevoiași, căci mâine puteți fi voi în locul lor. Nu uitați, ca să puteți pătrunde vreodată în Împărăția Tatălui, atunci când vă va veni sorocul să fiți chemați, trebuie să fiți apropiați de semenii voștri, să îi ajutați de fiecare dată când aceștia sunt în nevoie.*

În timpul petrecerii pe care pescarii au dat-o în acea noapte, ca să cinstească bogăția capturii, m-am retras ceva mai departe, cât să nu le aud chiuiturile vesele, dimpreună cu vorbele desferecate de vinul aspru al Moesiei. Rogojina aspră ce mi-o oferise cu mare bucurie pescarul Kepha mi-a fost de mare ajutor în acea noapte. M-am întins pe ea și am adormit liniștit, visând că iarăși sunt copil

și că mă aflu într-o grădină, lângă o basilică veche, aceea la care se rugase pentru întâia dată Sfântul mucenic Dasius atunci când poposise pe meleaguri scythe, basilică în care nu mai călcase picior de creștin de zeci de ani.

Undeva, în depărtare, vedeam focuri ce mistuiau temple păgâne.

Și atunci s-a făcut dimineață și m-am trezit.

capitolul 3

În acea dimineață, fratele Lucianus a venit senin spre mine și m-a tras deoparte, spre pârâiașul cu apă dulce ce traversează dintr-o parte într-alta insula și care izvorăște de sub o îngrămădire de stânci alburii, dinspre malul de miazănoapte. M-a ținut strâns de mână și nu m-a lăsat să plec de lângă dânsul până nu a împărtășit cu mine câteva dintre acele minunății pe care le văzuse în plimbarea sa prin acele locuri dumnezeiești care se aflau ascunse în paginile manuscrisului episcopului Petronius.

Locuri pe care trebuia să le ținem ferite de privirile păcătoase ale muritorilor de rând ori de călcătura picioarelor acestora.

Fratele Lucianus continua să îmi vorbească înflăcărat, cuprins de o exaltare pe care nu i-o cunoscusem până atunci. Afirma că dincolo de capelă întâlnise o lume diferită, pe care deja o acceptase ca fiind lumea de dincolo, și spunea că tot ce văzuse atunci când păsise înlăuntrul acesteia semăna cu ceea ce spusese Mântuitorul în toate cărțile ori învățăturile pe care le lăsase în urma Sa, ori despre care le vorbise apostolilor Săi, iar aceștia duseseră înțelepciunea Lui mai departe.

Fratele era convins de faptul că realitatea vieții noastre nu este deloc ce ni se pare că vedem atunci când deschidem ochii dimineața, după un somn profund. El spunea că singura realitate la care avem noi acces, adică aceea la care putem noi să ne provocăluim în lipsă de altceva, este doar și numai insula pe care ne și aflăm. Credea că acest boț de humă, această limbă de pământ și pietre pierdut în apele mării, petecul de pământ pe care ne duceam viața, nu e altceva decât un tremurat al naturii, ascuns cumva într-o sferă imensă, și ale cărei margini nu le poți vedea decât cu ochii minții. Ochii unui muritor sunt nefolositori aici; poți să privești spre orizont și să nu vezi decât îngemănarea cerului cu apa, și să nu zărești lumea de până la linia orizontului. Prin meditație profundă, un înțelept își poate deschide și ceilalți ochi ai corpului – *mandala*, așa cum o denumesc asceții de la Răsărit. Și astfel, așa cum condiția *de facto* a omului e situarea acestuia într-o balanță pe ale cărei talgere sunt prinse, simultan, de-o parte și de alta, viața și moartea, tot așa și insula noastră este singurul punct viu de pe întinderea nesfârșită de apă.

— *Suntem obișnuiți să ne naștem și să murim,* spunea Lucianus, încercând să îmi explice în cuvinte cât mai meșteșugite măreția lucrurilor pe care le văzuse în urma periplului său de-a lungul nopții prin lumea de dincolo. *"Iar între aceste două coloane, acești doi stâlpi ai existenței noastre, bine definiți, ce anume ni se oferă? O lume fixă, infinită, dar greu de modificat. De ce? Simplu, frate, pentru că nu putem să modificăm așa nimic la ea, nici chiar dacă am vrea. Așa o avem primită. Lumea asta este rodul a ceea ce ni se inoculează*

în minte încă de la naștere, adică trebuie să acceptăm de la bun început convingerea că facem parte din ea și din această cauză nici nu avem cum să ne gândim că am putea-o schimba cumva. O luăm ca un dat. Iar asta ne face să nu ne gândim la noi ca la niște ființe individuale, în timp ce spiritul, răsuflarea divină pe care ne-a dăruit-o Sfântul Duh, toate aceste lucruri nu le putem vedea decât ca fiind prinse într-un anume fel de trup. Ceea ce înseamnă că spiritul omului, în înțelegerea pe care o avem noi acum, nu este unul liber. Și eu cred că pentru a ne fi mai bine, pentru a putea să ne înțelegem rostul existenței, trebuie să încercăm să schimbăm ceva. Iară schimbarea nu o putem face decât începând de la noi. S-au dus vremurile oamenilor mari, care puteau schimba lumea de unii singuri. Au apus în urmă cu câteva sute de ani. Astăzi trăim alte timpuri, frate Teodosie, trăim timpuri în care e mult mai ușor să modelezi fierul și să faci din el ba potcoave, ba pluguri ori săgeți, în care năzuim că vom apuca secole de pace și că vom merge să descoperim pământuri noi, să cunoaștem orașele altor lumi, oamenii lor, cărțile și înțelepciunea acestora. Fiindcă, părinte, așa a fost zămislită dintotdeauna natura umană. Până acum am fost doar niște amărâte de mâțe, crescute după zăbrelele unei cuști. Am fost ținuți captivi, frate, și nu am apucat să vedem lumina soarelui și să ne întrebăm de ce ne luminează numai pe noi, de ce după zi vine noapte și după toamnă vine iarnă? Sunt lăsate de Domnul? Au nu au fost la fel și acum sute de ani, când strămoșii noștri se închinau la idoli păgâni? Sunt multe întrebări la care nu știm cum să căutăm răspunsuri; am să îți explic eu mai încolo de ce am început să mi le pun, și de ce cred că aici, pe insula asta, putem să trecem la o altă treaptă a cunoașterii de sine."

— *Prea bine,* am rostit, *dară aici suntem ca să ne apropiem de Învățăturile Mântuitorului, ca să putem cunoaște mai bine vrerea Domnului.*

"— Ca să cunoaștem ce vrea Domnul de la noi, trebuie să ne cunoaștem mai întâi nouă intențiile, așteptările. Fiindcă Domnul te lasă să Îi cunoști voia numai dacă ești împăcat cu tine însuți; altminteri, cum poți ști ce voiește divinitatea de la tine, când tu însuți nu îți cunoști locul în lume, nu îți cunoști menirea și nici nu știi ce trebuie să faci ca să te faci vrednic de a-I cere Mântuitorului ușurarea de păcatele acestei lumi?"

O pală de vânt, specifică începutului de toamnă care aducea până pe insulă mirosul ploilor reci de pe continentul de la miazănoapte și pe care îl trăiam alături unul de altul, îi înhață ultimele cuvinte de pe buze și i le ridică, purtându-i-le prin văzduh, până înspre înălțimile copacilor ce ne umbreau, printre frunzele ce începuseră să capete paloarea ruginie a răpciunelui.

Și ascultându-l pe fratele Lucianus cât de însuflețit povestea, în faptul serii, aveam să-mi dau seama că nu doar de muritorii de rând trebuia să păzim taina dumnezeirii ascunsă în acel manuscris, ci și de un vrăjmaș mult mai primejdios decât aceștia.

Durostorum.

Mândra cetate a geților din Moesia Secunda, cu zidurile înalte și albe, fortăreață marginită la sud de un pâlc de sălcii, iar înspre miazănoapte de Danubius.

Călcam apăsat peste pietrele de râu ce pavau o străduță îngustă, delimitată de locuințe cu pereți arși de fum,

de unde bârnele scheletice se iveau ca niște oase înnegrite de vreme. Revedeam cetatea la o distanță de zece ani de când o lăsasem în urmă, atunci când îl însoțisem pe părintele Sava de la Halmyris, în călătoria sa spre munții sterpi ai Eladei.

Prins între căldura soarelui scythian ce încălzea nemăsurat pământul de sub tălpile noastre și dogoarea de cuptor ce urca prin solul argilos dinspre rărunchii pământului până la suprafață, solul se crăpase prin unele locuri, aducând mai mult cu buzele unui drumeț însetat. Sub apăsarea dogorelii, acesta se îmbucățea în bolovani tari ca piatra, aducând tot mai mult cu un drum de intrare într-o cetate-oraș de prin partea asta uitată a lumii.

Cuviosul părinte, sosit pe aceste meleaguri după ce stătuse o bună perioadă la cetatea Halmyrisului, avea în grija sa mănăstirea de lângă oraș, pe drumul ce ducea spre Axiopolis. Era un om simplu și plin de înțelepciune, una dobândită poate și fiindcă acesta este darul pe care îl face Domnul celor smeriți și modești, părintele Sava a pus întotdeauna nevoile oamenilor înaintea nevoilor sale ori ale monahiei de care se preocupa. Avea obiceiul să spună că biserica este făcută din dragoste pentru ființa plămădită din tină, iar dacă Mântuitorul a renunțat la viața sa pământeană pentru întreaga omenire, atunci cum ar putea vreodată biserica să renunțe la a-i ajuta pe cei nevoiași?

Așa se face că după câțiva ani de așteptare, sub atenta și părintească sa îngrijire, dară și folosindu-se de sprijinul pe care chestorul orașului i l-a dăruit, cuviosul Sava reu-

șise să ridice o școală unde adunase la pregătire câțiva copilandri din toată Scythia, aleși pe sprânceană după criterii doar de el știute, și toți având cam aceeași vârstă cu mine. Iar noi, cuprinși între zidurile așezământului, urma să deprindem învățătura creștină, să învățăm buchiile, pentru ca apoi să putem citi papirusurile vechi, acelea care povestesc despre faptele apostolilor, ale sfinților, și să pătrundem în acest fel înspre tainele credinței, să cunoaștem cât mai multe despre Cuvântul lui Dumnezeu. Iar după ce isprăveam cu învățătura de peste zi, toți ucenicii îl însoțeam pe părintele în grădinile din spatele bisericii unde trudeam alături de dânsul întru folosul mănăstirii. Deseori ajungeam și în valea apelor Danubiului, curățindu-i malurile, prilej cu care puteam privi fermecați mândrele corăbii grecești ori bizantine, pline cu bunătățuri de tot felul, care își făceau de treabă în preajma portului Halmyrisului.

După strădania de peste zi, urmau serile de după rânduiala bisericească. Acestea erau dedicate meditațiilor profunde și încercărilor de a pătrunde în arta cunoașterii propriei conștiințe, a definiției umane. Fiecare noapte o dedicam unor cercetări intense în străduința de a înțelege rostul şi locul nostru în lume. Pentru că niciunul dintre noi, discipolii părintelui Sava, nu eram pregătiți pentru așa ceva, acesta ne îndruma treptat, ajutându-ne să conştientizăm lumile și realitățile pe care le întâlneam în timpul regresiilor, atunci când mintea noastră prindea să călătorească în afara trupului; realități diferite de cea pe care deja o experimentam și de care ne îndepărtam.

Iar atunci când cuviosul a considerat că mi-a sosit sorocul să cutreier lumea, să îmi urmez propria chemare, sau *kharma*, după cum îi spunea, a luat hotărârea de a mă trimite înspre cetatea Durostorului. Mi-a explicat că, la rându-mi, trebuie să îmi făruiesc propriul destin, și că rolul său în instruirea mea s-a încheiat, că nu mai are ce să îmi arate ori să mă învețe. Părintele Sava a considerat că sub oblăduirea părintelui Nicandru aș fi putut acumula și mai multă învățătură, și că voi face pașii necesari pentru a-mi desăvârși instruirea după întâlnirea cu dânsul. Numai astfel voi putea fi pregătit pentru lucrarea ce-mi fusese hărăzită încă de la venirea mea pe lume, și pentru care trudiseră atâția ani unele din cele mai luminate fețe bisericești ale Scythiei Minor.

Trebuie să fiu limpede de la început și să vă spun aici că părintele Nicandru duce în spinarea sa o istorie aparte. El este acel țăran care scăpase de pedeapsa ce voia să i-o aplice crudul vicar Capitolinus, un om cu mintea întunecată de răutate și, de asemenea, un aprig persecutor al creștinilor. Vicarul dăduse poruncă soldaților săi să-l scurteze de cap pe țăran pentru o vină ce nu-i aparținea, însă numai după ce îi scutură bine oasele. Văzându-l cum îl chinuie pe bietul om în bătaie, soldatul creștin Emilian din Misia nu s-a mai răbdat și și-a mărturisit înaintea ostașilor strânși în careu fapta de a sfărâma statuile zeităților păgâne la care centurionii îi obligau să se roage, cerându-le apoi să îl ia de acolo pe acel om, căci făptașul pe care îl căutaseră era chiar el.

Furios nevoie mare pentru că Emilian din Misia le distrusese templul și le risipise jertfele, după care strigase în gura mare că *"Idolii din acea capişte erau nişte pietre fără suflet, mute şi surde, care nu erau bune de nimic, și că adevărata credință este în trinitatea Duhul Sfânt, Tatăl și Fiul,"* vicarul Capitolinus a dat atunci ordinul ca soldatul creștin să fie bătut cu vinele de bou până îi va țâșni sângele, iar apoi să fie aruncat în foc, în cuptorul pentru ars cărămizi. Doar că în sânul cuptorului încins, bunul Dumnezeu găsi de cuviință să-l ocrotească pre mărturisitorul său, scoțându-l de acolo teafăr și nevătămat, și asta spre marea surprindere și înspăimântare a tuturor ostașilor care îl arestuiseră, ba mai fuseseră de față și când îl vârâseră înăuntru.

Uluit de minunea dumnezeiască la care fusese martor și nevenindu-i să creadă că fusese eliberat și că este în viață, viitorul părinte Nicandru și-a ridicat fața spre ceruri și, cu lacrimi fierbinți, a mulțumit spășit fiului Domnului, cerându-I să îl curețe de păcate, lepădându-se de lumea în care trăise până atunci. Apoi s-a prins cu legământ înfricoșat că avea să-I fie Domnului un slujitor plin de râvnă, că avea să aibă grijă de sărăcimea din cetatea Durostorului și că avea să trăiască într-o chilie dintr-un mic așezământ monahal, oploșit cumva în apropierea orașului, și că avea să facă toate astea până la apusul zilelor sale.

Cam astea erau gândurile și impresiile ce mi-au năpădit mintea în momentul în care am trecut pragul cetății Durostorului. Și au făcut ca, împreună cu fumul ridicat de la câteva focuri aprinse în preajma zidurilor, să îmi amin-

tească de perioada copilăriei, de rugurile pe care le aprindeau geții în jurul caselor, ca să alunge duhurile rele ori sălbăticiile pământului. M-am împins atunci cu toată forța trupului meu tânăr în viermuiala de nedescris din interiorul străduțelor înguste ale urbei, trăgându-mi traista veche de cânepă peste umăr și ignorând betejii de care mă izbesc violent, şi care rămân să se tânguie și să-și strige durerea în urma mea. Eram doldora de învățăturile cuviosului Sava și priveam plin de speranță spre orașul ce avea să îmi desăvârșească pregătirea întru întâmpinarea destinului ce-mi fusese hărăzit.

După ce își ostoiră nemulțumirile, victimele și veteranii războaielor purtate în numele crucii și al Mântuitorului se ghemuiră apoi unul în altul în cadrul uşilor ori al porților, fluturându-şi amenințători membrele ciuntite, depănându-și viețile irosite în zadar pe altarul zeului Ares ori arătându-și rănile bătăliilor, cerşind milostenie puținilor trecători ce păreau mai înstăriți. Cu siguranță că aceștia avuseseră un pact mai bun cu viața, iar aceasta le dăduse posibilitatea să agonisească mai multe avuții decât reuşiseră ei.

Ieşiți în fața prăvăliilor, negustorii se aşezară pe tabu-rete, în fața unor măsuțe pentru ceai, privind cum se zămislește forfota și zăduful zilei. Răstimp, mai trăgeau în piept fumul narghilelelor lungi, decorate obsesiv în cât mai multe culori. Muierile lor trebăluiau şi flecăreau în acelaşi timp, pierdute pe undeva prin spatele prăvăliilor; unele singure, altele ajutate de slujnice deja obosite, agitând tigăile ce prinseseră să sfârâie deasupra flăcărilor

puternice, strălucitoare, ori aranjând cu dichis în vitrine tot felul de obiecte fără valoare, în aşteptarea ceasurilor când trebuiau să îşi facă apariţia muşteriii.

Înnebunite de mirosul tăieţeilor din carne şi orez răspândit pe ulițe, printre case şi trecători, venit dinspre tigăile încinse, câteva pisici flămânde prinseră a li se învârti negustorilor printre picioare ca nişte rechini, fie sperând să le pice cât mai repede o bucată de carne, fie pândind ocazia prielnică de-a o fura. Siluetele lor strălucitoare îşi schimbau iute locul, licărind, arătându-şi în întreaga lor splendoare blănițele albe, cafenii, ori cu dungi portocalii, asta înainte de a primi un picior în spate de la vreun neguțător agasat de insistențele lor, pentru ca apoi să se estompeze prin mulțimea cenuşie şi trenţăroasă de oameni flămânzi.

Atunci când mirosul cald de rumeneală îmi străpunse nările, am simțit cum foamea îmi înnoadă stomacul cu o mână puternică, iar o salivă păstoasă, cam tot ce poate aduna un corp deshidratat atunci când simte mirosul mâncării, mi-a invadat gura, căptuşindu-mi-o. M-am scărpinat după ceafă cu o mişcare convulsivă şi energică, împrumutând parcă din gesturile câinelui lânos ce prinsese dintr-o dată drag de mine şi mi se freca de picioare, căutând un aliat în lupta-i surdă cu puricii. După cât îi era de crăpată şi sângerândă pielea din spatele urechilor, se vedea treaba că până şi potaia se zgrepţăna destul de des, aşa încât mi-a aruncat o privire binevoitoare atunci când mi-a simțit corpul tremurând de înfiorare după ce degetele mi-au dărăcit conştiincioase părul de la ceafă.

Dintr-odată simțurile de conservare mi s-au activat, atunci am simțit cum o pereche curioasă de ochi mă privea insistent din spatele unor perdele soioase. Mi-am coborât mâna înspre brâul ce-mi încingea mijlocul, încercând în același timp să-mi ascund emoția, dar să îmi și pipăi pumnalul grecesc pe care îl purtam tot timpul asupra mea. Odată ce i-am simțit siguranța ascuțișului rece, emoțiile m-au părăsit, bătăile inimii mi s-au mai calmat și am îndrăznit să privesc cu insistență spre locul de unde simțisem că venea curiozitatea trezită de prezența mea.

Am apucat să văd cum bucata de pânză care ținea loc de geam se clatină, ca un tremurat ușor, de parcă ar fi fost mișcată de o pală de vânt rătăcită prin ulițele *urbiei*, iar în spatele pânzei am deslușit o fojgăială grăbită. Cu toate astea, niciun chip nu s-a mai arătat la *fenestrum*, așa că am decis să îmi văd de drumul meu și să stau cu ochii în patru la fiecare colț de *domus*. Așezările astea danubiene erau pline de procleți de tot felul, care ți-ar fi luat imediat gâtul dacă ar fi fost siguri că în pungă îți vor găsi cel puțin doi taleri de argint.

O asemenea privire iscoditoare îmi rămăsese întipărită în memorie încă din clipa în care pusesem pentru prima oară piciorul în urbele Carsium ori Halmyris și, astfel, pentru întâia dată, avusesem de-a face cu oamenii bănuitori ai acelor cetăți. La un moment dat mă trezisem intrat într-un vârtej al interesului acestora de a afla cât mai multe despre cei ce le treceau prin oraș, de unde veneau, la ce zei se închinau și cum îi aduseseră pașii taman pe ulicioarele lor; și mai ales dacă nu cumva drumețul abia sosit

nu caută pe careva anume din cetate – pentru doi bănuți se ofereau să îl conducă până la poarta împricinatului.

Atunci când nu aveau tragerea de inimă ca să te descoasă ori, pur și simplu, le era lene să se mai ridice de pe băncuțele din fața caselor mici și aproape surpate, ca mai toți moesii ce trăiau fie la sudul Danubiului, fie pe la poalele Haemusului, localnicii aveau neplăcutul obicei de a te măsura timp îndelungat din priviri, ca și când nu ai fi fost de față ori n-ai fi putut să îi vezi. După ce te cântăreau bine din ochi, te mai și însoțeau cu uitătura până hăt-departe, până când nu te mai puteau zări defel. Ori până în clipa în care apărea un alt creştin pe ulicioară, trecând prin apropierea locului unde stăteau ei. Atunci te uitau repede și, întocmai ca nişte păsări hrăpărețe, își mutau curioase atenția asupra acelui individ. Privirile lor erau sfredelitoare; erau privirile unor oameni care știau că nu se pot aștepta la nimic bun din partea niciunui străin ce le traversa orașul, și asta întrucât gândurile ori purtările acestora erau, de cele mai multe ori, ascunse şi îndoielnice.

Aşa se face că dintre toți locuitorii Durostorumului, aceia care n-aveau nicio treabă și își făceau veacul pe ulițele urbei ajunseseră să cunoască socotințele omului după călcătură, după haine ori, cel mai important, după felul în care călătorul de ocazie își ținea privirea. Această uluitoare deprindere îi scutea deseori să își deșerte asupra oricărui creştin ce le trecea prin dreptul ușilor lor sacul de întrebări iscoditoare pe care vajnicii locuitori îl cărau după ei; destoinicia de a citi drumețul îi ajuta în

multe rânduri să-l observe în amănunt, tăcuți. Astfel, toate chestiunile care se petreceau ori ar fi urmat să se petreacă în micuțul orășel danubian, se transformau, fără de greș, în tot atâtea ocazii de clevetire, ocupație ce nu le era deloc străină.

Via Gaudentia.

După ce am părăsit ulița principală a Durostorumului, am găsit basilica spre care mă îndreptasem, într-o fundătură pustie și urât mirositoare. Orice drumeț ar fi putut-o găsi ușor: era situată înainte de a ajunge la capătul viei Gaudentia, la dreapta, pe după niște căsuțe afumate, pe singura uliță din oraș care era pietruită, în afara celei principale, pe care se găseau și *villa*-ele patricienilor.

Basilica era străjuită de câteva garduri abia însăilate, care lăsau impresia că *magistri praedium* erau mai degrabă delăsători decât gospodari. În spatele ulucilor, ascunse, se întindeau grădinile de zarzavat ale acesteia, iar ceva mai în urmă, după *ecclesia*, un *viatoris* care ar fi privit cu mare atenție ar fi putut zări câteva edificii precare – chiliile unde discipolii părintelui stareț al Durostorumului își aflau odihna de noapte după truda de peste zi.

Așezământul monahal al părintelui Nicandru se găsea chiar la marginea orașului. Era amplasat strategic, în apropiere de locul unde se afla și *castra urbana*, o unitate de luptă care găzduia cele trei manipule ale *quingenariei* de apărare a orașului, un fel de trupă locțiitoare care nu se va mai ridica vreodată la măreția grandioasei Legiuni a XI-a Claudia, ce-şi avusese reşedința chiar aici, în urbe.

Totuși, soldații *quingenariei* încă se recomandau peste tot ca fiind urmașii acelei glorioase legiuni, ba chiar obișnuiau să se adreseze astfel unii altora, atunci când se întâlneau la diverse *conviviumuri.*

Corpul principal al basilicii era reprezentat de o construcție din lemn, aparent singuratică, ce părea a fi ridicată de curând, întrucât pereții săi păreau nefinisați, nefiind în totalitate căptușiți cu scânduri exterioare, așa cum ar fi trebuit. La una dintre ferestre, obloanele fuseseră voit lăsate deschise, iar pe pervaz ardea o lumânare, cu scopul evident de a-i servi drept far oricărui musafir întârziat care ar fi voit să-i treacă pragul în acea seară.

La o distanță de treizeci de pași, am observat, în ușa intrării care da într-un pridvor, silueta înaltă a unui ins bine făcut, care ieșise în fața eclesiei și se apucase să scruteze nerăbdător împrejurimile. Părul lui, odinioară negru, căpătase acum tonuri argintii, iar chipul ars de soarele dogoritor al Moesiei reflecta hotărârea puternică a unui om care trecuse printr-o viață în care fusese deprins să i se dea ascultare.

— *Să nu-mi spui că te-ai speriat de bătrânii noștri mai curioși din fire,* mă întâmpinase surâzător părintele Nicandru, în fața micii sale basilici, cu o voce oarecum timidă. *Sunt cele mai vajnice străji ale noastre, pot să te ghicească de ești om bun ori rău și vii cu gânduri ascunse, încă de cum te-au zărit, și mai degrabă voim să ne încredem în ei decât în vecinii noștri, militium.*

— *Am venit aici din toată inima și cu gânduri curate, cinstite părinte,* am rostit eu, *drept pentru care civitatesii din oraș m-au*

îndrumat cu privirile lor ca să ajung la sfinția voastră. În plus, după ce m-a învrednicit să-i fiu învățăcel pentru zece ani, părintele Sava de la Halmyris mi-a încredințat această epistolă, cu rugămintea de a o înmâna însuşi părintelui Nicandru din Durostorum, așa încât nu pot decât să le mulțumesc pentru ajutorul ce mi l-au dat.

— *Adă încoace epistola ceea, tinere ucenic,* spuse surâzător părintele Nicandru, întinzându-mi mâna și arătându-mi intrarea în basilică, *că de data asta ai nimerit acolo unde trebuie. Se pare că bunul Dumnezeu ți-a ascultat gândul cel curat și ți-a călăuzit pașii spre mine, așa că vei merge să te hodinești alături de ceilalți ucenici, după drumul cel lung pe care l-ai făcut, și eu voi ceti cele ce a vrut părintele Sava să-mi spuie.*

— *Cum adică, aici, în așezământul sfinției Tale voi avea posibilitatea să cunosc și alți ucenici dornici de a afla cuvântul Mântuitorului, ca și mine?* îl întreb pe părinte, cu o nedisimulată bucurie în glas.

— *Îmi închipui că nu te-ai așteptat să fii singurul novice din toată provincia asta care dorește să fie călăuzit în tainele slujirii Domnului nostru Iisus,* zâmbi larg Nicandru, strecurându-se neauzit ca o nălucă printre umbrele înserării, înspre cei doi stâlpi pe care se sprijinea intrarea în basilică. *În noaptea asta vei dormi acolo,* spuse, oprindu-se în prag și arătându-mi o dărăpănătură lipită de locul de unde se auzeau grohăiturile porcilor.

— *Dar acolo este o cocină, părinte, nu știu dac-aș putea să mas acolo,* am constatat eu, cu o grimasă de dezgust.

— *Dacă Domnul nostru Iisus s-a născut într-o iesle,* rosti părintele Nicandru cu un ton ce se voia autoritar, *nu văd*

de ce tu nu ai putea rămâne pentru o noapte alături de acei porci, care, până la urmă, tot făpturile Domnului sunt și ele.

— Am greșit, părinte, și mă iartă, rogu-te, dacă am fost egoist în gândire; căci se pare că am multe de învățat până să deprind lecția umilinței, am glăsuit atunci, supus, știind că în aceste clipe orice discuție în contradictoriu cu monahul la care am fost trimis în grijă și învățare îmi poate crea o înfățișare neplăcută pe termen lung, iar conviețuirea cu acesta ar debuta sub semnul unei mari greșeli, lucru pe care pentru nimic în lume nu mi l-aș fi dorit. *Negreșit voi accepta cu recunoștiință ceea ce mi se oferă, și tot îmi voi face acolo rugăciunea de slavă Domnului pentru zilele ce ne-au fost date pe acest pământ, căci mare este voința Sa, și pentru că fiecăruia dintre noi Domnul îi dă azi mai puțin, ca să știe să prețuiască atunci când va primi mai mult.*

După ce am spus toate acestea, mi-am urmat supus poteca ce trecea pe lângă basilică și ducea spre o dărăpănătură construită din scânduri, proptite cu câteva pietroaie de râu, locul în care sălășuiau animalele ce aparțineau de lăcașul Domnului. În tot acest timp, am simțit în ceafă privirea sfredelitoare a părintelui Nicandru, care, după ce desfăcuse și citise misiva părintelui Sava, pe care i-o înmânasem, se oprise la intrarea în basilică și începuse să-mi urmărească pașii, neglijând parcă slujba de seară pe care o avea de înfăptuit. Nu m-am întors să mă conving, fiindcă deja **știam** asta și, mai ales, îi **simțeam** privirea urmărindu-mă. Îi adulmecam curiozitatea care-i îi ardea mintea, întrebările pe care și le pusese atunci când citise epistola părintelui Sava și simțeam cum crește într-

însul dorința de a găsi orice urmă de semeție din partea mea. Poate pentru a își putea reafirma dominația asupra ucenicilor din acest cotlon uitat de lume, ori poate pentru satisfacerea orgoliului personal, atât de necesar atunci când dorești să îți consolidezi poziția într-o viitoare discuție cu un eventual oponent. *"Dar de ce trebuia să mă privească pe mine ca pe un oponent al său? Căci nu-i sunt defel!"* m-am întrebat eu atunci. *"Au oare nu cumva părintele este stăpânit de păcatul vanității și dorește să producă o impresie puternică asupra noilor veniți? Și face asta sub orice chip?"*

Și tot discutând astfel cu mine însumi, am început să îl percep pe părinte ca un om slab, nepotrivit pentru a păstori sufletele creștinilor, printre toate simbolurile păgâne ce împresurau așezămintele creștinilor precum niște lupi sosiți din ostroave. Mi-am pus atunci întrebarea, justificată într-un fel și de purtarea sa, oare cum s-ar fi comportat părintele Nicandru dacă ar fi fost în situația lui Emilian de la Niceea, binefăcătorul său? Oare ar fi ieșit în careu și și-ar fi mărturisit în fața tuturor păgânilor credința sa față de Dumnezeu, știind că asta l-ar fi putut costa viața? Ar fi avut tăria creștinească să se jertfească pe sine doar pentru a-i face dreptate unui nevinovat?

Era, însă, drumul fiecăruia în viață. Iar părintele de la Durostorum fie că și-l alesese de unul singur pe al său, fie, în marea Sa înțelepciune, i-l hărăzise Cel de Sus. Sau poate că, hâtru, nu vrusese decât să-i facă acestuia o păcăleală, pentru propriul amuzament, și din această cauză îl împinsese pe Emilian să își recunoască fapta. Și astfel, trecând ușor-ușor prin situațiile în care te aduce

viața, abia de-acum începeam să înțeleg întreaga dimensiune a cuvintelor părintelui Sava, care, ori de câte ori se simțea depășit de vreo împrejurare, obișnuia să spună, resemnat, *"dar încurcate mai sunt căile Domnului, tinere Teodosie, și doar El poate cunoaște planul pe care îl are cu fiecare dintre noi."*

Am intrat supus în ocolul animalelor. Am mers ușor, fără ca măcar să fiu simțit de acestea, iar câteva clipe mai târziu am auzit răsunând din basilică o cântare de slavă înălțată Tatălui, semn că părintele Nicandru se hotărâse să își strămute vigilența de la umila mea persoană la nevoile imediate ale acestui lăcaș de închinăciune. Atunci am rostit o rugăciune fierbinte către Mântuitor și mi-am dorit ca din acea secundă toate lighioanele de-acolo să îmi audă gândurile și să îmi fie supuse și să îmi dea ascultare. *"Orice organism de pe pământ poate să interacționeze cu un altul. Omul, animalele ori plantele, toate conviețuiesc într-un anumit fel care să le avantajeze pe fiecare în parte, se sprijină una pe alta. Lupul, bunăoară, omoară și mănâncă animalele bolnave ori slăbite ale unei turme, făcând un bine celorlalte sănătoase. Este absolut firesc ca, de-a lungul timpului, orice ființă vie care face umbră pământului să fi stabilit deja diverse căi de comunicare cu o alta, așa încât poate să-i transmită emoțiile și sentimentele cele mai puternice"*, îmi spusese, nu demult, părintele Sava, care mă văzuse cum chemam la mine hulubeii de își făcuseră sălaș în turla bisericii mănăstirii Halmyrisului, și cum mi se așezau pe brațe gângurind liniștiți.

— *Bine, Învățătorule, dar cum poate un hulubaș să știe ce vreau eu să-i spui?* l-am întrebat, puțin nedumerit, fiindcă multe din cugetările pe care cuviosul găsise de cuviință să mi le împărtășească îmi dădeau peste cap întregul sistem de selecție naturală pe care îl cunoscusem până atunci.

— *Tu transmiți starea sufletului tău celeilalte ființe, nu contează ce este, iar emoțiile sufletești sunt calea de comunicare cel mai des întâlnită între ființe care nu-s de aceeași stirpe,* spuse părintele, după care a continuat să-și dezvolte ideea:

— *Vezi tu, tinere, poate o fi creierul animalelor mai mic decât al omului, iar dacă este să te hrănești cu el nu îți vei ostoi vreodată foamea. Însă duhul sfânt care o animă, dumnezeirea care sălășuiește în fiece ființă vie este acea unitate fluidă care creează legăturile între mințile voastre și care te ajută, astfel, să le transmiți o parte din emoția ta sufletească, iar aici vorbesc despre cea care-i lipsită de zbucium, de gânduri rele ori de alte preocupări malefice care vin să te macine din interior.*

Așa se face că, odată ce primul meu gând a fost îndreptat către toate lighioanele din poiată, de îndată grofteii mănăstirii se retraseră speriați, cât mai departe de mine, căutându-și adăpost pe lângă zidurile reci ale unei construcții care, la o primă vedere, mi s-a părut a fi bolnița mănăstirii, dacă ar fi fost să judec după aspectul mai puțin prietenos al edificiului. Mai târziu aveam să îmi dau seama că într-însa erau durate chiliile unde fuseseră aduși copilandrii ca să deprindă tainele credinței și ale preoției, iar între aceste ziduri neprimitoare își duceau aceștia traiul.

Restul animalelor curții, doi asini împreună cu câteva capre şi vreo patru mioare, prinseră atunci a aduna fânul şi ierburile împrăștiate neglijent peste tot prin bătătură, pentru ca odată strânse grămadă într-un loc să mi le aducă sub streașina unde mă cuibărisem. După ce îl lăsară jos, se apucară să îl bătătorească temeinic cu copitele, încercând astfel să îl facă să stea cât mai bine adunat într-un loc.

Slujba încetă până să se întunece de-a binelea, iar învățăceii părintelui Nicandru începură să iasă pe rând din basilică. Fiecare dintre ei purta cu sine o torță pentru a-și lumina drumul şi, odată luminat, se aliniară unul în spatele celuilalt, ca într-o procesiune deprinsă după o îndelungată învățătură, şi apucară calea spre chilii. Un șir de oameni ce părea nesfârșit, toți îmbrăcați în straie negre și lungi care păreau prea mari trase pe aceşti copii, garnisite pe la mâneci cu odăjdii multicolore, purtând în mâini torțele cu o deschidere largă, care aruncau mai multă lumină peste lucrurile dimprejurul tuturor, aceasta este imaginea care mi-a venit în minte la peste douăzeci de ani de când o văzusem prima dată în Misya, atunci când mă aflam pe insulă împreună cu fratele Lucianus și îl ascultam vorbind despre minunățiile văzute dincolo, în peștera a cărei intrare primisem sarcina să o ferim de călcătura oricărui picior de străin.

— *Bunul meu Teodosie, fratele meu întru Hristos*, începea să-mi destăinuie Lucianus din faptele sale, purtând încă în ochii săi măriți umbra frumuseților văzute și trăite pe tărâmul celălalt, *iaca, se făcea că eram cocoțat undeva, pe pla-*

toul unui munte, iar soarele era în asfințit. De acolo puteam vedea ca în palmă valea care se începea de sub mine. Undeva, pe mâna stângă, puteam zări câteva ridicături din piatră ce luaseră niște forme ciudate. Privite cu atenție, stâncile aduceau mai degrabă cu niște capete de uriași îngropați sub munții cei mari, unii ce abia se vedeau în depărtare. Dar eu deja ***știam*** *că toate acele capete din piatră indicau drumul către o cetate din vechime și că uriașii aceia din piatră fuseseră îngropați acolo de mai mulți eoni, iară chipurile le fuseseră șlefuite migălos de dălți acum dispărute în negura timpurilor și adâncimile văzduhurilor; căci aceia de-i îngropaseră acolo, cinstitul meu frate, nu erau de-ai noștri, ci erau oameni veniți dinspre stelele de pe cer, că de-acolo coborau la cei din cetate, o dată la o sută de ani. Și cum stăteam acolo, sus, în bătaia unui vânt rece, dintr-odată văd un șir de oameni îmbrăcați în straie albe, purtând în mâini toiege lungi, cu capetele desfăcute în neobișnuite împletituri din lemn, cum formează un cerc în jurul unei stive colosale de crengi uscate, iar peste ele, un pat de scânduri susținea trupul celui plecat, purtând aceleași straie albe, cu mâinile împreunate peste piept și încleștate pe un toiag asemănător cu ale celorlalți. Și atunci, unul dintre pelerinii ce se strânseseră în cercul acela a ridicat brațul spre cer, încercând să le atragă atenția celorlalți spre culmile abrupte ce mărgineau orizontul, spre obiectul ciudat și luminos care se înălțase de sub streașina munților și venea înspre ei.*

Doar că în cetatea Durostorumului lucrurile stăteau puțin diferit. Cu osebirea șirului de inși care purtau fie torțe, fie toiege cu împletituri nemaivăzute, precum cele din povestea fratelui Lucianus, împrejurările nu semănau

deloc între ele. Și, judecându-le la rece, nici nu aveau cum semăna.

Trecând ca într-o procesiune pe lângă ograda animalelor, unul în spatele altuia, învățăceii părintelui Nicandru, nimic altceva decât niște copilandri ale căror fapte nu apucaseră încă să fie scrise în praxiu – și nici nu cred că vor ajunge să fie scrise vreodată – m-au observat de departe cum îmi aranjam culcușul în staulul caprelor. Neștiind împrejurările în care ajunsesem acolo, s-au oprit şi au început să mă arăte cu degetul, ca pe o bazaconie nemaivăzută. Îi priveam flecărind între ei, hlizindu-se zgomotos și zeflemisitor pe seama mea, crezându-mă fie un sclav urgisit de la vreun *domnus*, fie vreunul din mulții țărani moesi fără adăpost care obișnuiau să străbată ținutul și să caute culcuș în diverse curți ale caselor mai arătoase din *municipiile* provinciei.

În timp ce îi măsuram cu privirea, încercam să îmi stăpânesc orice emoție care mi-ar fi putut trăda încordarea.

Unul dintre discipoli, un tinerel scundac și îndesat, scoase din buzunarele largi ale anteriului de-l purta un coltuc de azimă din orz și o aruncă spre mine, în nămolul din bătătură, strigându-mi batjocoritor *"ia de mâncă din hădăragu-mi, sclav scyth!"*, acompaniat de râsetele celorlalți. Mi-am înăbușit cu greu imboldul de a reacționa la rându-mi, ca și pornirea de a urla de furie, de a răcni la el, de a-i striga că sunt la fel de sclav pre cât sunt și ei de liberi, însă învățăturile părintelui Sava despre stăpânirea de sine au avut biruință asupră-mi. Așa că am obligat păcatul furiei să-mi părăsească trupul ce mi-a fost încre-

dințat de Domnul, să-mi iasă din mintea-mi necoaptă pentru astfel de înfruntări, și să nu iau în seamă plăcerea transformată în hohote de râs ale tinerilor și nevrednicilor viitori purtători ai cuvântului Domnului.

Părintele Sava spunea mereu că trebuie să am încredere în puterea de a oferi celorlalți oameni ceea ce ei nu pot ori nu știu să ofere. În nopțile scurte de vară, petrecute în grădina monahiei Halmyrisului, acesta obișnuia să ne spună că este greșit să nu credem în noi înșine, fiindcă automat nu mai putem crede nici în aproapele nostru. *"Dacă cineva v-ar spune să nu treceți oceanul pentru oamenii care nu ar traversa nici măcar o baltă pentru tine, să nu îi ascultați niciodată. Chiar vă conjur ca, în calitatea voastră de purtători ai cuvântului Domnului, să vă învredniciți și să o faceți. Traversați apele cele mari pentru oameni. Pentru că Dumnezeu ne îndeamnă să ne iubim aproapele, să iubim oamenii. Toți oamenii. Iubiți-i necondiționat și nu vă puneți niciodată întrebarea dacă aceștia sunt ori nu vrednici de iubirea voastră. Treceți oceanele, escaladați munții. Viața și dragostea pentru oameni nu va sta niciodată în ceea ce poți câștiga de pe urma lor, ci în ceea ce știi să dăruiești, precum Fiul Domnului."*

Această neașteptată voie bună a ucenicilor, coroborată cu mânia nestăpânită pe care le-am transmis mai departe, avu prin urmare darul să sperie și să însuflețească toate dihăniile curții – pornind de la asinii tupilați acum în staul şi ajungând până la godacii ce se zbenguiau lipsiți de griji prin băltoacele rămase mărturii ale ploilor din ajun. Și, odată însuflețite, jivinele mănăstirești se porniră pe niște zbierete, strigând fiecare pre limba sa; care de

mânie, care de spaimă, însă atât de tare încât ucenicii cei veseli ai preotului Nicandru nu își mai puteau auzi nici propriile gânduri, darămite să se mai înțeleagă între ei ori să îi dea ascultare părintelui care îi tot împingea înspre odăi.

Întreg acest tărăboi dură preț de clipe bune, lighioanele neoprindu-se din răcnituri până când ultimul învățăcel se făcu nevăzut în maghernița care îi găzduia. Abia după asta am putut să le transmit starea mea de liniște în jur, animalele potolindu-se atunci ca prin farmec şi revenind la îndeletnicirile de dinainte ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. *„Câteodată, prin viață este mai bine să treci precum un călător,* spunea părintele Sava, *să parcurgi iute distanța dintre rău și bine, să nu lași niciodată ca greutățile vieții să te schimbe în altul decât ceea ce eşti. Şi da, trebuie să învățați, și aici stă marea artă a duhovnicului, să poți trece repede peste bine, întrucât binele nu este veșnic, oricât am vrea noi. El întotdeauna dispare și lasă locul răului cu care va trebui să te lupți; şi odată ce te-ai obişnuit cu el, cu binele adică, şi dintr-odată vezi că nu mai este, atunci să știi că grele timpuri vor veni asupră-ți."*

Soarele asființise demult, tupilat pe după dealurile molcome şi stâncoase ale ținuturilor moese, prin care trecea leneș șarpele lung al Danubiului, în timp ce eu stăteam tolănit pe fânul adunat acolo de necuvântătoarele basilicești, cu brațul sub cap, privind stelele și trecându-mi prin minte întâmplările de peste zi. Apoi m-am surprins meditând la lucrurile care mă vor aștepta începând cu ziua de mâine, când mă voi afla prins între atât

de multe minți și priviri dușmănoase. Căci nu era puțin lucru să ştii, și mai ales să simți, că nu eşti bine primit undeva și că le șezi ca sarea în ochi. Va trebui să nu le răspund niciuneia dintre provocările care vor urma, căci cu siguranță vor căuta să dezvolte pricini neîntemeiate, și la fel de sigur eram în acele momente că supărările vor fi scornite taman de acela care ar fi trebuit să îmi înlesnească potriveala şi împăcarea cu ceilalți. Fiindcă nu trebuia să mă ducă prea mult capul ca să îmi dau seama că sosirea mea la Durostorum, în acele zile, nu îi picase deloc bine pe suflet părintelui Nicandru. Văzându-l căzut în păcatele trufiei și al vanității, pe bună dreptate am început să-i împărtășesc temerile viceregelui Halmyrisului, nobilul get Comosicus, care își exprimase îngrijorarea față de păstorul sufletelor din Durostorum. Despre el spuneau că se lăsase, cu multă vreme în urmă, prins de mrejele întunericului, și că în atare împrejurare vorba Mântuitorului nu ar mai putea răzbate către creștini prin glasul său.

Părintele Sava spunea că teama omului vine din necunoaștere și că pentru cel ce nu simte chemarea Domnului, cel mai puternic sentiment este cel de teamă. *"Așadar, dacă vreai ca să izbândești în toate năzuințele tale, ori în misiile pe care Episcopia Tomisului ți le va încredința vreodată,* spunea el, în timp ce priveam împreună cum erau biciuiți robii trimiși la vigilis, ca să curețe apeductele orașului, *și mai ales, nu uita că opozantul tău va trebui să îți recunoască puterea, și de asemenea să cunoască faptul că este mai slab decât tine, altfel are să încerce să te supuie lui. Iar atunci, tinere, cu greu vei mai putea scăpa de povara cu care îți va încărca mintea."*

Și, ca de fiecare dată, timpul mi-a dovedit că părintele Sava nu s-a înșelat. Imediat după ce animalele curții mănăstirești s-au potolit și singurele sunete pe care le mai auzeam venind dinspre ele erau cele cu care orice om este obișnuit, părintele Nicandru ieși din clădirea unde intraseră toți ciracii săi și veni întins la mine, șuierându-mi printre dinți:

— *Ce dorești de la noi, de-aici? Doar un om ce-l are pe diavol într-însul poate stăpâni atât de bine simțămintele și glasul animalelor, și cu toată înclinarea pe care o am față de cuviosul Sava, de al cărui nume te-ai folosit ca să își deschidă niște porți, voi fi nevoit să te izgonesc de pe aceste meleaguri până în gaura din care ai văzut lumina zilei.*

— *Blagoslovește, cinstite părinte,* i-am răspuns, *ci doară eu nu-mi doresc de la sființia ta decât să pătrund tainele învățăturii creștinești. Însă nu voi învățătura pe care le-ai dat-o acestor copilandri obraznici și nerecunoscători, întrucât în capetele lor nu poate pătrunde cunoașterea duhovnicească, iar în viitor nu vor putea purta niciodată cuvântul Domnului. Străbătut-am cale lungă până la parohia sfinției tale, părinte, pentru a cerceta învățătura cealaltă, despre care ai fost jurat să nu sufli nimănui vreo boabă.*

— *Care învățătura cealaltă, stârpitură de diavol ce ești? Despre ce vorbești, căci de când este cerul și pământul nu s-a pomenit ca învățătura duhovnicească să fie alta decât una singură, cea pe care ne-a lăsat Domnul să o cunoaștem!?* bătu în retragere cuviosul, albindu-se fără să vrea la față și făcând mecanic un pas înapoi, asta în timp ce eu mă ridicasem și mă îndreptam cu pași înceți spre el.

Se vede treaba că îl cuprinsese teama și că acum ar fi dat orice pe lume ca să scape de mine, așa încât m-am hotărât să încetez cu distracția și să nu mai prelungesc fără de folos joaca de-a șoarecele și pisica. Urma să îi arunc părintelui cu toate argumentele pe masă.

— *Am nevoie de cunoașterea pe care sființa ta o are deprinsă din cartea ascunsă privirilor muritorilor de rând, asta caut să o aflu eu de la cuviosia ta, părinte,* am rostit cu un glas ce urca treptat în intensitate, iar inflexiunile cuvintelor deveneau tot mai înalte.

Am preferat să îi ignor privirea furișă pe care părintele Nicandru o aruncă speriat împrejurul său, arătând că și-ar fi dorit ca nu cumva vorbele mele să ajungă la urechile discipolilor săi.

— *Nu înțeleg despre ce vorbești,* dădu el să nege, bâlbâindu-se și căutând din ochi un loc unde să se poată ascunde de mine.

— *Acea cărturărie care poate fi găsită doar în Manuscrisul Cel Ascuns al episcopului Petronius, înainte de a se săvârși din viață, și despre care puțini știu că ai cercetat-o și ai buchisit-o încă dinainte de-a fi pusă sub jurământ înfricoșat spre secretă păstrare. La acea cărturărie voiesc eu protimisire de îndată, fără de zăbavă!*

— *Doamne, iartă-l, că nu știe ce spune!* plesni el din palme, prefăcându-se dintr-odată înspăimântat. *Iaca, la orice m-aș fi așteptat din partea vrăjmașilor mei, dar nicicând nu mi-am închipuit din partea lor că ar putea fi capabili de o asemenea obrăznicie! Auzi la el, spune că bate atâta amar de drum și vine să-mi ceară ceva ce nici nu există în realitate. Oare se cuvine să-i vorbești astfel unui slujitor al bisericii?*

— *Cunoaște oare sfinția ta că pe fața pământului se găsesc foarte puțini slujitori ai Domnului care să aibă la cunoștință o astfel de taină?* am încercat atunci să îl iau cu ocolișuri pe părinte, fără a-i băga în seamă încercarea de a se furișa discuției, ajutându-se de cele sfinte.

— *Cunosc, cunosc,* își îngustă el ochii, *aba ei nu se tot înmulțesc sau mi se pare mie altcumva?*

— *Este posibil să ți se pară, părinte. În plus, ar fi bine să știe sfinția ta că, printre aceia puțini care cunosc astfel de taine, cu voia Domnului și cu oblăduirea învățătorului meu, se numără și nevrednica mea persoană. Sunt convins că ți-ai dat seama că știu despre ce vorbesc, după cum sunt încredințat că ți-a vorbit despre misia mea aici însuși părintele Sava, în epistola pe care ți-am înmânat-o mai devreme.*

— *Drept îi că părintele Sava mi-a pomenit și despre asta în epistolă,* își înmuie părintele glasul, renunțând la atitudinea sa țepoasă, *dar trebuia să mă conving singur despre ce trăncănește dumnealui, căci este o anevoioasă corvoadă aceea la care vrei a te înhăma. Habar nu ai, dară, tinere învățăcel, ce anume înseamnă asta; iar dacă vei pătrunde în tainele acestei cărți, nici nu ştii câte pericole vor rămâne să te pândească de-a lungul restului vieții, după cum nu vei cunoaște văpaia câtor blesteme vei fi nevoit să cari pe umeri. Sunt zeci, poate sute de slujitori ai Domnului, preoți cu mai mult sau mai puțin har, dar care toți s-au crezut pregătiți de înfruntarea adevărului și atoateștiutori. Ei bine, aceștia au sfârșit fie cu mințile rătăcite, bântuind prin orașele mundi romana, fie înghițiți de focul genunilor deschise de carte, arși de înțelepciunea găsită dinlăuntrul ei.*

— Pentru un astfel de destin am fost pregătit timp de doisprezece ani de părintele Sava şi pricep foarte bine ce înseamnă fiece boabă de răspundere ce mi se va cere, şi pe care înţeleg să mi-o asum, în calitatea mea de viitor Păstrător al Tainelor, mi-am rezumat eu anii petrecuţi sub învăţătura luminaţilor mei dascăli. *Aşa încât, cinstite părinte, fii bun şi blogosloveşte-mi truda pentru care am sosit aicea, apoi haide să nu mai călcăm prin adânce ape, căci eu de aici nu voi să plec fără instruirea pentru care te-ai legat faţă de părintele Sava cu jurământ că o vei da Aceluia care va fi Trimis. Ei bine, voiesc să te dezleg acum de acest jurământ, pre vecie.*

capitolul 4

Peştera de pe insulă era locul în care se hotărâse păstrarea secretului manuscrisului cu Învățătura cea Dintâi și fusese aleasă de însuși episcopul Petronius al Tomisului. Firește, acesta a purces în căutarea ascunzătorii numai după ce Sinodul Ecumenic hotărâse că era necesar să fie găsită o tainiță sigură Cărții celei de Căpătâi, care să o ție cât mai ferită de ochii muritorilor de rând.

Atunci când pusese pentru întâia dată piciorul pe această insulă, episcopul Petronius rămase fermecat de frumusețea și de diversitatea reliefului său, precum și de pădurea deasă, plină cu arbori diferiți unul de celălalt. Așa încât s-a hotărât pe dată ca în aceste locuri să se folosească de peștera pe care-o găsise pe insulă, iar în fața sa să construiască o capelă din piatră și lemn, dimpreună cu un adăpost care să cuprindă trei încăperi ce se voiau a fi chiliile Păzitorilor. Sub sălașul unde urmau să-și aibe mas monahii, pusese episcopul să fie săpată o pivniță largă, asta pentru a păstra cât mai multă vreme tot felul de lucruri trebuincioase. Pivnița era ticsită cu de-ale gurii, anume bucate pe care nu le-ar fi putut cultiva și nici nu le-ar fi putut rostui de nicăierea pe limba asta de pământ, și fără de care traiul de pe o zi pe alta ar fi devenit împo-

vărător. De asemenea, meșterii zidari aduși de la Tomis mai adăugaseră sălașului și o cuhnie cu vatră de foc, după care o înzestraseră cu cele necesare, astfel încât Păzitorii Manuscrisului să își pregătească singuri tainul zilnic, așa cum se cuvine să facă un schimnic. Un acoperiș nu prea înalt, făcut din stuf, camufla foarte bine adăpostul, așa încât putea fi ușor confundat cu vreunul din copacii stufoși ai pădurii ce începea din spatele său, și avea darul de a feri așezământul de orice ochi iscoditori care s-ar fi putut aventura în partea aceasta de lume. Mai încolo, ascunse în adâncul pădurii, mai amenajasem noi un țarc unde adăposteam câteva zburătoare pe care le țineam pentru de-ale gurii, dar și un saivan unde fratele Claudius, fiu de păstor ce își trăise toată copilăria într-o stână, avea în grijă cele câteva oi ale noastre.

Cum spuneam mai devreme, episcopul Petronius se gândise să aducă și pacea în sufletele Păzitorilor. Așa încât pusese meșterii să zidească în fața peșterii o capelă sobră și discretă, iar sub altarul acesteia ascunsese cu mare îndemânare o ușă masivă din fier, din spatele căreia începea un culoar secret ce ducea la ascunzișul Lucrului Străjuit.

Doar că într-o seară neașteptat de lungă, atunci când trebuințele duhovnicești mă obligaseră să zăbovesc mai mult decât era de trebuință prin preajma icoanelor și chipurilor de sfinți ce împodobeau zidurile capelei, l-am descoperit pe fratele Lucianus ieșind cu chipul senin din peștera din spatele altarului, acolo unde era Lăcașul Cărții. Îmi amintesc faptul că peste zi stătuserăm tustrei

la aceeași masă și ne povestisem despre lucrurile pe care le săvârșisem demult, în tinerețe; am sporovăit și despre locurile deosebite pe care le văzusem în călătoriile noastre dintr-o schimnicie într-alta, despre oamenii pe care îi întâlnisem prin acele tărâmuri. Atunci am căutat să prelungim cât mai mult acest schimb de impresii și să stăm cât mai multă vreme împreună, și am început să depănăm amintiri cât să ne treacă timpul mai repede. Ne gândeam că în felul acesta vom ajunge, fără să ne dăm seama, la vremea slujbei de seară şi rugăciunea ce-o urma, așa că am avut tot timpul din lume ca să vorbim despre acea pravilă episcopală ce spunea că aceia care locuiesc pe insulă sunt Gardienii Manuscrisului, pe tot timpul vieții lor, iar asta însemna că trupurile noastre vor rămâne pentru totdeauna în aceaste pământuri. Doar după ce ultima suflare ne va fi părăsit mai puteam spera că vom putea părăsi insula, căci aveam să ajungem de-a dreapta Tatălui, acolo unde vom sta și vom aștepta Înfricoșata lui Judecată.

Tustrei frații eram deja împăcați cu soarta ce ne aştepta, ştiam că vom rămâne pe această insulă până când vom trece în neființă şi că solul uscat şi nisipos al acesteia va fi cel din urmă petic de pământ pe care îl vom mai vedea pentru tot restul vieții. Iar atunci când umbletul nostru pe această lume se va sfârși, tot pământul acesta urma să ne fie gazdă bună, primindu-ne şi acoperindu-ne ca pe nişte fii rătăciți ce se întorseseră sub pulpana-i ocrotitoare, după îndelungate rătăciri prin lume. Aceasta era pravila după care trebuia să ne conducem traiul, chiar

dacă era vorba despre ceva care nu ne mai aparținea și la care renunțasem din momentul hirotonisirii; eram gardienii uitați de timp într-un loc din afara lumii, păstrătorii pe viață ai Ascunzătoarei Secrete a Cărții de căpătâi și slujbașii episcopiei Tomisului.

În acea zi, înainte de înserare, cam după ce ne rostisem rugăciunea și apoi fratele Lucianus făptuise slujba de vecernie, am plecat fiecare în treburile noastre: fratele Claudius la animalele din țarc, eu după dânsul ca să îi dau o mână de ajutor, întrucât iarna se apropia, iar oile trebuiau mulse. După asta mai aveam de așezat laptele la pitrocit, cât să fie numai bun pentru brânză, în timp ce fratele Lucianus rămăsese în capelă ca să strângă icoanele și cărțile şi apoi să aşeze fiecare obiect de care s-a ajutat în timpul slujbei la locul său. Apoi părintele mai avea canon ca să stingă lumânările şi să aprindă opaițul de veghe de la ferestruică; ce să spunem, avea de săvârşit toate cele lucruri ce rămân de făcut de îndată ce acesta isprăvește o slujbă.

Mă prinsesem de-a binelea în frenezia ajutorului dat fratelui Claudius cu mulsul oilor și cu așezatul laptelui pentru brânzit, așa încât nu am simțit cât de repede a trecut vremea. Abia atunci când am terminat treaba ne-am dat seama că unul dintre noi se ridicase și aprinsese de ceasuri bune opaițul care continua să ne lumineze munca, aruncând pâlpâiri palide spre oborul ce-l înjghebasem în pripă din câteva crengi mai groscioare, pe care reușisem să le însăilăm cu mare pricepere și să împrejmuim staulul cu tot cu curte.

Fratele Claudius a dat atunci din cap spre mine a confirmare, sfătuindu-mă prin atitudinea sa să accept faptul că nici nu ne putem da seama când timpul zboară pe lângă noi și că amurgul se dusese demult, după care își îndepărtă năduşeala de pe frunte cu dosul palmei și îmi întinse o ulcică de lapte proaspăt, ca binemeritată răsplată pentru truda-mi de până atunci. Era întreg tainul de care aveam parte în acea seară, alături de firimiturile dintr-o pită din orz rămase de dimineață, asta înainte de a apuca drumul spre chilie pentru a-mi întinde pe laviță oasele îmbătrânite, întru necesara odihnă a trupului.

— *Deh, cuviosenia ta,* îmi spuse fratele Claudius, *uite-așa este viața noastră de aici, treci zi și du-te noapte, apropie-te moarte! Dară, machea știu că în viața asta n-am beut decât lapte cald, proaspăt muls de la țâța oii și luat de la botul mielei!* și plescăi cu poftă, plimbându-şi limba peste buze şi ștergându-se cu mâneca anteriului peste gură, după care își trecu mâna prin barba colilie într-un gest reflex.

— *Că bine le mai zice sfinția ta,* l-am încurajat eu, golind ulcica cu înghițituri lungi. *Laptele cesta îi bun ca o pâine caldă scoasă din vatră, zici că e o minune dumnezeiască dată de Tatăl în dar către noi, muritorii de rând.*

După ce am băut pe de-a-ntregul laptele cald, am așezat ulcica goală pe pământul tare al colibei din țarc, lângă celelalte, ștergându-mi cu mâneca anteriului picăturile de lapte agățate pe mustățile groase. Peste platoul unde ne aflam se pornise să bată un vânt rece și aspru, aplecând vârfurile pomilor din jurul nostru.

— *Mdeh, care mai cu vorba şi care cu fapta, iată-ne ajunşi în plină putere a nopţii, părinte, şi numaidecât pare că ne prinde miazănoaptea din urmă şi noi abia acum ce-am gătat cu pregătirile de toamnă,* rosti fratele Claudius mai mult ca pentru sine, nepărând că aşteaptă un răspuns de la mine. *Iacă, pus-am colo o boalcă şi pentru fratele Lucianus, mă rog dumitale dacă ai avea bunăvoinţă să îl caţi şi să îi duci prinosul cesta, la chilie sau în capelă, că în altă parte nu prea cred că are să fie,* mai adăugă, arătându-mi o ulcea acoperită, pe măsuţa din afara ţarcului, după care se ridică, îmi făcu un semn de rămas bun şi se îndreptă anevoie înspre cămăruţa sa.

Fără a dori să mai lungesc vorba, am apucat ulcica cu lapte ce-i era destinată şi am purces în căutarea fratelui Lucianus. Mai întâi în chilia dânsului, dară cum nu era de găsit acolo, mi-am trecut prin minte că o fi rămas la capelă pentru slujba miazănopteniei. Nu ştiam prea multe feţe bisericeşti care puteau să ducă o astfel de slujbă, întrucât este una care solicită preotul foarte mult, trebuind să rămână treaz până în plină putere a nopţii. Nicicând nu mi-aş fi putut închipui că părintele Lucianus, care este departe de a fi vreun habotnic din fire, să aibă asemeni porniri pline de cucernicie la ceasuri aşa de înaintate şi să îl apuce să facă o astfel de slujbă, însă în sinea mea ştiu că mi-am dorit să o facă.

Acela a fost primul gând ce mi-a trecut prin minte, că fratele ar fi făcut pe ascuns slujba de miazănoapte. Nu ştiu dacă m-am agăţat de idee ca înecatul de firul de iarbă, ori doar de provocarea la care te supune o astfel de

inițiativă. Cert este că nu am așteptat și că în clipa următoare am apucat o torță și mi-am aprins-o, apoi am coborât pe drumul ce ducea îndărăt înspre capelă, mânat de la spate de păcatul curiozității. De multă vreme îmi doream să iau parte la o astfel de slujbă și să o privesc îndeaproape, am mărit pasul grăbindu-mă spre basilică, cu gândul de a pierde cât mai puțin din momentele acestei osebite practici duhovnicești. Și da, dintre toate relele pe care Satana încearcă să le pună în sufletul unui om, dorința aceasta de a cunoaște ceva nou este acel păcat pe care mi-l recunosc, nerenegându-mi caracteristica umană. Deși sunt conștient de faptul că acest păcat nu mă face să fiu altceva decât același nevrednic și nedemn slujitor al Domnului, unul care în această viață nu a făcut nimic prin care să merite să poposească de-a dreapta Tatălui.

În clipa în care am pătruns în micuțul nostru lăcaș de închinăciune, am observat că opaițul pus de părintele Lucianus la fereastra din pronaos, cea care bătea înspre răsărit, ardea cu flacără înaltă, semn că fratele nostru fusese conştiincios şi îşi îndeplinise la timp îndatoririle, înainte de a părăsi altarul. Nu îl zărisem pe nicăieri, dar se vede treaba că trecuse pe-aici, și asta nu cu multă vreme înainte de a apărea eu cu torța în mână și cu mintea curioasă. *"Și totuşi,* mi-am zis, *dacă nu era nici picior de fratele Lucianus nici aice, în capelă, și nici dincolo, la chilia sa, iară pe drumeagul ce leagă cele două puncte ale micii noastre așezări nu l-am întâlnit, unde anume s-ar fi putut ascunde părintele?"* M-a bântuit dintr-odată teama că nu cumva să i se fi făcut rău din senin, ori să nu se fi rănit în vreun fel meșterind la uneltele de închinăciune; totuși, dacă s-ar fi întâmplat

una ca asta, negreșit că l-aș fi auzit pe Lucianus gemând de undeva, fie întins pe podea, fie dosit prin cotloanele paraclisului. Dar asta nu se întâmplase deloc, așa că părintele ori rătăcise calea, ori eu prinsesem între timp orbul găinilor și nu îl putusem zări trecând pe lângă mine câtă vreme străbătusem pădurícea de dimprejurul capelei.

Și atunci m-am îndreptat cu pas hotărât spre singurul loc care rămăsese necercetat, și anume altarul. Acolo unde am observat, la lumina palidă a torței pe care o așezasem în stativul din pronaos, că ușa masivă din fier ce ascundea Ceea Ce Trebuia Ascuns Vederii Muritorilor era întredeschisă, iar zăvorul ei ridicat.

Și tot atunci, în loc să împing la loc ușa cea grea și să îi trag zăvorul, uitând pentru vecie că fratele Lucianus doar Acolo putea fi, m-a mânat demonul netrebnic al dorinței de cunoaștere a Neobișnuitului să o deschid și mai mult, doar cât pentru a vedea locul în care am presupus că intrase, dar și pentru a cunoaște cât mai multe din acele lucruri interesante pe care trebuie să le ținem ferite de privirile vinovate ale mirenilor. Mărturisesc că asemenea oricărei făpturi create de Atotputernicul, am fost și încă sunt supus greșelii și căderii în păcat, iar în acele clipe doar Necuratul putea să îmi ia locul, să îmi coordoneze gândurile și astfel să îmi cârmuiască purtarea. Așa încât am deschis ușa și am dat să pășesc Înăuntru, mânat de dorința de a afla părți din acele Lucruri pe care le putem întâlni doar o singură dată în viață.

Iar atunci, o lumină orbitoare, ca a unor mii de sori adunați laolaltă, mi-a izbit puternic ochii, făcându-mă să îi închid, schimonosindu-mă de durere. Chipurile icoa-

nelor prinse pe pereții casei Domnului s-au spart atunci în mii de cioburi, lățindu-se pe podea precum vopseaua dintr-o căldare căzută de pe cetârna unei case, scăpată înspre pământ de vreun braț nevolnic.

Din mai multe părți și fără a fi precedate de nicio altă dovadă care să le dezvăluie existența, au izbucnit mai multe focuri, iar fumul cafeniu m-a împresurat, învăluindu-mă ca o mantie grea de postav. Am încercat, cu ultimele puteri, să îmi îndrept pașii către ieșire, însă încăperea se umpluse deja cu un abur gros și înecăcios, prin care nu mai reușeam să deslușesc nicio iotă. Dau să mă feresc de foc făcând câțiva pași în spate, însă mă lovesc de o coloană despre care nu îmi aminteam să fi fost vreodată așezată acolo; de fapt, dacă stau bine să mă gândesc, în capelă nimeni nu construise vreodată vreo coloană. Încerc să îmi croiesc drum spre ieșire, împrăștiind fumul din față, tăindu-l haotic cu brațele. Îmi și închipuiam brațele ca fiind niște vâsle ce crestează suprafața apei, însă tot ce făceam părea a fi zadarnic, locul primelor pale fiind ocupat cu repeziciune de altele.

Atunci am început să alerg, sufocat de căldură și de fum, până când mâinile mi s-au izbit de un zid. Iar dacă în față am ajuns la un zid, mi-am zis atunci că pe undeva trebuie să fie și niște obloane pe care să le pot deschide, așa că m-am repezit să le caut, încercând să le găsesc zăvoarele încăpățânate de alamă. M-am izbit cu umărul de obloanele întunecate, în timp ce în jurul meu totul ardea, totul era foc, fum și scrum, iar din tavanul de deasupra mea începuseră să se desprindă bucăți mari de pietre și

de tencuială. Am încercat să mă feresc din calea lor, însă până la urmă fără folos. O grindă imensă, pe care nu am apucat să o întrezăresc decât foarte târziu, m-a lovit direct în moalele capului și atunci dintr-odată focul, fumul, funinginea au dispărut ca prin farmec. Toată urgia asta s-a transformat în petale de flori de cireș, care îmi alunecară albe și aromate peste frunte, acoperindu-mă şi mângâindu-mă cu atingerea lor fină.

M-am trezit gâfâind.

Stăteam deasupra țărmului unei mări, stând într-un echilibru periculos pe culmea abruptă a unui deal domol, mai degrabă o colină ce domina orizonturile apropiate, și care ar fi putut să lase oricui s-ar fi aflat în locul meu impresia că era stăpânul lumii.

Nu foarte departe de mine, situată în acelaşi echilibru precar şi împărțind amândoi aceeaşi colină, se ridica un abur alburiu, ai cărui vălătuci păreau că se joacă, încercând să contureze forma corpului unui om; sau poate că acolo fusese deja un om, însă trupul i se dematerializase și acum ajunsese să fie împletit doar din fuioare de fum. Drept este că nu mă puteam gândi că ar fi fost vorba despre o ființă în puterea cuvântului, în felul în care o percepem noi: adică să fie formată din carne, oase și sânge, să fie înveșmântată în aceleaşi straie ca ale noastre. Lucrurile la care eram martor se situau cu mult peste puterea mea de înțelegere, deși fusesem intens pregătit pentru a înțelege natura umană. Însă toate întâmplările pe care le trăiam în acel moment depășeau învățătura pe care o primisem de la cei mai înțelepți părinți.

Privesc în dreapta mea și observ cum aburul albicios ce se formase cu puțină vreme în urmă luase deja conturul corpului unui om: i se întrezăreau distinct capul, cele două brațe și cele două picioare; toate acestea ieșeau dintr-un trup ireal de subțire, ce radia împrejuru-i o lumină caldă, dătătoare de viață.

Fie că privirea mea era încețoșată, iar ochii îmi erau încă plini de fum, fie că lumina slabă a zilei nu mă ajuta prea mult, dar după alură și după mișcări mi s-a părut că amăgirea asta aducea cu părintele Nicandru de la Durostor.

Făptura din abur mă privea răbdătoare, așteptând să îmi vin în fire; era adevărat că îmi trebuia ceva vreme să îmi regăsesc făgașul normal al tuturor gândurilor, zdruncinate serios după lovitura în creștet pe care o primisem și după tot fumul pe care îl înghițisem puțin mai devreme. Mi-am pipăit mecanic creștetul capului, acolo unde mai înainte fusesem lovit de grinda prăbușită, curios foarte de faptul că nu simțeam niciun fel de durere. Însă acolo unde fusesem lovit, părul îmi era moale și curat, chiar neatins. Nefiind nicăierea vreo umflătură care să îl dea în vileag, nici măcar locul izbiturii nu îl puteam găsi, în urma sa rămânând doar memoria loviturii.

Și atunci fu firesc să mă întreb ce anume se întâmplase și cum ieșisem din basilica înecată cu fum? Și oare de ce nu mai simt niciun fel de durere în trup, de ce nu mai am plămânii înecați de fum? și mai ales, întrebarea care începuse să mă roadă: unde mă găseam acum?

— *De ceva veacuri te aştept aici, frate Teodosie,* am auzit venind în zbor înspre mine cuvintele făpturii, purtând cu ele tonalitatea gravă a vocii părintelui Nicandru.

M-am ridicat şi am făcut doi paşi spre el, cercetând colina. Jos, marea nu mai părea a fi mare, iar culmea pe care stăteam nu părea a fi aievea. Şi, privind bine spre cel din faţa mea, nici părintele Nicandru nu era el.

— *Nu înţeleg,* i-am răspuns. *Cum adică, ce vrei să spui că mă aştepţi de veacuri? De unde ai ştiut dumneata că am să vin aici, cum de ai ghicit că am să calc pe locul ăsta? Chiar aşa, ai putea oare să îmi spui unde ne găsim şi de ce nu mai sunt pe insulă, alături de fraţii mei întru Domnul?*

— *Eşti în locul unde timpul nu se succedă, ci doar curge în mii de direcţii. În locul acesta, fie totul se întâmplă deodată, fie nu se mai întâmplă deloc, este ceva ce ţine de alegerea fiecăruia. Nu a trecut chiar atât de puţin timp pe cât îţi închipui, asta de când ai zărit Focul cu ochii minţii tale, şi nici chiar atât de mult pre cât să contenim noi a exista.*

— *Dacă despre focul din capelă este vorba, pot să îţi spui că abia ce l-am zărit atunci când am zărit uşa altarului deschisă,* am spus, căutând să mă disculp într-un fel.

— *S-au scurs leaturi destule de când l-ai zărit pentru întâia dată. Focul a existat întotdeauna şi s-a ivit din clipa în care ai apărut tu pe lume şi destinul ţi-a fost scris acolo. Focul înseamnă puritate şi nu ţi-a apărut în cale din întâmplare, pentru că el îi alege doar pe cei ce îi va urma de-a lungul vieţii lor. Poate v-aţi mai fi întâlnit cândva, chiar şi în alte timpuri şi în alte vieţi, şi de atunci te-a urmat credincios de-a lungul secolelor. A mai şi dormit atunci când trupurile vechi îşi aflau veşnica*

odihnă, însă reapariția ta l-a trezit din amorțeală. Cred că prima dată când te-a aflat fie nu era suficient de puternic, fie nu era sigur că tu eşti cel pe care îl caută. Dar atunci când te-a aflat şi a simțit că deasupra ta pluteşte vro primejdie, ți-a sărit cu toată forța sa întru apărare. Împreună cu dorința ta puternică de a te face scăpat, care a avut o putere peste putința omenească de înțelegere, a reuşit să te aducă şi să te pună la adăpost aici, în non-timp, singurul loc din univers în care eşti ferit de pericole.

— Știu că întotdeauna, peste tot pe unde treceam, am fost însoțit de o primejdie; dar ai putea să îmi spui dumneata cum am ajuns în locul acesta?

— De cele mai multe ori, mintea noastră îşi construieşte tărâmuri şi lumi care nu există în realitate, apariții înşelătoare de pământuri necunoscute, dar pe care ni le dorim din toată ființa. Desigur, acestea nu pot fi decât iluzii trecătoare, însă negreşit că şi mintea ta şi-a construit un astfel de ținut, un adăpost unde dorea să se ascundă de realitate atunci când realitatea devenea o închipuire greu de suportat. Ori, poate că astfel de tărâmuri le-ai mai fi văzut sfinția ta prin peregrinările dumitale şi ți-au rămas întipărite în subconştientul memoriei. Da, da, probabil că aşa au stat lucrurile şi de astă-dată, în capelă, iar voința ta vitală, puternica forță mentală care a preluat controlul asupra acțiunilor tale, a reconstituit cu precizie acest loc. Ei bine, frate Teodosie, cam asta ar fi explicația faptului că ai fost purtat de pe insula dumitale până aici.

Chiar dacă pe cer nu se vedea soarele, lumina crescuse în intensitate, era deja mai cald şi am bănuit că se făcuse ziuă. Aerul lăptos şi plin de umezeală de pe marginea

apei mă făcea să transpir, așa încât am fost nevoit să îmi șterg broboanele de transpirație de pe frunte cu mâneca anteriului.

Încerc să mă scutur de praf și de funingine și îmi dau seama destul de repede că nu era nevoie. Hainele mele erau albe și curate, de parcă le-aș fi îmbrăcat cu doar câteva clipe mai devreme. Ieșise doar puțin praf amestecat cu câteva timide firicele de iarbă, prinse de haină câtă vreme am stat întins pe colină, locul unde mă aflu și acum; însă nici urmă de funingine, nu. De altfel, nici pe mâini nu aveam nicio arsură ori vreun alt semn că aș fi trecut printr-un foc cu doar câteva clipe mai devreme.

Fără a-mi ascunde uluiala și surprinderea, poate și pentru că nu aveam de cine, am iscodit cu și mai multă sârguință după urmele unor arsuri de pe trup ori oarecari semne ale loviturilor pe care le încasasem în timpul incendiului. Mi-am plimbat degetele peste piele, căutând orice fel de răni ascunse și pe care, din nebăgare de seamă, să nu le fi descoperit până atunci; însă nu am găsit nici urmă de așa ceva. Aveam o piele netedă și lipsită de aspreala specifică vârstei, de o albeață imaculată, de parcă abia mă născusem. Taman de aceea nu mi-am putut ascunde o îndreptățită nedumerire, ca a unui om care nu reușea să priceapă nimic din ceea ce i se întâmplă.

— *Știu ce gânduri te încearcă, frate Teodosie, și caut să îți întrezăresc nelămuririle pe care mi le transmiți,* au plutit din nou prin aer cuvintele dinspre ființa cea luminoasă, *însă, pur și simplu, în momentul ăsta nu ești pregătit să vezi așa ceva, iar creierul tău nu acceptă imaginea, o refuză, întrucât contravine tuturor imaginilor pentru care el a fost pregătit până acum.*

— *Părinte Nicandru,* dau să îi răspund, *dar cum de ai...*

Forma din abur întinse câteva fuioare în fața mea, încercând să-mi facă un semn care să îmi oprească din nedumerire.

— *Ca să lămurim un lucru de la bun început: eu nu dau viață persoanei căreia dumneata îi spui părintele Nicandru și nici vreunei alte persoane pe care tu să o fi cunoscut-o, prin locurile pe care le-ai umblat de-a lungul vieții. Această înfățișare este doar o formă a unei persoane pe care o ai prezentă cel mai mult în subconștientul tău, poate chiar fără să îți fi dat seama de asta până acum. Însă această imagine o pot modifica de îndată, după cum își modifică prioritățile subconștientul tău. Sunt de acord că în comunicarea noastră am apelat la cea mai comodă cale, una prin care îți puteai conștientiza mult mai ușor gândurile pe care dorești să mi le transmiți, fără nicio opreliște. De asemenea, doar atunci când sunt în această formă poți să îmi receptezi gândurile fără ca în mintea ta să te simți amenințat de discuția cu o entitate necunoscută.*

— *Adică dumneata, părinte Nic... sau care-ați fi dintre ei, ai putința să îmi auzi cumva gândurile?* am întrebat cu jumătate de gură, bănuind că fie de mă gândesc la ce vreau să îi spun, fie că îi pun întrebarea drept lui, pentru dânsul totuna va fi.

— *Ai dreptate, pot face asta,* îmi spuse, probabil cu un zâmbet pe care doar i-l ghiceam pe față, însă fără a-mi spune la care din frământările mele dăduse el răspunsul.

— *Și atunci despre ce este vorba, unde suntem acum? Am murit cumva și mă aflu în drum către dreapta Tatălui?*

— *Nu ai murit deloc, ba din contră, chiar cred că te simți mai bine ca niciodată. Te afli în acel loc în care nu ai nevoie să știi cum curge timpul, în care evenimentele care s-au întâmplat deja pot fi cele pe care le vei cunoaște curând, iar cele pe care nu le cunoști și încă nu se petrecuseră la sosirea ta aici, de fapt sunt consumate și au consecințele lor.*

— *Numai Domnul poate ști ce urmează să se întâmple cu noi, ceea ce îmi spui este doar un gând eretic pe care nu îl pot accepta,* m-am sumețit eu atunci.

— *Nu am nimic împotrivă în încercarea de a te face să înțelegi că această bucată de lume în care ne aflăm este în afara oricărei falii de timp. Acesta este locul unde timpul nu se scurge, unde valurile mării pot fi încremenite,* și aici a arătat spre marea liniștită de sub noi, pe care nu se vedea agitându-se niciun fel de val, oricât de mic ar fi fost, *și unde nu există bătrânețe ori moarte.*

Am privit în jos înspre mare, apoi am urmărit linia malului până mai departe, acolo unde plaja se îmbina cu marea și nu le mai puteam distinge pe niciuna dintre ele. Apoi am cercetat cu mare atenție locul în care mă găseam.

Colnicul pe care stăteam se ridicase doar cu treizeci de pași deasupra mării, iar de sub el, mult mai departe de locul unde eram eu, ieșea o stâncă ce părea un trunchi uriaș de copac retezat. Pe după stâncă, o râpă își brăzdase albia până la vărsarea în mare, pornind din liziera unei păduri. Oare chiar mai trecusem printr-un astfel de loc sau ceea ce vedeam era ținutul de vis pe care mintea mea și-l dorea?

— *Frate Teodosie,* continuă ființa să îmi liniștească zbuciumul sufletesc, *aici este locul unde iarba este mereu verde și semeață; și oricât de apăsat ai călca-o, ea nu ți se va culca sub talpă niciodată. Zborul unei paseri poate produce furtuni peste o sută de secole, dar la fel de bine se poate ca acea pasăre să nu fi zburat niciodată. Desigur, pentru asta trebuie să ai deschiși și ochii minții, și în felul acesta nu există decât un singur mod prin care te pot ajuta să Înțelegi.*

— *Să înțeleg ce?* întreb nedumerit.

— *Că trecutul nu este reprezentat doar de propria noastră istorie. În trecut se ascund și toate variantele posibile pe care istoria le-ar fi putut lua, asta în cazul în care s-ar fi produs schimbările care ar fi putut-o influența. Trecutul nu este un timp acoperit cu o crustă de piatră; nu este un timp mort, așa cum este el considerat de cei mai mulți neștiutori. Faptele din trecut ale fiecăruia dintre noi sunt aşezate precum papirusurile într-o bibliotecă: le poți lua pe rând, la alegere. Ca şi când ai lua orice papirus dorești și îl citeşti, ca să-i afli cuprinsul şi finalul. Acestea pot fi altele decât cele pe le ştiam ori le-am trăit, fiindcă ai posibilitatea alegerii uneia dintre variantele nefolosite şi rămase prinse în crusta aceea de piatră a timpului. În non-timp, variantele din trecut există şi ai putea-o alege pe oricare dintre ele şi să îți trăieşti apoi consecințele acelei alegeri. Poate că atunci, demult, ai făcut alegerea bună; ori poate că nu. Acum însă poți alege să cunoşti variantele şi ce s-ar fi întâmplat dacă ai fi cumpănit în alt fel. Asta pentru că în non-timp, singurul reper fix este clipa pe care o trăiești. Am putea-o numi şi clipa zero, ceasul la care te poți raporta și la care te vei reîntoarce de fiecare dată.*

— *Atunci ce rost mai are să intri în biblioteca de care pomenești și să încerci să schimbi trecutul, când el cuprinde toate variantele? Plus de-asta, nu cumva îți primejduiești viitorul?*

— *Nu despre asta este vorba. Dacă te accepți ca și observator situat în centrul lumii și departe de toate acele variante ale trecutului, atunci doar tu poți alege cum o să trăiești. Chiar știind că ai avut o groază de alternative posibile, conștiința că ele există va deveni difuză pe măsura trecerii timpului.*

— *Ce s-ar întâmpla dacă oamenii ar înțelege ceea ce îmi explici tu mie acum și fiecare dintre ei ar putea să-și aleagă varianta proprie de viață, cea pe care și-o doresc mai mult în acel moment-clipă zero de care spuneai?*

— *Este simplu,* îmi răspunse el mai degajat și cred că în sinea lui zâmbea, *este punctul în care am vrut să te aduc. Fiecare va dori să trăiască fericit și să lase deoparte existențele mai puțin plăcute, pentru că, haide să cădem la învoială, nimeni nu a dus viața pe care și-ar fi dorit-o.*

— *Așa este,* dau din cap aprobator.

— *Ajungem la momentul în care fiecare om își va putea construi o realitate a lui, doar a lui, care să nu aibă legătură și nici să nu vină în contact cu ale altora. Ei bine, în acel moment nu ar mai fi înconjurați de alți oameni, ci de niște umbre, proiecții ale unor alte existențe care nu au niciun fel de legătură cu existența reală. Și care fie se va risipi, fie îl va ține pentru vecie prizonier al propriei proiecții... pentru fiecare dintre ele va exista această temniță, va fi non-timpul.*

— *Adică locul unde sunt eu acum?* întreb, începând să mă dumiresc.

— Întocmai... și doar tu poți să îți dorești să nu rămâi pe veci închis aici. Doar că astăzi îți voi da eu o mână de ajutor.

Și spunând acestea, imaginea începu să i se estompeze, iar intensitatea corpului său prinse a se stinge ușor. În puține clipite, aburul care luase forma unei făpturi omenești, și care îmi acompaniase armonizarea cu lumea în care nimerisem, se risipi în fuioare de fum tot mai subțiri, împrăștiindu-se în vântul ce începu să adie tot mai puternic. De jos, valurile mării își începuseră dansul zgomotos, izbindu-se asurzitor de stâncile de pe mal, iar cerul roșcat ca focul se aprinse şi mai mult, pentru ca imediat să își modifice culoarea și să devină plumburiu; într-un final, avea să se smolească cu totul. Norii groși ce îl delimitau au început să coboare și să ascundă în ceața lor densă întreg locul unde mă găseam.

Ceață. Apoi aburi lăptoşi de fum.

Şi iar fum.

Focul izbucnise de peste tot, iar fumul înecăcios îmi umplea plămânii; asta mă făcea să tușesc din toți rărunchii, în timp ce căutam o infuzie de aer curat. Pieptu-mi respingea inspirația de aer otrăvit și mă obliga să îmi țin răsuflarea până în afara fumului gros, unde puteam găsi o gură salvatoare de aer curat. M-am ridicat imediat din locul unde îmi aranjasem culcușul, în staulul animalelor de lângă basilica din marginea Durostorumului, și m-am rostogolit în afară, umplându-mi astfel veștmintele de tină. Fiind un loc deschis, ajungea mai puțin fum acolo, iar plămânii mei își găsiră de îndată remediul de care aveau nevoie. Am respirat adânc, încercând să îmi umplu cu aer curat plămânii. Înecați până atunci cu fum, aceştia au pro-

testat imediat şi m-am pomenit tuşind, în vreme ce încercam să mă feresc de animalele panicate de foc, care se învârteau haotic în strunga delimitată de ţăruşii înalţi, prinşi între ei de câteva crengi ţepene, solide, într-o încercare naivă de a construi un gard rezistent, toate acestea fiind legate unele de altele cu nişte funii care aparţinuseră cândva unei corăbii.

Am reuşit să îmi recapăt răsuflarea normală şi atunci am văzut grozăvia care mă înconjura: peste tot în preajma mea casele ardeau, inclusiv mândreţea de biserică fusese cuprinsă de pălălaie, iar câţiva ucenici încercau să pătrundă înăuntru pentru a salva icoanele, ceaslovurile şi celelalte odoare bisericeşti. Cele câteva suflete milostive, care de altfel şi locuiau în preajma monahiei, puseseră deja mâna pe găleţi şi se apucaseră să dea o mână de ajutor celor care se luptau cu focul. Oamenii îşi uniseră forţele, încercând să domolească vâlvătaia şi să o împiedice să se răspândească înspre locuinţele din apropiere, în timp ce alţii se străduiau să mobilizeze întregul contingent cantonat în castrul din apropiere. În pragul bisericii, îngenunchiat şi frângându-şi mâinile a deznădejde, părintele Nicandru rostea rugăciuni pentru iertarea sufletului, cerşind îndurare de la Tatăl pentru orice supărare făcută vreodată cuiva, precum şi pentru faptele sale păcătoase.

— *Pedeapsa divină, a sosit pedeapsa divină asupra capetelor noastre! Căiţi-vă, păcătoşilor, până nu este prea târziu, căci Diavolul a început să-şi trimită armatele iadului pre pământ!* le striga părintele, plin de exaltare, mirenilor ce trudeau

să stingă focul, pentru ca apoi să cadă în genunchi și să bată mătănii, înălțând către cer o serie de rugi fierbinți.

Și din când în când mai dădea părintele să își ridice trupul de pe pământul reavăn, însă constata că picioarele i se înmoaie şi nu-l mai susțin, devenindu-i nevolnice, aşa că se lua cu mâinile de cap şi pica la loc, în genunchi, tânguindu-se sfâșietor.

Mă repezii spre el, încercând să îl smulg din fața flăcărilor. L-am tras de umăr atât de puternic încât avu o cutremurare dureroasă şi scoase un strigăt, aşa că i-am dat drumul imediat, fiindu-mi teamă să nu i-l smulg de-a dreptul. Părintele mă privi dușmănos, fără niciun pic de omenie; era limpede că voia să rămână acolo și în niciun caz nu dorea să facă din mine un adevărat salvator, aşa că m-am tras doi pași înapoi, unde căldura vâlvătaiei era mai mică.

— *Intenționat ai făcut-o! Intenționat ai pus foc lăcașelor, pentru că ai avut ceva de ascuns și nu ai vrut ca altcineva să aibă trecere spre ascunzătoarea Cărții,* îi strigai eu, indignat.

— *Nici prin gând nu mi-ar fi trecut aşa ceva, cum să pun eu foc casei Domnului, din moment ce eu sunt aici ca să Îl slujesc pe El,* se zburli, încercând să mintă și prefăcându-se nenorocit. *Dar nu înțeleg, pe tine ce te privesc toate astea?*

— *Pentru că de acum văd prea limpede ce se întâmplă aici. Totul face parte dintr-un plan, tot ce s-a întâmplat până acum nu este decât o urzeală din care şi sfinția ta face parte, însă pe care nu știu cu cine ai pus-o la cale și cui îi foloseşte. Ştiu doar că este menită să-i țină pe slujitorii dreptei credințe departe de Adevărul cuprins în interiorul Cărții.*

— *Și ce te doare pe tine de biserică, demone?* urlă el și, dând din umeri, vru să îmi întoarcă spatele. După care se răzgândi, se lăsă din nou în genunchi ca și când ar fi vrut iar să se roage, și începu să îmi vorbească: *Oricum, ceea ce cauți tu nu este aici. Spune-le celor care te-au trimis că nu a fost nici înainte de-a sosi tu, și nici nu va mai fi de acum înainte. Și că ei nu sunt bineveniți pe aceste pământuri. Cu excepția Mântuitorului, nimeni nu e binevenit, pentru că numai El există și niciun creștin nu poate pretinde că Îi ține locul sau că poate vorbi în numele Său. Și cine spune că merge peste tot în lume ca să-I poarte Cuvântul, ei bine, acela greșește și atrage după sine pedeapsa divină. Cum se face că odată cu sosirea ta aici a apărut de nicăieri acest foc mare? Pentru mine, acest lucru este o prea mare potrivealã. Iar tu, cel ce te dai Învățăcel, de bunăseamă că nu ești decât un înger căzut, o unealtă a întunericului, unealtă pe care Necuratul ne-a trimis-o pe cap ca să ne pună credința la încercare.*

Zicând acestea, se aplecă în față și începu să bolborosească primele cuvinte din rugăciunea vedică a Genezei *„Și când zeului suprem i-a plăcut Pământul, el a dat naștere prin a sa respirație la șapte zei ai Facerei lumii! Și s-a uitat el peste tot pământul și a găsit cel mai frumos loc, acolo unde munții mândri, acoperiți cu zăpezi, dădeau naștere la dealuri blânde, văi și râuri argintii ce se uneau formând un uriaș ochi de ape!"*, după care ridică ochii și aținti spre mine o privire cruntă și pierdută, de om nebun, gesticulând larg cu brațele ba înspre ceruri, ba către soldații din castru ce sosiseră să dea o mână de ajutor împotriva vâlvătăilor.

Nici nu m-am clintit atunci din loc, ci am dat să îl mai întreb ceva, încercând totodată să înțeleg cauzele pentru care ajunsese părintele Nicandru în această stare, apropiată nebuniei.

— *Dar spune-mi odată ce nevoie mai ai de mine acum, demonii să te ia!* strigă părintele, mâniat la culme. *Nu îți este de ajuns că prin tine şi prin incantațiile tale m-a găsit şi m-a ajuns din urmă Focul? Nu înțelegi că aşa vei distruge toate locurile prin care umbli, doar trecându-le pragul? Mai e cumva și altă taină la mijloc pe care nu o știu? Mai ai și alte ascunzișuri cu care umbli prin lume? Doamne, oare de ce trebuie să fiu eu talismanul de care ciracii Focului au nevoie ca să Îți simtă împlinirea?*

— *Părinte,* rostesc eu atunci, *rogu-te de iertăciune, dară bag de seamă că o emoție puternică și de neîndreptat ți-a afectat dreapta judecată. Voi duce grabnic trista veste episcopiei Tomisului despre precara stare a dumitale de sănătate și voi recomanda caterisirea. Ah, da, și de asemenea voi avea în grijă să-i povestesc cele întâmplate aici și preacuviosului părinte Sava, care nu s-a înșelat nici în privința dumitale.*

Fără a-l lăsa să-mi răspundă, am pus un genunchi în pământ lângă dânsul, luându-mi o figură smerită, și i-am spus:

— *Dar înainte de a pleca din locul unde Diavolul și-a găsit leagăn, dă-mi voie să mă rog alături de sfinția ta,* mai zic. *Ruga mea va fi pentru ca Domnul să îți lumineze calea, gândirea și vrerea. Apoi mă voi ruga ca să îi redea capului dumitale toate mințile rătăcite în van; și i-aș mai cere Tatălui nostru ceresc ca, în mărinimia Sa, să ierte de la pieirea prin ardere acest nepre-*

ţuit lăcaş de închinăciune, purificat şi trecut prin purgatoriul Focului.

Am rostit amândoi, la unison, rugăciunea, după care eu mi-am dorit ca fulgerele ce se zăreau la orizont să se transforme în stropi grei de ploaie care să ude şi să spele pământul. Apoi m-am ridicat, m-am strecurat prin mulţimea de *aquari* şi de *milites gregari* ieşiţi din *excubitorium* ce alergau haotic cu tot felul de găleţi pline cu apă în mâini, dirijaţi cu ordine feroce de către *tribunus castrorum alae*, un nămilete de bărbat de vreo treizecişicinci de ani, provenit de prin părţile Misiei. Am ajuns în staulul animalelor şi mi-am strâns catrafusele, împăcat cu gândul că trebuie să părăsesc aceste meleaguri stranii, pline de oameni neprimitori.

După un scurt răstimp, mi-am amestecat paşii prin mulţimea de *civitates* agitaţi, sosiţi degrabă în proximitatea basilicii, care sosiseră acolo de prin întregul orăşel doar ca să se holbeze la *vigilii* care se străduiau să dea o mână de ajutor şi să se bucure ca nişte copii de spectacolul flăcărilor. În scurtă vreme, toţi gură-cască prezenţi să vadă vâlvătaia deveniseră mai degrabă interesaţi de găsirea unui adăpost care să-i ferească de ploaia torenţială venită ca din senin şi ai cărei stropi mari începuseră să izbească furibund pământul.

capitolul 5

Simțeam venind dinspre mare o răsuflare rece și discretă a unui vânticel leneș de toamnă. Din când în când părea că dă semne de trezire, și atunci se umfla, își încorda forțele și câteva rafale mai puternice reușeau să aducă dinspre larg firimituri mici de apă. Acestea săgetau aerul și îmi înțepau obrajii ca niște ace, veritabile așchii desprinse din valurile ce își spărgeau cu înverșunare trupul de stâncile țărmului. După ce mă înțepau, simțeam cum vânticelul vine și își cere iertare pentru ceea ce făcuse, mângâindu-mi fața cu o adiere călduță, tandră, de parcă ar fi fost mâna tămăduitoare a mamei. Nu mult după aceea, picăturile sărate pe care le purtase pe aripile sale continuau să-mi dezmierde obrazul și să mi se prelingă tânguios pe chip, până la urmă sfârșind împleticite în bărbie.

Ajunsesem iarăşi în zona non-timp. De astă dată lăsasem în urmă colina de deasupra mării încremenite pe care poposisem la prima vizită și mă oprisem undeva, la marginea unei păduri care începea din buza mării.

Copacii erau rari și se aflau la distanță de câteva zeci de paşi unul de celălalt. Crescuseră într-un fel ciudat, așa cum nu mai întâlnisem nicăieri prin locurile prin care

hălăduisem până atunci: aveau o coroană largă, bogată, formată din mii de alte rămurele și crenguțe, ramificate în mii de direcții, peste care crescuse un frunziș stufos și des. Rădăcinile însă li se terminau adânc înfipte în malul stâncos. Tot învelișul acesta alcătuia un fel de hățiș, în formă de ciupercă, ce părea să fi crescut doar cât să-i ferească trunchiul și rădăcinile de ploi. La adăpostul creat de umbrela sa își duceau traiul stoluri de păsări micuțe, pe care le ghiceam a nu fi mai mari decât pumnul strâns al unui copil, și care, în joacă, se urmăreau una pe alta până sus, spre vârf, pentru ca apoi să își dea drumul înspre pământ într-o traiectorie perfect verticală, ştorlăcăind fericite. În preajma unui astfel de arbore, iarba se înălțase până la genunchiul unui om și căpătase o culoare violacee pală, într-un contrast cromatic vădit cu iarba voioasă și colorată în tot felul de nuanțe verzui, de pe lângă pârâiașele ori dâmburile ieșite de sub coroana-i maiestuoasă. Iarba cea pală își culcase vârfurile spre miazăzi, acolo unde simțea că ar fi trebuit să fie soarele, căutând parcă o rază de lumină în care să se scalde.

Ținutul unde ajunsesem părea a fi unul deosebit de fertil. În marea de lângă pădurica asta ciudată (cam mult spus pădurice, având în vedere cât de rari erau copacii), undeva, spre capătul de nord al acesteia, se vărsau două fluvii lungi. Ceva mai departe de fluvii puteam zări crestele înghețate ale unor munți, cu culmile înconjurate de nori negri și grei. Încep să realizez că de acolo se întindeau meleagurile Veșnic Înghețate; asta înseamnă că în direcția aia trebuia să fie miazănoaptea, împreună cu

Ținuturile Borealilor. De pe acele meleaguri coborau iarna în expediții răzlețe de pradă cete fioroase de barbari, atrași de bogățiile *romano culturaque humanitatae*. Oameni cu comportament animalic, cuprinși de febra jafului, însetați de sânge, aducând cu sine tumultul nelegiuirilor asupra satelor moese, asta până când erau împresurați și zdrobiți de vreo bravă centurie.

Sub coroana unui astfel de arbore ședea și acea ființă diafană și neomenească, așteptându-mă. Știa că vin și sunt convins că știa și de ce. Îi căutam sfaturile, așa încât am făcut încă o dată drumul spre Ținutul de Nicăieri doar pentru a o întâlni.

Aburul din care era alcătuită luase deja forma unui om, iar lumina albăstruie ce pulsa ca o flacără din interior îi dădea o aură de ființă vie, zdravănă, un adevărat *imperator* al acelor locuri; de data aceasta aburul luase forma unui bărbat solid, cu o barbă colilie tunsă scurt și extrem de îngrijită, ce îmi părea cunoscut de undeva, însă să mă fi și picurat cu ceară că nu aș fi putut spune unde și în ce împrejurări îmi întretăiase linia vieții.

— *Iată-mă,* zic eu, apropiindu-mă de forma din abur. *Oare m-am lăsat așteptat ca și rândul trecut?*

— *Întotdeauna te poți lăsa așteptat în spațiul nontimpului și, totodată, să nu ajungi niciodată târziu,* rosti acesta.

Spre deosebire de rândul trecut, vorbele i-au răsunat în aer şi, de data asta, le-am mai auzit.

Ființa din fața mea avea o voce puternică, groasă, cu inflexiuni metalice, ca și când ai fi frecat o mănușă de zale peste armură. Nu semăna deloc cu vocea pe care o ascul-

tasem în precedenta vizită şi, privind cu atenție, realizez că și fumul ce alcătuia ființa de față părea diferit de cel de data trecută.

— *Ultima oară când am venit aici, cred că am întâlnit pe altcineva, care mi-a tot repetat că m-am lăsat aşteptat*, concluzionez singur, ridicând puțin vocea ca să fiu cât mai bine auzit.

— *Depinde ce a însemnat data trecută pentru fiecare dintre voi*, veni răspunsul său, iar timbrul răsunător se revărsă peste liniștea dimprejur ca o cascadă. *În mod obișnuit, de fiecare dată când ajungi aici eşti aşteptat de cineva și îndrumat până la locul în care trebuie să ajungi. Ei bine, dacă ai vrut să ajungi în acest loc, înseamnă că te-ai lăsat aşteptat fie de mine, fie de altcineva.*

— *Altcineva? Păi sunteți mai multe astfel de ființe neobișnuite, din fum? La o adică, faceți şi voi parte dintr-o seminție, dintr-un popor? Și dacă da, care este acel popor? Sunteți și voi, într-un fel, făpturile Domnului, ori sunteți cumva seminții diferite unele de celelalte, așa cum suntem lăsați noi pe pământ de către Domnul?*

— *Nu cred că voi putea să îți definesc pe înțelesul dumitale, părinte Teodosie, ceea ce înseamnă Viață, ce fel de seminții locuiesc dincolo de puterea dumitale de cunoaștere, oricât de pregătit te consideri că ai fi. Totuși, e bine să ştii că toate imaginile pe care le vezi aici, ori toate ființele asemănătoare mie care se întrupează și iau dimensiunile unui om, entități pe care în decursul vizitelor tale le vei mai vedea prinse în tot felul de locuri din non-timp de acum înainte, ei bine, totul nu e decât o oglindire a gândurilor fiecărui om din acest Univers. Îi vei regăsi prin tot felul de ținuturi, indiferent că este vorba de câmpie ori*

de deal, îi vei regăsi pe malurile apelor stătătoare ori ale celor curgătoare, ei bine, acelea sunt crâmpeiele din mintea fiecăruia, la care doar poți să privești, fără să poți interveni.

— Totuși, vorbele dumitale nu mă ajută cu nimic, întrucât nu îmi răspund tuturor nelămuririlor pe care le am, spun eu cu o undă de nemulțumire în glas. *Nu m-am gândit niciodată că ar fi posibil ca o ființă de fum să ia conturul unui om, iar omul al cărui contur l-a luat să fie, de fapt, răsfrângerea în timp a unui gând pierdut ori a mai multora?*

— Ei bine, părinte, întocmai asta suntem noi, ceea ce ți-am spus mai devreme: acumularea tuturor gândurile pe care dumneata, ori alți oameni precum sfinția ta le-ați avut, și care a coincis cu momentul apariției acestei definiri de stare în care totul devine atemporal. Şi după ce am apărut aici datorită vouă, tot aici gândurile vechi zac abandonate, părăsite, din momentul în care mintea voastră începe să se gândească la altceva. Și, astfel, ne-am obișnuit cu lumea aceasta a noastră, fără sori, fără timp.

— Vrei să spui că gândurile noastre sunt vii? Și că ele prind viață atunci când se formează în mintea noastră, iar după ce le folosim, ori nu le folosim, ele continuă să existe într-o lume separată, acolo unde timpul nu curge și nimic nu îmbătrânește? Cu alte cuvinte, noi, oamenii, ne comportăm ca niște ucigași: mai întâi vă dăm viață, ne folosim de voi la o adică, de unii mai mult, iar de ceilalți mai puțin, pentru ca apoi să vă părăsim, să vă abandonăm, lăsându-vă singuri în lumea asta ciudată? Și în felul acesta să vă condamnăm la uitare? Oare de ce am face-o? Cum oare am putea afla deslușirea acestui gest, oare care sunt intențiile nostre atunci? Este sau nu este în intenția noastră o astfel de conduită? Ce alte lucruri ne pot atrage atenția atât de mult încât să uităm de voi?

— *Cu siguranță că lucrurile cele mai importante de la acel timp au întâietate,* rosti ființa, și vreau să cred că i-am simțit un fior de resemnare în glas. *Este un adevăr de netăgăduit că gândurile fiecăruia dintre voi sunt vremelnice și că omul se gândește în principal la nevoile și cerințele sale zilnice, osebit traiului său din orice zi. Însă, cuvioase Teodosie, nu avem de ce să vă purtăm pică, așa a fost construită lumea noastră dintotdeauna, așa a mers și va merge legea firii, iară nu noi suntem aceia ce avem căderea să o schimbăm.*

Și atunci, brusc, mi-au revenit în minte frânturi din pregătirea spirituală pe care o făceam împreună cu părintele Sava, cândva, demult, în copilărie. Trecuse mai bine de o lună de când tata mă lăsase în grija acestuia, dimpreună cu o misivă pe care bunicul avusese grijă să o scrie în mare grabă și să i-o trimită. Ei bine, bunicul îl rugase pe călugăr să îmi ofere găzduire și învățătură, și îl asigurase de întregul meu potențial de a deprinde repede cunoștințele pe care avea să mi le ofere. Iar de atunci, de cum sosisem, părintele începuse să mă instruiască mental pentru procesul complex ce avea să îl înfăptuiască dimpreună cu mine cât de curând. Și, fără să realizez cât de repede mi se schimbă viața, cu ce iuțeală urma să las copilăria în urmă, părintele devenise îndrumătorul meu spiritual și a avut grijă să îmi diriguiască elanul tinereții și pofta de cunoaștere spre apogeul cunoașterii senzoriale. Odată stăpânind această tehnică, puteam vedea în ce fel sunt unice și distincte obiectele care ne înconjurau, de câte feluri sunt fenomenele care se succedau și se amestecau în viața noastră, schimbându-ne-o, puteam vedea cum se nasc păcatele în unii dintre oamenii cu care intram în

comunicare, învățasem mai degrabă să apreciez candoarea naturii și viața în totalitatea ei.

Cu voia părintelui îndrumător, dar mai ales ascultând de îndemnul său, în clipele de răgaz al pregătirii pe care o făceam cu acesta, cutreieram grădinile publice ale Halmyrisului, căutând un loc discret, ferit de ochii celorlalți. După ce mă statorniceam undeva, încercam să meditez la ideile filosofice ale elenilor din urmă cu câteva sute de ani, concepte pe care cuviosul Sava mi le dăduse de mai multe ori spre studiu. Totodată, încercam să îmi sedimentez cât mai bine în memorie învățăturile pe care le primisem peste zi.

Astfel, am început prin a fi de acord că părintele unui copil poate fi în același timp și strămoșul acestuia; meditând, am ajuns la concluzia că, la rândul lor, inclusiv părinții strămoșului de la care am pornit sunt și ei, la rându-le, strămoși. Părintele Sava spunea că acesta este pragul pe care o minte deschisă trebuie să îl treacă, numai dacă își dorește să pătrundă în interiorul noțiunilor pe care le-a studiat, îmbunătățindu-le de-a lungul anilor.

Acele concepte filosofice vorbesc despre ecuațiile simple și afirmă că acestea se pot îndrepta oricând spre unele complicate. Doar că, parcurgându-le regulile, ele își vor reduce din complexitatea pe care o presupun de la bun început și vor deveni, la rându-le, ecuații simple. Principiul de bază al acestora este unul lipsit de complicații și este valabil inclusiv pentru cele mai complexe dintre ele, mai ales dacă se prind să-ți atragă mintea în acele infernale cercuri vicioase.

Momentele mele de fericire mai presus de toate erau acelea în care părintele Sava îmi acorda permisiunea să urc în turnul clopotniței peste noapte și, înmânându-mi cheia laolaltă cu blagoslovirea sa, mă înțelegea de ce doresc să mă izolez acolo și îmi dădea voie să rămân acolo pentru întreaga durată a nopții, ca să pot cugeta temeinic asupra lucrurilor înconjurătoare.

În acele vremuri de relativă pace și tihnă, nopțile de vară erau cele mai frumoase. Era o perioadă fără griji pentru toată lumea, fără războaie, fără foamete. Ei bine, acelea erau clipele în care puteam medita în liniște, puteam simți mirosul tare și special al nopții, puteam auzi și distinge numai după zgomotul bătăii aripilor sau după târșâitul corpurilor pre multe dintre făpturile ce sunt lăsate de Domnul să se perinde prin întuneric. Atunci simțeam cum gândurile mi se răsucesc în cercuri, alcătuind bucle și împletituri, după care coborau în spirală spre prima întrebare despre conștientizare. Erau primele semne ale faptului că porțile cunoașterii începeau să mi se deschidă, că începeam să Știu. Să Cunosc. Și atunci mă simțeam ca și cum aș fi coborât în adâncurile întunecate și goale ce așteptau în dedesubtul clopotniței, iar gândurile începeau să mă părăsească pe rând, dispăreau undeva, și în trecerea lor însemnau hotarul pe care trebuia să îl ating în Cunoaștere pentru a reuși intrarea în acea lume.

Uneori mă jucam urmărind o idee cum se materializa, se transforma în gând, și cum își căta drumul spre un alt gând, și număram cât de des și prin ce diversitate de căi mi se întorceau înapoi gândurile pe care le expediam în straturile exterioare, până la hotarele ce nu puteau fi cu-

noscute de mintea omenească. Iar atunci când începeau să strălucească le opream, știam că prinseseră viteze mult prea mari și începeau să ardă, să devină vizibile, în timp ochii mi se înecau în lacrimi.

Apoi îmi încetineam respirația și bătăile inimii și așteptam calmul perfect, care venea numai atunci când forța mea vitală urma să se stabilizeze. Astfel reușeam să văd cu ochii minții oamenii cetății, clădirile, străzile, ba chiar puteam ajunge până la cele două lacuri din vecinătatea Halmyrisului.

Puteam vedea de deasupra, precum o pasere ce zboară peste așezările scythe, cam tot ceea ce făceau oamenii în acea clipă. Ba chiar puteam merge înapoi în viața unora dintre ei doar ca să văd ce anume săvârșiseră cu doar câteva ceasuri mai devreme, în aceeași măsură în care, dincolo de pragul mental pe care îl treceam, mi se puteau înfățișa ochilor minții isprăvile pe care aceștia aveau de gând să le înfăptuiască peste doar câteva ceasuri. Ca într-o joacă, îmi născoceam la nesfârșit diverse situații în care aceștia urmau să fie angrenați, hotarele pe care trebuiau să le treacă și stavilele pe care trebuiau să le depășească.

Câteodată, aceștia se descurcau bine; alteori, cu mare greutate. Însă de cele mai multe ori sfârșeau prin a fi înfrânți de totalitatea împrejurărilor ce erau determinate de recursiunea și circularitatea gândurilor mele ce avea tendința de a vedea mai ales latura nefavorabilă a tuturor gândurilor. Apoi, continuam să cuget dacă nu cumva gândurile despre recursiune ar trebui să le păstrez doar în ceea ce privește partea-mi lăuntrică, fără a încerca să

le interferez în niciun mod cu nodurile care generează destine, şi dacă nu cumva ar fi fost mai bine să se potrivească cu necesarul ce privea instruirea mea, pentru a veni în întâmpinarea acelui destin despre care îmi tot povestea părintele Sava, atunci când intra în stările sale de meditaţie profundă.

Mi-am scuturat întreg corpul, ca şi când aş fi dorit să scap de acele amintiri ce veneau din urmă şi mă-nveleau precum o cergă. Mă întreb dacă în acest loc, al non-timpului, aş putea să am dreptul la propriile-mi gânduri, la propriile-mi amintiri...

— *Pentru astfel de lucruri există acest spaţiu subtil, cuprins între Ceruri şi Infern,* îmi sosi în întâmpinare răspunsul învelişului din abur.

Am tăcut şi am încercat să îmi golesc din memorie toate amintirile pe care le aveam, începând cu perioada pe care o petrecusem sub pulpana ocrotitoare a părintelui Sava şi a învăţăturilor acestuia. Nu îmi doream ca memoriile mele despre oameni şi locuri să devină uşor de cunoscut pentru toate fiinţele cu care m-aş fi putut întâlni în non-timp, şi nici nu voiam ca gândurile mele cele vechi să se întâlnească şi să se încrucişeze cu cele care-mi străbat mintea acum. Cum ar spune orice rege situat în imediata apropiere a *mundus romani,* doream să-mi apăr nu doar memoria, amintirile stocate acolo, ci să am certitudinea independenţei gândurilor mele, să fiu sigur că acestea nu îmi pot aparţine decât mie. Şi, cel mai important aspect, doream să îmi apăr actualele gânduri de scornirile mele cele vechi, pe care le însufleţisem în vremea când

eram tânăr și fără experiența vieții de astăzi, pentru ca mai apoi să le apăr de plăsmuirile ori de fanteziile altora.

— *Prinși de soartă într-o atare postură, nu ne mai rămâne altceva mai bun de făcut decât ca noi, gândurile astea mai vechi, să ne retragem şi să zăcem în uitare, undeva, într-un cotlon al subconştientului, până când iarăşi cineva ne va însufleți și ne va ridica la suprafață... sau găsește hotarul spre lumea noastră și este vrednic de a-l trece. Acest lucru se întâmplă însă rar, părinte, foarte rar. Iar peste câțiva eoni nimic din toate acestea de ți le-am spus nu se va mai întâmpla.*

— *De ce oare?*

— *Greu de spus. Poate și pentru că voi, oamenii, vă aflați într-o permanentă căutare, într-o continuă expansiune. Sunteți veșnic nemulțumiți de ceea ce aveți și doriți mereu o schimbare a condiției voastre... Dar vă place atât de mult să fiți astfel!... Ei bine, tot încerc să mă dumiresc care ar putea fi pricina tuturor acestor nemulțumiri și tot nu răzbesc. Important este că voi, oamenii, vă împotriviți și protestați la orice; de cele mai multe ori, acțiunea asta o faceți până când lucrurile ajung într-un punct din care orice întorsătură de situații și de stări este imposibilă, iar dramele devin inevitabile. Dați dovadă de impulsivitate, de imaturitate, care până la urmă sunt specifice speciei voastre, doar că toate aceste imperfecțiuni de funcționare, luate împreună, nu pot face altceva decât sa vă îngreuneze şi mai mult viața searbădă pe care o duceți pe pământ.*

— *Cu toate astea,* i-am răspuns, *noi, ca specie, considerăm că există lucruri împotriva cărora trebuie să te lupți ori contra cărora trebuie să te împotrivești.*

— *Păi și care ar fi lucrurile acelea?*

— Nebunia care atrage după ea războaiele. Reaua voință premeditată, căci în numele ei se face vărsarea de sânge. Nedreptatea din lumea noastră, căci de secole ne ucidem unii pe alții doar pentru că suntem diferiți...

Îmi făcu semn cu palma să mă opresc, într-un gest plin de lehamitea dată nu atât de vorbele mele, cât mai degrabă de faptul că era posibil să fi auzit acele cuvinte în numeroase alte dăți, în diferite prilejuri şi, cu siguranță, în alte împrejurări.

— Lucrurile astea fac parte din natura lumii, părinte. Nu putem face nimic ca să le prevenim ori să le dezrădăcinăm, sunt adânc prinse în natura umană și e dincolo de puterile șubrede ale muritorilor de rând ca să reușească desprinderea de ele prea curând.

— Nici măcar nu putem să încercăm? Ori să ne gândim că vom face asta, cândva, să creăm evenimentul în mintea noastră și să ni-l amintim atunci când avem nevoie?

— Părinte, nicăieri în lume viața nu este dreaptă cu nimeni. Ea nu acordă decât un singur favor, dar cel mai important: existența. După asta, fiecare este pe cont propriu. Și apoi, până și noțiunea de dreptate rămâne doar o noțiune: de fiecare dată pare că este atât de diferită şi de îndepărtată de realitate că nici nu-ți poți închipui că ai putea vreodată ajunge la ea. Uneori ai putea crede că nu există, că este doar o iluzie. Pesimiștii ar spune că tot ceea ce trăim este o iluzie. De aceea, dorința dumitale va rămâne doar la stadiul de dorință, iar evenimentul pe care ți-l dorești, dacă nu se va petrece, își va fi găsit finele prins într-o zonă unde nu mai există nici trecut, nici viitor, și nici măcar amintirea lui.

— Nu cumva totul se transformă într-o situație lipsită de orice speranță?

— Este posibil. Dacă ar fi să plecăm urechea la spusele unora, am putea afla de la aceștia că noțiunea de dreptate şi-ar avea sălaşul numai în mințile unor nebuni, a celor inadaptați schimbărilor din societate, din lume. Și poate că ei declamă lipsa dreptății în lume numai pentru a-și justifica neîmplinirile, inadaptabilitatea. Da, exact, pot folosi noțiunea în propria lor apărare, pentru a-și ascunde neputința. Poate că este justificat într-un fel, acei oameni privesc dreptatea ca pe o himeră. De ce? Poate pentru că niciunul dintre ei nu poate accepta noua stare de lucruri, nu a fost pregătit să se confrunte cu concepte atât de puternice, de indubitabile. Niciunul dintre ei nu au luat în calcul eșecul, pierderea bătăliilor. Nu s-au resemnat, însă au conchis că astfel a fost scris destinul lor. Să-i spunem soartă, dacă vrei, oricum vorbim despre o voință extrasenzorială ce se statornicește mult deasupra puterilor lor.

Și, în timp ce vorbea, aburul modelat după forma trupului unui om începu să devină tot mai străveziu, disipându-se și mărindu-și circumferința. Își duse ceea ce puteau fi mâinile până în dreptul feței și se alungi pe lângă tulpina arborelui, legat de sol prin două fuioare ce imitau picioarele solide ale unui om. Irizația puternică ce provenea din interiorul ființei prinse a se estompa, părând că se topește pe măsură ce lumina zilei creștea în intensitate.

— Ca să închei, pentru că timpul mi se apropie de inevitabilul sfârșit, numai simpla împotrivire la voința divinității, care a ales deja pentru ei o cale pentru a le dezlega lucrurile, în vreun fel ori altul, ar aduce numai deziluzii printre cei care nu-i vor

putea accepta vrerea și i se vor opune. Din nefericire, această trăsătură e una distinctivă pentru întreaga stirpe umană, cuvioase.

— Păi, fără îndoială că noi, oamenii, suntem diferiți față de cum v-ați imaginat voi că suntem. Desigur că putem îndura, cu voia Domnului, și o mie de rele trimise de Diavol asupra noastră, dacă acestea au fost hotărâte de cel de Sus și dacă nouă caznele la care suntem supuși ni se par a fi drepte și meritate. Luptăm, însă, în permanență ca să ne facem dreptate, chiar dacă tu spui că dreptatea este o iluzie. Ne luptăm cu noi înșine și ne imaginăm că o facem pentru lumea în care trăim. În ăst fel, încercăm să ne construim o lume mai bună, chiar dacă deseori ne lipsesc uneltele necesare ori o facem greșit. O construim strâmbă, acord, dar asta din dorința prea mare de a o face să fie perfectă. Poate că și din cauza asta am renunțat să gândim negativ, să spunem la imposibil că este imposibil, și în felul ăsta să ne acceptăm soarta. Și poate că din cauza asta locul pe care l-ați avut voi în mintea noastră a fost luat de cele mai îndrăznețe gânduri, alea care erau strâns legate de dorințe, de posibilitatea de a visa și, mai ales, de ocazia fericită de a lupta pentru a îndeplini ce visăm.

Soarele izbucni roșiatic pe cer, iar aburul din fața mea se lăți și se risipi în vânt, odată cu lumea sa.

Ceasurile amiezii trecuseră în zbor, iar amurgul era aproape. Odată cu lăsarea serii, vântul călduț se molcomise și nu mai sufla cu aceeași forță dinspre mare. Fie obosise și el, fie își drămuia acum forțele, înainte de a sufla și spre alte tărâmuri, lăsând în urmă-i doar o pală rebelă ce se mulțumea să zburătăcească vela aceea veche pe care o întinsesem peste micuța recoltă ce ne-o oferise, și pe care o culesesem mai zilele trecute.

Stau pe plaja insulei și privesc pierdut înspre albastrul închis al mării. În fața mea, valuri verzui, abia mișcate de adierea caldă, frământă algele și le mută dintr-o parte în alta, lăsându-le dezmierdate tandru de luminile apusului.

La puțină vreme după ce ieșisem amândoi de acolo, fratele Lucianus apăru din pădure și se așeză lângă mine, privind spre răsărit, acolo unde, cu timiditate, își făcea apariția Luceafărul de Seară. Sub văzduhul care începuse să se închidă la culoare, marea se întindea cât vedeai cu ochii, la un punct contopindu-se și devenind una cu cerul. Acolo, la acea linie, crepusculul își îmbrăcase trena nedeslușită a nopții, punctată ici și acolo cu câte un astru ce o însoțea la ceremonia înserării: noaptea se pregătea pentru asaltul final, cel în urma căruia urma să cucerească și să scufunde sub pulpana-i înstelată întreaga boltă cerească.

— *Le cunoști, frate,* i-am spus, arătând spre cer, *pentru că odată, în tinerețea ta, ai colindat mările. Dacă nu le-ai cunoaște, nu ai putea naviga nicăieri, așa-i?*

A încuviințat dând încet din cap, strângând ușor din buze și împungând înainte cu bărbia.

— *Le știi și sfinția ta la fel de bine ca și mine,* mă aprobă el, *că doară știu că ți-ai săvârșit îndrumarea într-ale bisericii într-o cetate înconjurată de ape. Cu toate astea, să afli de la mine că neștuite rămân cărările stelelor, așa cum necunoscute sunt căile Domnului.*

— *De bună seamă,* îl aprob. *Oare în ce parte o fi pământul, dacă ar fi să părăsim vreodată insula asta?*

— *Încolo,* spuse, întinzând mâna înspre miazănoapte. *În dimineţile senine, atunci când soarele abia este răsărit şi lumina este numai bună, poţi vedea adunându-se câţiva norişori deasupra unor coame de munte.*

Apoi am tăcut. Niciunul dintre noi nu voia să mai întrebe nimic, mulţumindu-se să privească reprezentaţia înserării şi să rămână alături de gândurile sale. Am aşteptat în tăcere o vreme, până când spectacolul apariţiei stelelor pe cer se desăvârşi, surprinzându-ne cu maiestuozitatea sa, ca de fiecare dată.

Abia într-un târziu, părintele Lucianus începu să grăiască, cugetând la minunăţiile ce le văzuse Dincolo şi încercând să găsească o motivare a excursului de la pravilă.

— *Mulţi zei au coborât pe pământ de-a lungul vremurilor, poate câte unul la fiecare popor; alţii vor veni atunci când noi nu vom fi decât pulbere. Toţi ne-au adus porunci şi legi şi ne-au dat să gustăm, nouă, muritorilor de rând, ţărână din bulgărele de humă care e pământul acesta, câteva firimituri din cunoaşterea şi înţelepciunea lor. Niciunul nu ne-a dat totul, niciodată; poate că zeii ăia au fost nişte cărpănoşi şi nişte meschini, ori poate au fost doar prudenţi, adică şi-au luat măsuri pentru a preîntâmpina unele neplăceri ce s-ar fi putut întâmpla ulterior, întrucât nu eram noi suficient de pregătiţi pentru ce ar fi avut ei să ne spună.*

A venit rândul meu să înclin din cap a încuviinţare. Deşi ceea ce spunea fratele Lucianus suna mai mult a blasfemie şi, în altfel de condiţii, aş fi replicat căutând argumente de netăgăduit, de data asta am realizat că nu aveam puterea de a-l judeca, ci doar pe-aceea de a-l asculta.

— *Poate tocmai de aceea preoții noștri au adunat până acum, răbdători și tăcuți, într-o Carte, toată această cunoaștere lăsată din vechime de zeii ce s-au scoborât pre pământ,* și-a continuat el ideea. *Și tocmai de aceea au și hotărât să îi găsească ascunzătoarea aici, pe această insulă, iar noi să îi fim Păzitori. Acces la această să nu aibă decât preafericirea sa, episcopul, care este anume pregătit în cunoașterea sa, știe cum să o citească, și poate să stea de vorbă ca de la egal la egal cu cei care ne-au lăsat firimiturile de înțelepciune. Mă întreb dacă, vreodată, noi toți vom fi pregătiți pentru cunoașterea ce zace ascunsă dincolo de acea ușă, dacă aceasta va fi liberă de orice stăvilire.*

Profitând de faptul că apa mării încă mai poate păstra, ce-i drept, pentru scurtă vreme, câte ceva din lumina de peste zi, și în jurul nostru lucrurile și oamenii încă se puteau zări destul de bine, fratele Lucianus mă privea insistent, pândindu-mi reacțiile.

— *Frate Lucianus, tare mă tem că nu vom ști să fim pregătiți niciodată,* îi răspund, păstrându-mi chipul neclintit și încercând să nu-i iau în seamă tulburarea. *Mă gândesc la elenii din vechime, care spuneau că omul nu este din aceeași plămadă cu zeii. Presimt că pe seama tezelor acestora, care până la urmă le putem privi ca pe niște erezii, vor apărea filosofi care își vor pune destule întrebări, în veacurile ce vor veni. Însă ai dreptate la un anumit punct, preoții noștri au adunat multă înțelepciune străveche, de la popoarele din deșerturile de la răsărit până la cele din pădurile înghețate de la miazănoapte. Și apoi, ia gândește-te dumneata, că singuri am descoperit multe, cum ar fi cerul, stelele, faptul că Dumnezeu a lăsat pe pământ*

ziua și noaptea, și că stelele sunt mult prea multe pentru a fi doar sufletele celor ridicați dintre noi.

A urmat un nou moment de tăcere. Amândoi priveam spre orizont, savurând ultimele umbre aruncate peste crestele valurilor de amurgul învăpăiat.

— *Cu toate astea, tot nu vrei să mă întrebi nimic despre ce am descoperit acolo, de parcă nu ai vrea să știi nimic, deși sunt convins că ești nerăbdător să afli cât mai multe,* se hotărî fratele Lucianus să lase deoparte orice prevedere și să mă abordeze direct.

— *Presimt că dumneata o să-mi spui tot ce trebuie să știu,* zâmbesc eu.

— *Desigur, îți voi spune,* acceptă el, apoi încercă să devieze de la subiect, zâmbindu-mi: *dar te pricepi să te stăpânești foarte bine, frate Teodosie. Se vede treaba că ai fost instruit cum se cuvine de o preacinstită față bisericească tare pricepută în a modela oamenii.*

— *Aici adevăr grăiești, frate Lucianus, și cunoști prea bine de cine... dar fie, nu doresc să îndrept discuția înspre mine, întrucât persoana mea este prea puțin interesantă,* i-am întrerupt atunci încercarea de a muta conversația în altă zonă. *Dar dacă ai putea să îmi dai câteva lămuriri asupra chestiunilor despre care vorbeam mai devreme, părinte, aș fi bucuros să te ascult.*

— *Desigur, frate Teodosie,* se înduplecă acesta. *Spuneam, așadar, că întreaga cunoaștere a omenirii, lăsată în urmă de profeții și zeii reprezentând toate semințiile și credințele lumii, ar fi fost adunată de aceștia într-un manuscris uriaș. Apoi, cu împuternicirea tuturor delegaților, la o întrunire care a rămas*

secretă s-a luat hotărârea ca să ascundă această carte undeva, într-un loc rareori călcat de piciorul omului. Au urmat cursul legendarei nave Argus, până au găsit o ascunzătoare foarte apropiată pământurilor noastre, și taman de aceea însărcinarea de a-l avea în păstrare i-a revenit episcopului Petronius. Ei bine, în acele scrieri sunt cuprinse toate semnele lăsate de ei de-a lungul vremurilor; acolo, dacă vei căuta, sălășuiește adunată înțelepciunea din toate cărțile sfinte ce au fost scrise în toate credințile și limbile semințiilor. În acel manuscris trăiesc poveștile despre viziunile preoților inițiați, trimise nouă din lumea de Dincolo, după ce au trecut de botezul focului purificator al vremilor.

— Oare nu cumva faci vorbire acum de focul acela cumplit care m-a întâmpinat și pe mine, atunci când mă aflam în preajma manuscrisului cu rânduiala cunoașterii, părinte? l-am întrerupt eu, închizând ochii și amintindu-mi cum, doar cu câteva ceasuri în urmă, în dimineața zilei, părintele Lucianus îşi înmuia degetele în apa rece pe care o adunase într-o cană de lut, și îmi tot stropea fața, rugându-se de mine să-mi revin cât mai iute în simțiri.

Fratele Lucianus îmi mărturisi că înfăptuise toate aceste după ce, cu greutate, reușise să înlăture bârna ce mă ținea zălog acolo, după ce se desprinsese de pe acoperiș și de care nu avusesem timp să mă feresc. Trudise mult părintele să o dea deoparte, iar atunci când deschisesem ochii îmi șoptise *"Bucuroşi suntem să te avem iarăşi printre noi, frate Teodosie!"* cu o suflare gâfâită, ce trăda efortul depus până atunci. *"Gândeam că te-am pierdut. De-abia te-am scos de sub bârna aceea, era atât de grea că ar fi putut zdrobi de-în-*

dată un creștin mai plăpând, dacă l-ar fi prins în cădere. Ne-am temut ca nu cumva să fi trecut la cele veșnice neîmpărtășit", a mai adăugat el și a încercat să zâmbească, pentru a-și ascunde tulburarea. Mi-am dat seama apoi de faptul că părintele Lucianus cunoștea că-i deslușisem misterul dispariţiilor repetate din decursul nopților, dar și că era pregătit să împărtășească cu mine tot ce văzuse și aflase de-a lungul vizitelor înfăptuite acolo.

— *Întocmai, frate Teodosie,* mă aprobă bucuros părintele Lucianus, *acela este focul ce te purifică, asta înainte de a te lăsa să pătrunzi în lumea creată de ceea ce cunoaștem noi că ar fi manuscrisul episcopului Petronius. Este, de altfel, un fapt știut că acel manuscris nu va putea fi zărit niciodată de vreun muritor obișnuit. Asta chiar dacă el există, cu adevărat, și cel mai probabil că se găsește ascuns în cine știe ce cotlon uitat al istoriei și memoriei vreunui vrednic slujitor al Domnului. Dacă tu ai fost pregătit așa cum trebuie de către o față bisericească pură, și asta întrucât ai dat încă din pruncie semne că ești unul dintre Cei Aleși, atunci cu siguranță manuscrisul îți va permite să pătrunzi în lumea pe care ți-a izvodit-o doar ție și numai ochii tăi pot vedea ce se află dinlăuntrul său. El îți va hotărî locul de unde poți alege ce vrei să faci: fie că urmează să parcurgi varianta timpului pe care vrei să îl trăiești, fie că vei alege să parcurgi variantele viitoare ce ți se împart în acele șase direcții, toate egale ca distanță față de clipa ta, ori față de momentul în care ai sosit acolo. Dar să-l găsești și să îl răsfoiești, să îl ții în mâini... frate Teodosie, asta nu se va întâmpla niciodată.*

— *Nu înțeleg prea bine ce vrei să spui aici, părinte,* zic, un pic încurcat. *Ce fel de însușiri trebuie să aibe cineva ca să pătrundă în inima unor astfel de lucruri?*

— Înțelepții bisericii noastre au aflat că lumea pornește de la o condiție veche, aceea că timpul poate fi împărțit în trei mari părți, distincte una de alta: trecut, prezent și viitor. Și asta datorită faptului că noi, ca oameni, suntem în așa fel lăsați de Dumnezeu ca să percepem și să înțelegem numai lucrurile care țin de Sfânta Treime. Astfel, la un om, ce anume putem vedea de la bun început? Îți spun eu: înălțimea, grosimea și greutatea. Ei bine, cu toții ne-am înșelat, fiindcă lucrurile, în restul lumii, luată în totalitatea ei, nu stau deloc așa. Marii învățați de prin toate părțile, preoții înțelepți ai tuturor semințiilor, care s-au strâns de prin toată lumea într-acel lăcaș secret din munții Eladei, ei bine, aceștia au ajuns la concluzia că timpul omului se împarte în șase direcții și nu în trei, întrucât se pune în acord cu cele două stări recunoscute ale Mântuitorului nostru: cea dumnezeiască, mărturisită prin apariția sfintei treimi, dar și cea umană, adică a existenței sale de netăgăduit, dovedită prin prezența sa neîndoioasă.

— Asta dacă suntem încredințați că tot pământul nu e altceva decât imaginea răsturnată a Cerului, încerc eu să îi prind din aer continuarea ideii pe care voia părintele Lucianus să meargă. *Doar așa putem vorbi despre îmbinarea a două stări contradictorii, dintre un element și reversul său. Avem o imagine răsturnată, răsfrântă în oglinda Apelor.*

— Într-adevăr, de aici putem porni o conversație; de asemenea, putem porni și de la adevărul Genezei, acela că Dumnezeu a creat lumea în șase zile, iar în cea de-a șaptea s-a odihnit, își continuă el ideea principală. *Și, după cum știm că în fiecare din cele șase zile Dumnezeu a creat câte ceva, pământul, apele, pomii și animalele, interpretarea dată de înțelepții vremurilor*

noastre a fost aceea că fiecărei zile îi corespunde, de fapt, o anumită direcție a curgerii timpului, de fiecare dată o alta. Adică fiecăreia din zile îi este hărăzit un anumit eon al existenței universale. Spre oricare dintre aceste variante am alege să ne îndreptăm, există de fiecare dată posibilitatea de a merge cât mai sus pe firul timpului și, astfel, de a privi până departe la evenimentele ce se vor întâmpla în urma alegerilor noastre.

Cuvintele îmi veniră acum singure pe buze și le-am rostit fără să mă gândesc:

— *Și oare aceasta să fie cu adevărat lumea noastră, frate Lucianus? Lumea în care visăm să trăim?*

— *Pentru mine da, într-o astfel de lume mi-ar plăcea să îmi duc restul vieții,* îmi răspunse după o scurtă pauză, după care începu să rostească înflăcărat: *Nu înțelegi că este lumea perfectă, Nirvana pe care am nădăjduit să o ating, lumea în care nu există decât nemurirea, împreună cu uitarea. Uitarea de sine, după cum ai să vezi singur, urmându-mă îndeaproape. Vino dară cu mine, frate Teodosie! Urmează-mă în lumea aceea! Te încredințez că vom călca pământuri infinite, vom străbate meleaguri într-atât de frumoase că-ți vor tăia respirația de îndată ce le vei vedea! Da, vom călători în locuri îndepărtate, pe tărâmuri străjuite la amiază de câte doi sori, acolo unde lumina zilei e mult schimbată decât cea cu care suntem noi obicinuiți; vom petrece nopți sub ceruri luminate de șase luni, vom întâlni în peregrinările noastre lucruri și ființe nemaivăzute, copaci, ierburi și animale nemaicunoscute și vom trăi multe alte întâmplări nemaiîntâlnite; toate lucrurile pe care nu le-ai mai văzut și nici nu vei mai avea preilejul să le vezi vreodată, te asigur de asta!*

Făcu o pauză pentru a-și recăpăta suflul, rostise aceste ultime cuvinte aproape pe nerăsuflate, repede, de teamă ca nu cumva să îl întrerup.

— *Dar să știi că nici acolo nu este chiar totul sortit dinainte,* mai adăugă, după câteva momente de tăcere.

— *Nu pot,* îl refuz aproape imediat. *Simt că menirea mea pe lumea asta nu s-a încheiat, frate Lucianus. Sunt poate altfel, dar simt că mai am ceva de dat lumii. Știu că nu mi-am îndeplinit încă scopul pentru care am fost lăsat pe lume, cred că am fost lăsat aici pentru a face lucruri înălțătoare, altele decât să fiu gardianul lumilor Manuscrisului.*

Lucianus își plesni palmele ca și cum nimic mai amar și mai dezolant n-ar fi putut să existe pentru el decât această respingere nestrămutată a mea de a-l urma, spusă pe un ton clar, fără echivoc.

— *Și acum ce vei face?* mă întrebă îngrijorat. *Noi, păzitorii, avem pravile clare. Oare vei duce la îndeplinire ordinele pe care ni le-au dat atunci când ne-au adus aici? Sau mă vei lăsa să îmi îndeplinesc visul de a face parte din lumea mirifică și plină de cunoaștere pe care mi-a deschis-o manuscrisul?*

— *Nu pe de-a-ntregul,* zic, după o clipită de gândire. *Cred că de azi-nainte, frate, drumul ce ți se va deschide va fi unul fără de întoarcere. De aceea, cred că nu îmi vei purta pică prin secolii pe care îi vei strabate, doar pentru că voi fi nevoit să trag la loc zăvorul ușii, după ce vei intra în peștera manuscrisului.*

Cu lacrimi în ochi, Lucianus se ridică, veni spre mine și mă îmbrățișă cu multă sinceritate. Îl simțeam tremurând, emoționat de faptul că îi înțelesesem voința și că nu mă opusesem. L-am urmat apoi în capelă, știind că avea

să îşi urmeze hotărârea de a-şi trăi restul zilelor în lumea eternă a fantasmelor şi a gândurilor.

În faţa uşii din fier s-a oprit ca şi când ar fi uitat ceva, s-a întors spre mine şi m-a întrebat:

— *Eu acum am să-mi văd de drumul ce mi se deschide în faţă, părinte. Pe insulă veţi rămâne doar voi doi, iar unul dintre voi va fi nevoit să-i dea de ştire episcopului Tomisului. Ce ai de gând să faci acum?*

— *Eu am de gând să traversez marea,* i-am răspuns mecanic, *iar când voi ajunge dincolo, pe malul de mi l-ai arătat, voi urma calea miazănoaptei, cea deschisă de steaua ciobanilor. Voi merge într-acolo, vegheat de Casa Domnului, pentru că voi să-I duc cuvântul pe meleagurile barbare, în ţinuturi unde nu a ajuns încă. Iar când voi ajunge pe malul celălalt, am să eliberez porumbelul care va înştiinţa episcopia că pe insulă nu a mai rămas decât un singur păzitor, anume fratele Claudius.*

— *Eşti un om bun, frate Teodosie,* adăugă părintele Lucianus, strângându-mi mâna şi împingând hotărât în uşa grea. *Poţi veni oricând după mine, mereu voi fi aici şi te voi aştepta,* mai adăugă, înainte de a dispărea definitiv, înghiţit de gura neagră a peşterii.

Ignor flăcările care deja izbucniseră furioase din toate părţile, şfichiuindu-mă cu răsuflarea lor fierbinte în încercarea de a mă opri să invadez lumea manuscrisului, şi trântesc cu forţă uşa, proptind-o puternic cu umărul şi trăgând în acelaşi timp de închizătoarea zăvorului.

Ca prin farmec, vâlvătaia încetă, iar liniştea răcoritoare a nopţii invadă capela.

Scot hulubelul de la locul său secret şi îl înalţ în căuşul palmelor spre văzduh, apoi îl eliberez, după care sfărâm

cu picioarele cuşca în care îl ţinusem la păstrare. Ştiam că de-acum înainte nu voi mai avea nevoie de ea, că îmi va prisosi la mers, aşa că am grijă să nu mai rămână din colivie nicio bucăţică de lemn întreagă.

Puţin nedumerit că a fost eliberat, hulubelul îşi fâlfâie aripile, nehotărât, dându-mi roată de două ori pentru a se convinge că nu mai este captiv. Apoi, căpătând încredere, îşi ia zborul peste pădure, părăsind astfel insula şi pornind într-o direcţie doar de el ştiută.

Rămas singur, nu îmi mai rămâne decât să îmi fac ochii roată pe cer şi să caut cu privirea strălucitoarea stea a ciobanului. O găsesc pe undeva, departe, la capătul cerului, acolo unde marea se-mbină cu cerul. Mă aplec, îmi ridic pe umăr desaga în care îndesasem bruma de lucruri ce chibzuisem că îmi vor face trebuinţă în călătorie, şi pornesc către plaiurile din nord, călcând pe apă şi ţinând calea arătată de ea...

Secretul emisferei

de Traian Bădulescu

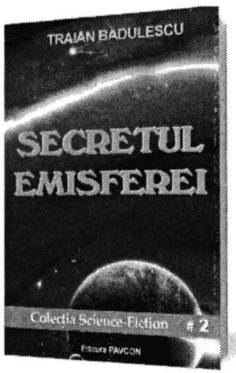

"Un univers urban plin de necunoscut, de ireal și fantastic!"

"Dacă nu te mai așteptai la ceva nou în privința călătoriilor în timp, a venit vremea să te pregătești pentru o teribilă aventură de gen!"

Utopii şi distopii care păstrează nealterat stilul science-fiction-ului românesc de sfârșit și, evident, început de mileniu, încărcat de substanță, viu și incitant.

În această culegere de povestiri şi nuvele, Traian Bădulescu, un autor format la școala inconfundabilă a Cenaclului Planetar Science-Fiction, din București, confirmă peste ani prin talentul său literar! Lasă-te purtat, pagină după pagină, în universul ba întunecat și teribil, ba luminos și plin de speranță, creat în jurul unei societăți aflate, mai mereu, la limită!

Titlu: *Secretul emisferei*
Autor: *Traian Bădulescu*
Nr. pag.: *160*
Colecția Science-Fiction: *# 2*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Rangkook

de Constantin D. Pavel

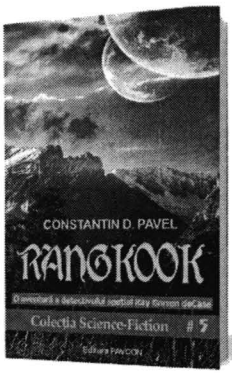

"Genul de poveste plină de mister de la un capăt la altul!"

"Un personaj principal de care te îndrăgostești și abia aștepți să-i savurezi fiecare aventură în Zona Colonizată."

Cea dintâi nuvelă din seria Aventurilor detectivului spațial Ray Garren deCase, *Rangkook* te incită, te înfierbântă și te face să-ți dorești să călătorești printre stele.

În această carte, celebrul detectiv special este chemat să rezolve misterul dispariției unor turiști, pe una dintre cele mai luxuriante și impresionante planete, pe care tronează cel mai înalt munte din sistemul ei planetar, Rangkook. Descoperirile pe care le face detectivul îl vor conduce alături de frumoasa Lolla, către aventuri cu totul și cu totul fabuloase!

Titlu: *Rangkook*
Autor: *Constantin D. Pavel*
Nr. pag.: *128*
Colecția Science-Fiction: *# 5*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța

de Ovidiu Vitan

"Un volum care te ține cu sufletul la gură de la început și până la sfârșit!"

"Citești și aștepți să nu se mai termine; te îndrăgostești de personaje și le simți ca pe cei mai buni prieteni ai tăi."

Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța e o culegere de povestiri și nuvele science-fiction care te transpun, ca într-o teleportare lină, în universuri unde, invariabil, îți vei pune întrebări existențiale și vei porni, avid, să cauți printre rânduri răspunsuri la ele.

Plin de o vioiciune a scrisului rar întâlnită la autorii români, cu o tehnică a dialogului incredibil de savuroasă, Ovidiu Vitan face ca textele sale să creeze dependență, acel tip de dependență pozitivă, menită să aducă senzația de frumos și sublim a sufletului la nivelul maxim!

Titlu: *Nerecurgerea la Forță sau la amenințarea cu Forța*
Autor: *Ovidiu Vitan*
Nr. pag.: *160*
Colecția Science-Fiction: *# 3*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Scornituri spăimântătoare

de Constantin D. Pavel

"O carte horror cu povești aproape adevărate!"

"După ce am citit această carte, am ascuns-o cu mare teamă în spatele cărților din bibliotecă. Pur și simplu, vederea ei mă îngrozea de-a dreptul!"

O carte care te poartă, într-un stil pe alocuri jurnalistic și jovial, până la granițele întunecate ale groazei cele mai pure.

Culese de autor cu mare atenție, din diverse zone ale țării, "scorniturile spăimântătoare" pe care le vei descoperi între coperțile acestui volumaș te vor familiariza cu folclorul horror pur românesc, ce a înfricoșat zeci de generații de conaționali, strânși în serile de iarnă la gura sobelor, în șezători înspăimântătoare!

Vei întâlni strigoi, fantome, draci, iele, chiar și extratereștri sau ființe care, altfel, nu pot fi în niciun fel explicate. Și toate poveștile au la bază un sâmbure de adevăr...

Titlu: *Scornituri spăimântătoare*
Autor: *Constantin D. Pavel*
Nr. pag.: *128*
Colecția Science-Fiction: # 4
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Praf

de Florin Purluca

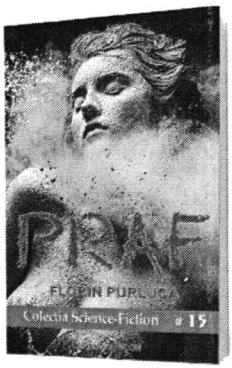

"O poveste postapocaliptică scrisă cu o măiestrie desăvârșită!"

"Un personaj de care te îndrăgostești din primele pagini și o atmosferă creată atât de veridic încât simți că ești acolo, în lumea în care praful este atoatestăpânitor!"

"...s-a întâmplat într-un început de decembrie, într-o vreme în care copiii tânjeau a zăpezi și aroma Crăciunului, iar oamenii mari a gust de concedii și șuncă fiartă. A început să cadă agale, nestingherit de nimeni și nimic, praful cenușiu, moale și sfărâmicios, greu deloc și grațios ca puful de gâscă. La început au râs, au chicotit că nu știu care sfânt s-a pus pe grătărit fripturi grase și unsuroase. Dar gluma n-a ținut decât o vreme, pentru că praful cădea – și tot cădea, de nu se mai oprea – inexorabil, învelind lumea într-o plapumă de funingine."

Titlu: *Praf*
Autor: *Florin Purluca*
Nr. pag.: *144*
Colecția Science-Fiction: *# 15*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

”Părinte, nicăieri în lume viața nu este dreaptă cu nimeni. Ea nu acordă decât un sigur favor, dar cel mai important: **existența**. După asta, fiecare este pe cont propriu. Și apoi, până și noțiunea de dreptate rămâne doar o noțiune: de fiecare dată pare că este atât de diferită şi de îndepărtată de realitate, că nici nu-ți poți închipui că ai putea vreodată ajunge la ea. Uneori ai putea crede că nu există, că este doar o iluzie...”

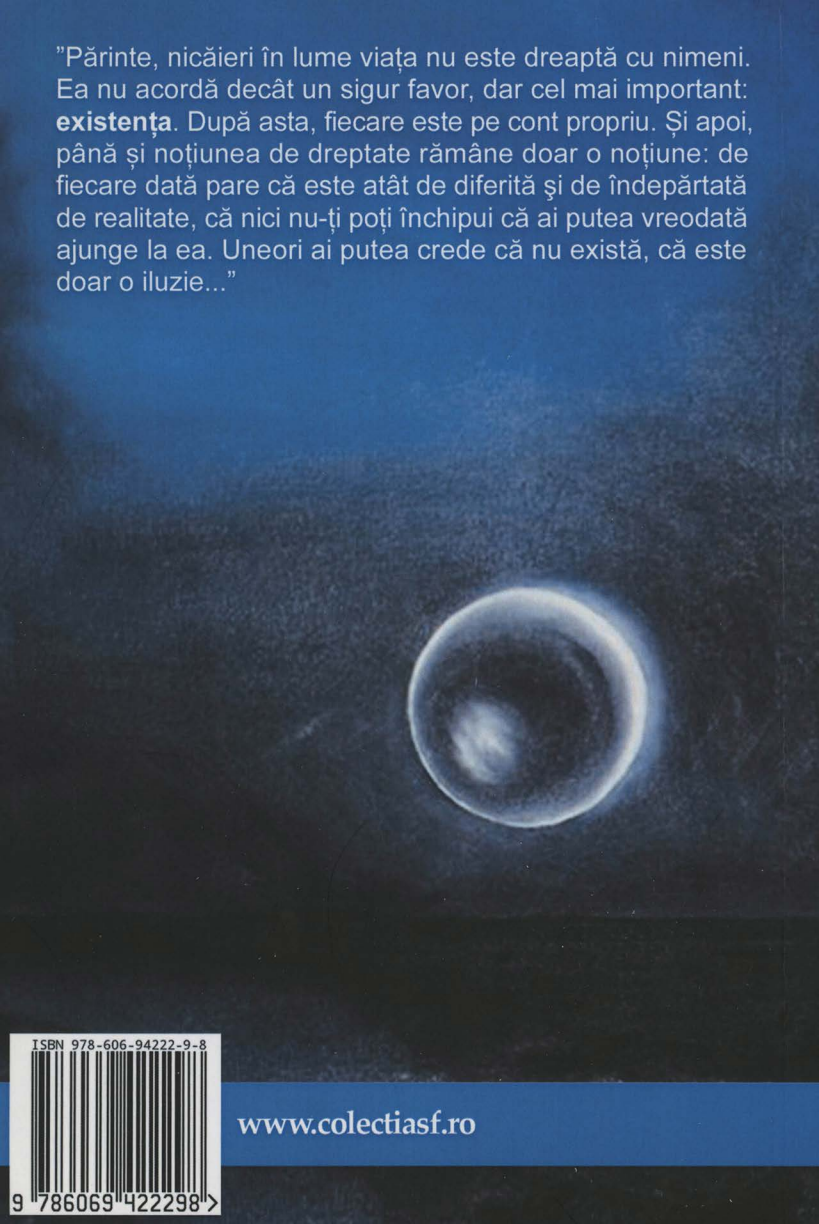

ISBN 978-606-94222-9-8

www.colectiasf.ro